

Îäáîðëî ĸéëäâýðëÿë ýðõëÿã÷ êîîîàíèóäîí
“Àøèã õ;ðòÿã÷ æèíõýíý ýçÿä”-èéí
ÈÈ ÒÎÄ ÁÀÉÄÈÛÃ ÕÀÍÃÀÕ ÍÛ

Îëáîðëî ÿéëääÿðëÿë ÿðöëÿã÷ êîî ïàíèóäîí
“Àøèã ð;ðòÿã÷ æèíõÿíÿ ÿçÿä”-èéí
ÈÈ ÒÎÄ ÁÀÉÄÈÛÃ ÕÀÍÃÀÕ ÍÛ

**ОЛБОРЛОХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ ЭРХЛЭГЧ КОМПАНИУДЫН
“АШИГ ХҮРТЭГЧ ЖИНХЭНЭ ЭЗЭД”-ИЙН ИЛ ТОД БАЙДЛЫГ ХАНГАХ НЬ**

Нóàèàà÷: ×.Ī òāī ÷óèóó
Ä.Ûyāøāyūð

Ýí ýõçç āī æēī āūī ñóāæāāāā Ī ýyèððyé Ī èéāyī Ōī ðòī ūī
ñāī ðççæèèðyūð “Ī ēāī ðēī ð çéèāyūðyèyèēēī èè òī ā āāēāēūī
ñāī āā÷èèāūī ñòāī āāðò 2016”-ūī òçðyūí ā āī ēī āñðóóēāā.
Ōā ñóāāèāāāī ū āçāī ýèð í ū í ū ç°āð°ī ñóāèāā÷āūī āāēð ñóóðèēā
èèyððèèèyū āī ēī ī.

ТОВЧЛОЛ

ÀĪ Ā	Àøèäð ì àèòì àèùí àaçàð
ĀŌĀ	Ā¿òýýääýð¿¿ì ðóáààð äýðýý
ĀĪ ß	Āæéàæù ì ð÷í ù ýàì
ĀÍ ðŌ	Āæéàóóèèääùí í óóòùí ðóðæé ðóóèü
ĀÝĀŌÝĪ ŌŌŌÇ - ĀøŌ	Āáí é, ýðø á¿ðèè ðóóèèéí ýðáýýàèéí ì °íā°í ðáääàèàì æ, ð°èá°ð ðìí òìí, çýýèèéí ¿éé àæèèèääàáí ù ðóðæé ðóóèü
ĀÍ Ā	Āí òì í àùí í èèð á¿ðýýääýð¿¿ì
ÈĀÓÈĪ ĀŌ	Èð Āðèòáí è Òì àðà Èðèáí àùí Í ýāānýí Āáí ð Òèñ
ÇĀŌĀ	Çāñāā āāðāùí Òàì àùí āaçàð
Ī ÓĀŌÑŌðŌ	Ī °í ā° ðāāàð áí èī í ðàððì ðèçì ùā ñàì ð¿¿æ¿¿èýðóýé ðýì òýð ðóðæé ðóóèü
Ī ÈŌĀĀĪ ĀÝðŌ	Ī ýāýýèèèéí èè òì ā áæéāæ èā ì ýāýýéýé āāàð ýððèèéí ðóðæé ðóóèü
Í ĀÍ ĀŌĀÑÇĀÑÇÓÑðŌ	Í èèðèéí àèááí ā í èèðèèéí áí èī í ðóáèéí àøèā ñí í èððèèüā çì ðèèóóèèàð, àøèā ñí í èððèèüí ç°ð÷è°ñ òðüā÷èèáí ñýðàèèéýð ðóðæé ðóóèü
Ī ŌĪ ĀŌ	Ī èī í ðàèüí í ðì èòì í ð Āæèüí òýñýā
Ī -ÈŌĀÑ	Ī èáí ðèī ð ¿éèääýðèýèèéí èè òì ā áæéèèüí ñàì àà÷èèā
ªŌĀ	ªì ÷èéí ðàððèèòāáí ù āaçàð
ÑÇŌ	Ñāí ò¿¿æèéí çì ðèèóóèèàð òì ðì í
ŌŌÇ	Ō°è°è°í òáèðāàð ç°àè°è
-ŌÇÇðŌ	- í ýð òāāñí ù çàð çýýèèéí ðóðæé ðóóèü
-ŌŌŌŌ	- í ýð òāāñí ù ð°àè°ðñ°í ðáääàèàì æèéí ð°ā
ŌĀŌŌ	Ōāí ò¿¿æèéí āýì ð òýðýāðýé ðýì òýð áæéāóóèèèāā
ŌŌÍ ðŌ	Ōðāü ò¿¿èé í óóòùí ðóðæé ðóóèü
ŌÝĀŌÍ ĀĀ	Ōóóèèéí ýðáýýā, āāāāāāùí ð°ð°íā° í ðóóèèèèò á¿ðòáýýèèéí āaçàð
ŌŌÈ	Ōýçāāàðèèāāāì àè ðàððèèóóèèāāàðèé èī ì í àí è
ŌÈ	Ōóāüòāàð èī ì í àí è
ŌÈŌ	Ōèñùí Èð Ōððæ
ŌŌÍ ĀÝ	Ōèñ ð°ðā í °è°ò á¿ðèè ýðáýýā
ÝÇŌĀŌĀ	Ýäèéí çāñāèéí ðàì òùí àæèèèèèāāā, ð°āæèèéí áæéāóóèèèāā
ÝÇĀŌ	Ýäèéí çāñāèéí Āæéí àùí òì ðì í
IMF	Ī èī í Ōèñùí Ñāí ò¿¿æèéí Ēī ðì í ðàøè
FMO	Í èāàðèèáí àùí Ō°āæèèéí Ñāí ò¿¿æèèèèèèéí Ēī ðì í ðàøè

ΓΑΡЧИГ

ȧĩ í ªõ -ã	3
õĩ â×ēĩ ě	4
1. ÕÁÍ ÈĚÖÓÓĚĀ	8
1.1 Ñóàèääáí û çĩ ðèèãĩ	9
1.2 Ñóàèääáí û õÿðÿäöÿ, øääðäèää	9
1.2.1 Ī ī í āī ē Őēñūí ī ēīí óēñūí °ì í ° ò ĸÿÿÿñÿí ĸÿðÿ	11
1.2.2 Ò°ðèéí áí äèī āī ī ð ò ĸÿÿÿñÿí ĸÿðÿ	11
1.2.3 Àøèä ò ĸðÿÿ+ æèí õÿí ý ýçäèéã èè òĩ ä áí èãĩ ò í ü Ī ī í āī ē Őēñäã ÿääääã +øøæ äÿ?	12
1.2.4 Àøèä ò ĸðÿÿ+ æèí õÿí ý ýçäèéí ì ÿäÿÿÿÿèè èè òĩ ä áóñ äáèääääãñ ĸñÿõ ÿðñäÿè	12
1.3 Ñóàèääáí û òàì ðàò ò ĸðÿÿ	14
1.3.1 Ñóàèääáí û äáóéää	14
1.3.2 Ñóàèääáí ä ī ðĩ èòĩ ä+èä	14
1.4 Ñóàèääáí û àðää+èèè	14
2. ÀØĚĀ Ő-ÐÒŸĀ× ÝÇĀĚĚÍ ÈĚ ÒÍ Ā ĀĀĚĀĚŪĀ ÕÁÍ ĀĀŌ ×ĚĀĚÿĚÿÿÐŌ Ī -ÈŌĀÑ-ŪÍ ÑŌÁÍ ĀĀÐŌŪÍ ØĀĀÐĀĚĀĀ	15
2.1 Àøèä ò ĸðÿÿ+ ýçäèéí ì ÿäÿÿèèèèèèèè èè òĩ ä áí èãĩ ò ĸÿè ÿäòūí °ðí °è	15
2.2 Ī -ÈŌĀÑ-ŪÍ ñòáí äáðòūí øääðäèää	15
2.3 Ī -ÈŌĀÑ-ŪÍ ò ĸðÿÿí ä àøèä ò ĸðÿÿ+ ýçäèéã èè òĩ ä áí èãĩ ò +èèÿÿÿÿð ðèèääñÿí äæèè	17
3. ÀØĚĀ Ő-ÐÒŸĀ× ÝÇÿÍ	18
3.1 Ī ēīí óēñūí òĩ āī ðòĩ éēī èò	18
3.1.1 Ī -ÈŌĀÑ-ŪÍ ñòáí äáðòūí òĩ āī ðòĩ éēī èò	18
3.1.2 Òððøèèòää ī ðĩ èõñī í óēñ ī ðĩ óóääūí òĩ āī ðòĩ éēī èò	18
3.1.3 Ī ēīí óēñūí äáèáóóèèääóóääūí òĩ āī ðòĩ éēī èò	23
3.1.4 Äÿèðèéí óēñ ī ðĩ óóääūí +èä òàì äèää	27
3.2 “Àøèä ò ĸðÿÿ+ ÿçÿí”: Ī ī í āī ē Őēñūí òĩ āī ðòĩ éēī èò	28
3.2.1 Ī éáí ðèĩ ò ñàèääðūí òàì ðàò ò ĸðÿÿ	28
3.2.2 Őóóèü òĩ ñòĩ Ī ì æèä òĩ āī ðòĩ éēñī í íÿð òĩ ì ü, Ī ī Ū òàì ðàò ò ĸðÿÿ	33

3.3	Äzãí ýèò	42
3.4	Ñàì àè áí èãì æ áóé òì ãì ðòì ééì èò, ðàì ðàò òçðýý	43
4.	ÓÈÑ Ò°ÐÄ Í °È°° Á-ÕÈÉ ÝÒÃÝÄ	45
4.1	Óèñ ò°ðä í °è°° áçðèé ýòãýäèèã ðàì ààðóèäò øààðäèää	45
4.2	Î -ÈÒÃÑ-ûì óèñ ò°ðä í °è°° áçðèé ýòãýäèéí òì ãì ðòì ééì èò	45
4.3	Óòðøèèò ðèèããñýì óèñ ì ðì óóãûì “óèñ ò°ðä í °è°° áçðèé ýòãýä”-èéí òì ãì ðòì ééì èò	47
4.4	Î ì ì ãì è Óèñûì “óèñ ò°ðä í °è°° áçðèé ýòãýä”-èéí òì ãì ðòì ééì èò, ðàì ðàò òçðýý	47
4.5	Äzãí ýèò	48
4.6	“Óèñ ò°ðä í °è°° áçðèé ýòãýä”: Î -ÈÒÃÑ-ûì òçðýýì ä ñàì àè áí èãì ò òì ãì ðòì ééì èò	49
5.	Ì ÝÃÝÈÈÈÉÍ ÕÀÌ ÐÀÒ Õ-ÐÝÝ, Ì ÝÃÝÈÈÈÈ ÕÓÃÈÓÓÈÄÕ, ÅÀÒÄÈÅÅÅÈÓÓÈÄÕ -ÈÈ ÑÃÕ	50
5.1	Ò°ðèéí ààèãóèèääûì ýððèýì ò°ð°èæ áóé áçðàýè, ì ýãýèèèéí áçòýò	50
5.2	Ò°ðèéí ààèãóèèääûì ì ýãýèýè òóãèóèèäò òýèáýð, øéí ý-èýò çéè ýãò	52
5.3	Èì ì ì áì èéí çãñãèèèûì çì äýñì èè ç°ãè°è	60
5.4	Õóãèéí òýãøèè: Áàì è, ñàì òççãèéí ààèãóèèääûì òòðè ðèóóèæ áóé ì ýãýèýè	60
5.5	Ì ýò òàãñì ù ò°ãè°ðñ°ì òãããèè àèéí ò°ãèéí ýððèýì ò°ðè°ò ì ýãýèýè	61
5.6	Ò°ðèéí áí èì ì áóñã ààèãóèèääûì òòðè ðèóóèæ áóé ì ýãýèýè: Äzãí ýèò	62
6.	Ì ÝÃÝÈÈÈÈÉÍ ÈÈ ÕÌ Å ÅÄÈÅÈ ÅÅ Í ÓÓÕÈÄÈ	63
6.1	Õì èáì äãì ò òóóè òì ðòì ì ì æ	63
6.2	Ì ýãýèýè àà èè òì ä ààèääè	63
6.2.1	Î èèòèýã ààèääè	63
6.2.2	Õóãùòãò èì ì ì áì èéí ì ýãýèýè	64
6.2.3	Õóãèéí òýãøèèä ò°ãè°ð- áóé ì ýãýèýè	65
6.3	Ì ýãýèýè àà ì óóèèè	67
6.4	Ò°ðèéí àèãáì òããã-, óèñ ò°ðä í °è°° áçðèé ýòãýäèéí ì ýãýèýè àà òàðèóèèää	68
6.5	Ì ýãýèèèéí èè òì ä ààèääè àà ì óóèèè: Äzãí ýèò	70

7. Ä-ĀĪ YĒÒ ÅĀ ÇªÄĒªĪ Æ _____ 71

- 7.1 ÄªāĪ yĒò _____ 71
- 7.1.1 Åđ°ı õèé äªāĪ yĒò _____ 71
- 7.1.2 “Åøèã õªđðyã+ ýçyĪ” -èé õĪ āĪ đđĪ ééĪ èò _____ 71
- 7.1.3 ŐàĪ đào õªđyĪ _____ 72
- 7.1.4 “ŐđäøōĪ èã” áóĳó ýçyĪ øèèéĪ òªåøéĪ _____ 74
- 7.1.5 Őĕñ ò°đä ĩ °ē°° áªõèé ýòāyḃäèéĪ õĪ āĪ đđĪ ééĪ èò _____ 75
- 7.1.6 Åøèã ñĪ ĩ èđðēŭĪ ĩ ýäªªęyḃ åà đ°đ°Ī ā° ĩ đđĪ āŭĪ ĩ ýäªªęyḃ _____ 75
- 7.1.7 Ī ýäyḃèèéĪ øàäðäèåää õāĪ āāø åáéåæ åà ĩ ýäyḃèèéĪ åāaç _____ 76
- 7.1.8 Ī ýäyḃèèéĪ åāøàèåāāæóøèåø åà øäðèøøèååå _____ 77
- 7.1.9 Ī ýäyḃèèéĪ ĩ óóøèæ åà èè õĪ ä åáéåæ _____ 78
- 7.1.10 Ő°đèéĪ áón åáéåóóèèää, õóåèéĪ õyḃæèè, èđyḃäèéĪ ĩ đĪ èõĪ ĩ _____ 79
- 7.1.11 Ñóåæää øéĪ æèèäyḃ _____ 79

- 7.2 Ç°æ°Ī æ _____ 80
- 7.2.1 Ī ýđ õĪ ĩ ŭ, ĩ _____ 80
- 7.2.2 ŐĪ āĪ đđĪ ééĪ èðŭĪ õàĪ đào õªđyĪ: Ī éāĪ đđĪ õ ñæåääðò _____ 80
- 7.2.3 Őóāŭ ýçyĪ øèè _____ 82
- 7.2.4 Őĕñ ò°đä ĩ °ē°° áªõèé ýòāyḃ _____ 82
- 7.2.5 Őóóēŭ õĪ āđĪ ĩ ĩ æèéĪ çĪ ðèøóéèèè _____ 82
- 7.2.6 Ī ýäyḃèèéĪ ñāĪ _____ 84
- 7.2.7 Ő°đèéĪ åáéåóóèèääŭĪ +èãªªđyḃ _____ 85
- 7.2.8 Åæ àóóéĪ ĩ ýḃæ _____ 87
- 7.2.9 Ī ýäyḃèèéĪ èè õĪ ä åáéåæ _____ 87
- 7.2.10 Őäðèøøèååå _____ 87
- 7.2.11 Áónåā ñāĪ àè ç°æ°Ī æ _____ 88

8. YŎ ÑŎĐÄÄĒÆ _____ 89

ŐÄÄÑĐÄÈÒ 1: Ī -ÈŎÄÑ-ŬĪ ÑŎÄĪ ÅÄĐŎ _____ 90

ŐÄÄÑĐÄÈÒ 2: Ī -ÈŎÄÑ-ŬĪ ÑŎÄĪ ÅÄĐŎŬĪ ŐYḃYḃÆÈÈÒ ĩ ĩ ĩ ĀĪ È ŐĒÑÄÄ _____ 92

Ацөао и аеөи аеүи аџаеі і°ооуе оеñ іџііа ааеаа, оууе оаоооөү, і°іа° оааао, оаоааџааñ çаеeñоeөө аҫи о оуџаеeі уџñауе оіа°џ ааеааа іу іеііі нoааeааааааџ ааөeаааñаі ааеааа. Еeі ä Ì ііаіе Оeñуі уџауñ аауеаeеі ñаeааџо аууџо уџñауеeеа аооџоөeао, оџуа-еeаі ñуџаeеeуо çіџeеаііџ іeаіџeіо çeеаауџeуе уџџeуа- ае аџоeі іуаeеeі çeе ааeеeааааааñ “ацөа оçџоуа- аeіоуіу уçуа”-eеі eө оіа ааeаeуа оаі аао оçџууі ä оа нoааeаааа оeеeуу.

І ууeоуе І eеауі Оіџоі уі çаөeаeаааџ оeеааñуі уіуоçç нoааeааа іу 2016 ііа өeіу-еуі ааөeаааñаі Ì-ЕОАН-уі ñаі ааџоуі оуџуаeөeөeеа оаі ааџоа ооау іуі уџ іџоөeао, іeаіџeіо çeеаауџeуе уџџeуа- ае аџоeі іуаeеeі çeе ааeеeааааааñ ацөа оçџоуа- аeіоуіу уçаeеі і уаууeеeеі eө оіа ааeаeуа іуі уааççeуо аџаа çаі уа оіаі џоі eеe, Ç°аe°і æ аі eі аñџоөeао +eаeуeууџ і аі аe оeñаа оeеааñуі аі оі у аeөe ßі .

Ì-ЕОАН-уі ñаі ааџо, өааџаeааа, ç°аe°і æ іу іeеаі eеі о°аeөeеі оџџаао, оаџіeө оаџііeіаeеі ауаөeөуе оуeааі оіаоі іe өeіу-еуаауаe eџñуі. Уіуоçç өeіу-еуeууñ оі оџіоаçe ааeө іу о°џeеі ааeаоөeеауі çeе ааeеeаааа, eө оіа ааeаeа іeіі іeөeеі ççауñ оааeө оуіаeө, ааeөаа оууе оаоооөү, і°іа° оааао аҫи о оуџуа, өоааџаа аоñ °џñ°eа°оіeеа оаñeаі çіаñііо, оџуа-еeаі ñуџаeеeуо, і°і оаоааџуі çаeөeаі, аeаñаі о°џ°іа°о уџаççeуі іeа ааао ааeуа уџ-eі æççeуоуа +оџаe ä- оі eаі ааі eөіe.

Оа аіаeіауі нoааeааааааџ Ì ііаіе Оeñуі уџауñ аауеаeеі ñаeааџо çeе ааeеeаааа уџџeуeауа ае аџоeі іуаeççаeеі ацөа оçџоуа- уçаeеа оіаіџоіeеіо, о°џeеі ааeаоөeеааааñ і уаууeуе ооаeөөeао, өаeааі ааөаeаааөоөeао аі eіі іeіі іeөөуа eө оіа аіeаіо çeе уаоуі оі°оаeеі і°оө°e ааeааeа оç-еі о°а°eа°џ і°џа°а°æ аоe ооөөү оіаоііі аeеі оçџууіä çіуeуeө аçаіуeө °а°а. Оeі ааџ Ì-ЕОАН-уі ñаі ааџоуі аааоө ацөа оçџоуа- аeіоуіу уçіeө і уаууeеeеа eө оіа аіeаіоіа çаeөөаçe аа- оуџуаeççeуо аџаа оуі аууіeө ç°аe°і æ аі eі аñџоөeа, Ì eіі оаeуі іџіeөііо ааeуі оуñуа (Ì ÒĬ ÅŒ)-о ñаіаe аіeаіоуа çіџeеіі. Òççі-еуі іeаіџeіо ñаeааџ ауауао оөe ооџоаe, ааçџуі оіñ, ааeааeөeеі оeеі +eаeуeууџ çeе ааeеeаааа уџџeуаe аоe (уџуe, оаeаоөe, іeаіџeіeө, аіeіаñџоөeаeө, оаіааі іeөeççeуeө, о°џ°іа°о іџоөeаeө) аçөeө e eіііаіeөауа оаі џоөeао ааeаeааџ оіаоііі іу аа- ççуөeеа ñаі аe аі eаі а.

Нoааeааааі ä аçі оññeаeөаа çççeуі оіeаіааіо і уауу і уаууeуe, ооџөeаааа оаџаі аçe ооааeөñаі Оөe ооџоаeі уаі , Ацөао и аеөи аеүи ааçаџ, Ааçџуі оіñіу ааçаџ (џоо-еі іуџууџ) аіeіі аоñаа о°џeеі ааeаоөeеааа, і°і Ì-ЕОАН-уі ауџауауо аџааі оаeө ааeуі оуñаeеі аeççауа оаeаџоаe eөуџоeөeөү.

Ýí ýõçç ñóääëääáí ä öõññáí ç°äë°ì æççä í ü êî ì ìáíëéí çàññáëäë, ò°ð°íá° îðóóëää-ëéí ýðð, àøëä ñííëððëüä òàì äàëëäð òààøëäää ì ýäýýëëëéí òçððýýì æ, íëíí íëëðëéí òýíáëðüä ñàëæðóóëäð, íëáíðëíð ñàëáàððàñ íëëäýì, ýäëéí çàññáð îðíð çð °ã°æëëä äýýøëççëýðüä òì äí ððí é ðóäü í ýì ýð îðóóéí à äýäýäð í àëääæ äáéí à.

Æè-: Ñóääëääáí ü ýäöää ò°ðëéí çàðëì äàëëóóëëääää äçððëéí °òð-ë°èð òëëääñýí. Ýí ýõçç ñóääëääáí ä ò°ðëéí äàëëóóëëääóóäüí °ì í °ð í ýððëëä àøëëäññáí áí ëíí.

1.1 Судалгааны зорилго

Î éáíðëíð ñàëáàððüí çð °ã°æ íýì ýäýýëëéí òýðýýð íëëáí ëéí òàðëóóëäää, òàðáàð ò°ë°èð, àøëä òçððýä- ýçýä, öõññáë ç°äø°ð°ë íëáíèð, ò°ðëéí çëë àæëëëääääáí ü èë òí ä äàëëäüí äñóóäëüä ÷ðäë-ëäí ççýð òààðäëääàðäë òì .

Óã ñóääëääää äàððáð çí ðëëáí îð áí ëí äñðóóëää. ˘ çí ä:

1. 2016 ííä øëíý-ëýí äàðëääññáí Î-ÈÒÁÑ-üí ñòáí äàððüí 2.5-ä çàññáí òààðäëääüä òáí äàð
2. Î éáíðëíð çëëääýðëýë ýððëýä- àæ äðóéí íýäæëéí çëë àæëëëääääáí äàñ ýðýë, òàëáóóë, íëáíðëíèð, áí ëí äñðóóëäëð, òáí äáí íëëëççëýèð, ò°ð°íá° îðóóëäëð òýëäýðýýð àøëä òçððýä áóé æëíðýíý ýçàëéí ì ýäýýëëëéí èë òí ä äàëëäüí í ýì ýäççëýð äðäà çàì üä òí äí ððí ëéí ò
3. Î éáíðëíð ñàëáàðð “àøëä òçððýä- æëíðýíý ýçýä”-ëéí èë òí ä äàëëäüí äáí äàð ÷ëëëýýýð äà- òýðýäæççëýð äðäà òýì æýýí èë Ç°äë°ì æ áí ëí äñðóóëäð.

1.2 Судалгааны хэрэгцээ, шаардлага

Óëñ îðíí äàëëäëëéí í°ò èððýë äàëó òýðýýð äàëëää, òýýë òàðóóëü, ì °íá° óäää çýðýä äýì ò òýðäëéí ýðñäýë °íá°ð äàëëäää àæýý. Ýí ý ò°ðëëéí äýì ò òýðäëéí òáí ðàð òçðýý óëáí °ðã°æëí òýëæ, àøëä òçððýä- æëíðýíý ýçýä ò°øëáíëë äðä íóóääáí, äðäá íü íàðëëñàæ äàëëää °í°ò çäá íëáíðëíð çëëääýðëýë ýððëýä- êî ì ìáíëàñ àøëä òçððýä- ýññëéí °ì ÷ë°ä-àëëéí äçððäýë ì ýäýýëëëéí òí äòí ëòíí ä èë áí ëáí æ, íëíí íëëðýä ì ýäýýëýð ýðð ççéí îð-íüä äçðäççëýð, íëíí óëñüí òçàøëí ä òàðëëëáí ì ýäýýëýë ñí ëëëòíð, òáí òðáí àæëëëäð òààðäëäää óëáí äçð °ðã°æëä äáéí à.

á°á°á íééðýä èè òíä áóñ ááéäää ó-ðààñ íēīí öēñúí æèøēä ðáíäēäää íééö¿¿ýö öýðýäöýý øààðäēäää ááéíä.

1.2.1 Монгол Улсын олон улсын өмнө хүлээсэн үүрэг

Ì ííäíē Öēñ 2006 ííä Î-ÈÒÁÑ-ä íýäýí íðæ ò¿¿íéé çàð-èì , ñòàí äàðð, øààðäēääüä öýðýäæ¿¿æ ááéíä. 2013 ííä Î-ÈÒÁÑ-úí ñòàí äàððààð àøēä ò¿ððýä- æéíöýíý ýçäééí ì ýäýýēēéí ñàí áéé áíēäíö ç°äē°ì æèēä æèø¿¿í íðíóóää °äñ°ì ááéäää 2016 ííä Î-ÈÒÁÑ-úí ñòàí äàðð øēíý-ëýäýí äàðēääññàí äàð óä Ñàí äà-èēäüä öýðýäæ¿¿ýä- öēñ íðíóóä 2020 äýöýä íēáíðēíð ñäēáàðð “àøēä ò¿ððýä- ýçýä”-èéí ì ýäýýēēéä èè òíä áíēäíö, ¿¿íéé ðéä ää- öýðýäæ¿¿ýö äðää öýí æýýíéé ð°ē°äē°ä°ä° 2017 ííú 1 ä¿äýýð ñàðúí 1-ýýñ °ì í° äàðēáí äàðäàð ¿¿ðýä ò¿éýýñýí áíēíí.

Ò¿¿í-ëýí èè òíä ááéäēüä ðáíäàð, ääēēäàðäé öýí öýö, çàñäæäēüä áýöæ¿¿ýö çíðēēäí ä¿ðéé öēñ íðíóóäüí ñäéí äòðúí íēíí ðàèð ñàíäà-èēää áíēíö Í ýýèððýé çàñäæäēüí ò¿íøēýēä Ì ííäíē Öēñ 2013 ííä íýäýí íðñíí äééýý. Í ýýèððýé çàñäæäēüí ò¿íøēýēéí 2015-2018 ííú Ì äýñíéé ð°ē°äē°ä° íēáíðēíð ñäēáàðúí äýðýý ää “àøēä ò¿ððýä- ýçýä”-èéí èè òíä ááéäēüä ðáíäàð äñóóäēüä ðññàí öýðýäæ¿¿ýöýýð ¿¿ðýä àì èàèð ááäää ááéíä.

1.2.2 Төрийн бодлогоор хүлээсэн үүрэг

Øèéýí äàíñíú ðòðäé ðóóēü äàðēääññàíäàð ð°ðèéí ááéäóóēäää, ð°ðèéí °ì -èð èììíäíéóä ñàíò¿¿äééí ì ýäýýēéýý èè òíä áíēäíö ¿¿ðýä ò¿éýýñýí. Ì °ì Ì ííäíē Öēñúí Çàñäèéí äàçàð íü ð°ðèéí áíēíí íēíí íééðééí èììíäíééí çàñäæäēüä ñäéæðóóēäð, èè òíä ááéäēüä ðáíäàð çíðēēäíð “Èììíäíééí çàñäæäēüä ð°äæ¿¿ýö ¿íäýñíéé ð°ð°éá°ð”-èēä 2011 ííä äàðäēñàí ááéäää. Äýýðð ð°ð°éá°ðèéí ò¿ðýýíä Çàñäèéí äàçðúí ¿éé äæèèääääíú ì °ðèéí ð°ð°éá°ðð èììíäíééí çàñäæäēüä ñäéæðóóēäð çàðèì ¿éé äæèèääää ðññàääññàí. Ì °ì Èììíäíééí çàñäæäēüí ¿íäýñíéé ç°äē°ä ð°ðèéí çàðèì -èä ¿¿ðäèēä öýðýäæ¿¿ýö ¿¿ðýä °äñ°ì íü ¿éé äæèèääääíú ð°ð°éá°ð áíēíí öýðýäææ èðæýý. Ò¿¿í-ëýí ÖÈÖ-ààñ 2014 ííä äàðäēñàí “Ò°ð°ñ ýðäýñ ääýēäéí ñäēáàðð äàðèì ðēäð áíäéíäí”-úí äàðèì ð äé-èàð çàññíäàð ýíý ñäēáàðúí áíäéíäí íü èè òíä, ðàðèóóēääàðäé óóè óóððäéí ð°äæ¿¿ýöýä -èäéýö á°ä°ä ýíý ò¿ðýýíä èè òíä, ðàðèóóēääàðäé óóè óóððäéí íēíí öēñúí ñàí äà-èēäüä äýí æéí ð°äæ¿¿ýöýýð ðññàññàí íü Î-ÈÒÁÑ, Í ýýèððýé çàñäæäēüí ò¿íøēýé çýðýä ýðäýñ ääýēäéí ñäēáàðð èè òíä ááéäēüä ðáíäàð íēíí öēñúí ñàí äà-èēäüä öýðýäæ¿¿ýö ýðð ç¿éí ¿íäýñ áíēæ ááéäää ðì .

Ò¿¿í-ëýí Ñàíò¿¿äééí çíðèðóóēäð òíðíí íü 2015 ííä Èììíäíééí çàñäæäēüí èíääēñ äàðäæ, ò¿¿íä ðññàññàí ì ýäýýēēéä íééðýä èè òíä áíēäíö ñàíäà-èēäüä íēíí öēñúí ñòàí äàððää íééö¿¿ýö çíðèèð ðàäéí öýðýäæ¿¿æ ýöýñýí áíēíä- äýýðð ¿éé äæèèääää ðóóēü òíäðíí æééí ò¿ðýýí ä öýēäää òíēáíí òíé áíēäíö øààðäēääàðäé.

1.3 Судалгааны хамрах хүрээ

1.3.1 Судалгааны агуулга

Ой нээгээд И үүдөгө И еэйүи Ой дой үи най ольжээдөгүд ааддао ааоооэйүи олжүүй а 2016 ий 6 аооаад падаан 9 ажүүд пад олждөгө и еед аодааи падуи оооооааи а оеээ ажэюуа. -жи:

- И еэй дөй о жээагдөйө үдөйя+ еий иай еей “аооэ олждөгя+ үжүй” ой ай дой еей өдүи най ае ай еэй о;
- “Аооэ олждөгя+ үжүй”, ойд аооаа “оөн оода и өө о олжөө юууя”-еей ой ай дой еей өдүи а дай дао олжүүа ааддао;
- “Аооэ олждөгя+ үжүй”, олжидөгө ой еэй и ой е олждөгө и үжүүеей оад олжүүа ой ай дой еей о;
- “Аооэ олждөгя+ жей үйү үжээей и үжүүеө, олждөгө ой еэй и ой е жүйи ее оооөй ой ай и и а, ей нөөдө, оуаүүдөей оууааөө, жө ааөөооооо а жүйөө оао;
- Ай аей айүи жөөө и най ае ай еэй о.

1.3.2 Судалгаанд оролцогчид

Ой д аеолжидөгө нээгээд ү аа ооө оодоаей үай, Аооө и аөд аеүй ааад, Ааадүй ой ий ү ааад (ооо+ей и үдүүд), Оөнүй олждөгөей Адоидөө ааад, Ааөоооо оүй оюо ааад ай еий аооа оодөей ааөоооооо о өө өө, И -ЕОАН-үй аүдүүа оодааи оаө ааөүй оунаеей аеолжээей и дий өй и дай аае үй ольж нээгээд оеээ жд ажйа иу ай еей андооооо.

1.4 Судалгааны аргачлал

Баримт бичгийн судалгаа. Нээгээд а ааддөй о ае+еэ, и үжүүеөей үаоүй оооөй жөй өөй жөү оооо а одаөй оууааааа аөнөдөй оеа адаа олжэ олжөльж оууаааа, и өөй өй ае, оооөй жөй жэээй өөй жээүй, дай ей и үжүжөй ааөөөөө ааөөөө, оадүоооөөө ой адүа ой нөөоөэй ажй өөй жээүй ай еей андооооо. Үйү олжүүйа и еед 466 оооөй ой ай и а, жидөөоооо+ ааөоооооо ай еий Най олжээей жидөөоооо ой дий, И и и ай өүй оодөй аөдөей аадаөнай олжүй оодай (16) и өй И и и ай Аай өй ү ааддааи оодай, аадүй ааөоо, жөөө и (9) ждөөө нөөө.

Хэлэлцүүлэг. Нээгээд ү юй еө өнөөө И Ой АО-дөй жидөй ааөооөнай оөөөөүй жүүд дай өөоооө, ааөүй оунаеей аеолжээей най ае, жөөө и жөө ооооо. И өй Ааөөөөей ааөөөөей жанаөөөөүй олжүүеүй үжүй жидөй ааөооөнай “И и и ай Оөн ааааөөөөө өй +өө+еей и үжүүеөей өө оаөөөө оо иу” нүаүд нөдөөоо и дий өй а-ай а нээгээд ү ажйа дай өөооөөй оуеөөлжээей жүүд ааднай най аөүа ооооо.

- e) Ёиіі оаёо ідиёоіа-ауі аҗёуа іу ідиёоіа- еіі іаіёоаан ёдҗҗёһуі ааіаоёёаәд оі÷ёа÷еёі оооае іуяууёёёі җіуі җ°аёёа ааоаёаааоооёаәд аәаа җаіуа җ°ао°о°д°о ,һоіё. җіа, аёёаә оаёдәәаауі аааёёі аёоҗҗі һі оо, аёёаә оооёёёі җ°аё°о°д°о аадуі җһуа җодооёаәд, оіеаіааіо аадәі о аё÷аёёа оҗдәҗҗёуо җаіаәд еіі іаіёоаан ааіаоёёаәд оі÷ёа÷еёі іуяҗҗёәеі іуяәоуа ааоаёаааоооёаәд ауо іуо.
- f) Оҗҗі÷ёуі, Ё-ЁОАН-уі оаёёаі а оуяаууәд еіі іаіёёі оооёү ,һіу җҗуі оёа÷ аіеіі җҗуі оёёёі ооау оуі аёуа её оіа аіеаііі.

2.3 ОУИТБС-ын хүрээнд ашиг хүртэгч эздийг ил тод болгох чиглэлээр хийгдсэн ажил

Ёиіаіё Оён аёоҗҗі ідиу ооауа уууоҗҗ һаіаа÷еёауі оҗдүүі а аідиіааіі оааәәаааәд аәёуа оуәуааҗҗёуо аіеаёо °аһі°о°д 2013 ііііһ уоёуі ооё оодоае, ааҗдүі оіһу үәәаадо җёе ааёёәаааа уаооёа ооё, Ё-ЁОАН-уі оаёёаі аадәаа °аа°а еіі іаіёоауі 5 аіеіі оҗҗіууһ аууо ооаёёі ооауоаа җҗуі оёа÷еёі іуяууёёёә оіәдооёаәд аһооёә оуәуәёуа уоуёһуі⁶. Оа оіәдооёәа еіі іаіёоа һаеі аооаәд, іуі уёо іуяууёуё оуеаудүүд “уҗуа”-еёіоуу іуяууёёёә аадәаһаі а°а°а оооаеі аёёа іеаідәіо һаеаадо җёе ааёёәаааа уаооёа ооё іеёо еіі іаіеаһ җ°ао°і 992 іу оаёёаі ааа ооааоааі ааа аадәаһаі. Оаёёаі ааа аадәаа °аһ°і еіі іаіёоауі 12,7 ооау⁷ іу җҗәеіоуу іуяууёёёә аадәаа °а÷ ааеауу.

Ауа÷ оаёёаі а ооһааһаі җҗәеі іуяууёуё іу аоёә оҗдоуа÷ аеіоууі җҗәеіо аёо оадәі оооёүа җааһаі ооауоаа җҗуі оёа÷аёёі іуяууёуё ааеа. Ууу іу “аоёә оҗдоуа÷ җҗуі” ауа ÷ооаі оуіеәә іеәіо оаеаәд оооёү оіәдиіі аеёі іуәд оііу ,һіу оіаідиіеіеёо ааеааааҗёоуё оіеаііоіе. җҗе іу уяаууәд аа адоёі іуяааҗҗууһ оаёёаі аадәооёаәд, іуяууёуё ооаёооёааһ оіі° “аоёә оҗдоуа÷ җҗуа”-еёі оіаідиіеіеёуа җ°аоёёо°а, ааоёәд ,һоіё ааеауу. Аһуі оуәе÷ іаіае оён аууәд іуяууёуу іуаоауі, уіаеёі, оуеааәд адәааәд іеіі іеёоуа оҗдәуо җҗаіууһ еіоіәдәоёе ауеаууі Ё-ЁОАН-уі оаоёі оооаһаі а ааеөооёһаі іу іеіі оёһаа һаеі оодөёәауі іуа ауа җіуёуаауа ааеіа.

6 2013 іііі Ё-ЁОАН-уі оаёёаіаеёі Оааһдәо-22 (оооаһ 207-220)
 7 EITI Board paper 30-4-B beneficial ownership pilot evaluation report, 2015

3.1 Олон улсын тодорхойлолт

3.1.1 ОУИТБС-ын стандартын тодорхойлолт

Í Ēĩĩ òàèò ĩđĩēōĩã-ãũĩ áĶēýã ĩü ááĩ áōēēōēãđ òĩ ÷ē°ã-ēēĩ ãñōóãēũã àã÷ ĶĶýōãýý àøēã òĶđōýã÷ ýĶĩēē òòōãē òĩãĩđđĩēēĩēō ãýýđ Ķ°ãøēēō°ēã òĶđñýĩ áãēō „ñòĩé. Í ĒĒÒÃÑ-ũĩ ñòãĩ àãđòãã àãđããò àãēãēããđ ñãĩ àē áĩēãĩãĩã⁸

ОУИТБС-ын тодорхойлолт

“Компанийн ашиг хүртэгч эзэн гэдэг нь тухайн компанийг шууд болон шууд бус байдлаар эцэст нь өмчлөх, эсхүл удирдан хянах хувь хүнийг хэлнэ”⁸

Öã òĩãĩđđĩēēĩēōũĩ “...ýōýñò ĩü òĩ ÷ē°õ...” äýñýĩ ĩü òđã°ĩ òĶđýýðýē àãóóēãà ēēýđōēēēýðýýđ áãēããã á°ã°ã ãæ àðóēĩ ĩýãæēēĩ ò°ð°ē, òýēáýð, óãēðãēããã, Ķĩōēĩĩ áãēãóóēãēōũĩ áĶðýö, òòòãēĩ òēñ ĩđĩũ ýđð ĶĶēĩ òĩãòĩēōĩĩĩũ ĩĩōēĩã Ķýđãýýñ òãĩ àãđãĩ òãðēēōãĩ àãēēãĶē òĩãĩđđĩēēã áĩēĩðĩđ ããēĩã. Ēēĩ ó÷đããñ óã Ñòãĩ àãđòããð òēñ ĩđĩĩ áĶð °°ðēēĩ äýñýĩ òĩãĩđđĩēēĩēō àēē áĩēãĩòũã äýĩ æãýã⁹.

3.1.2 Туршилтад оролцсон улс орнуудын тодорхойлолт

Í ĒĒÒÃÑ-ũĩ òĶđýýĩã òòðøēēōũĩ ò°ñ°ēã òãĩ ðãããñãĩ òēñ ĩđĩóóã ĩēãĩðēĩò ñãēããðò Ķēē àæēēãããã ýððēýã-äýýñ ĩýäýýēýē òóãēóóēæ ýðēýðýýñ òĩĩ° ĩýð òĩĩũĶĩũ òĩãĩđđĩēēĩēōĩĩ ĩýã ĩ°ð áĩēãĩæ, àēēēýĩò òĩðēĩēãĩēã òóóēũããã òóñããæ àãðãēñãĩ áãēĩã. Äýõãýý òòðøēēōãã òãĩ ðãããñãĩ ĩđĩóóã àøēã òĶđōýã÷ æēĩðýĩý ýĶýĩ äýããēēã ĩĩĩã÷òĩé òĩãĩđđĩēēĩō ĩü òãĩ ãēēĩ òĶĩãðýēðýē áãēñĩũã òýĩ äýãēýæýý.

Öãðēĩ Ĩ ĒĒÒÃÑ-ũã òýðýãæĶēæ ýöýēñýĩ òēñ ĩđĩóóãũĩ òàē ĩð÷-ēĩ ĩü àøēã òĶđōýã-æēĩðýĩý ýĶĩēēã òĩãĩđđĩēēĩòãĩĩ òóãũòããĩũ ýĶýĩ øēēēĩ áĩĩã òóãēãã Ķããæ, òòòãēĩ òóãũ ýñðĶē òĶĩýýñ äýýø òóãēēĩ òóãũòããã òóóã áĩēĩĩ òóóã áóñããð ýĶýĩ øēã÷, ēĩĩĩãĩēēĩ òãēðãēãã áĩēĩĩ òýĩãēðũã òýðýãæĶēýã÷ ýðãýãã ĩü àøēã òĶđōýã÷ æēĩðýĩý ýĶýĩ áãēĩã

⁸ Í ĒĒÒÃÑ-ũĩ Ñòãĩ àãðò, 3.11

⁹ Í ĒĒÒÃÑ Ñòãĩ àãðò, 3.11d

öyl ýýl òl àl ðòl ééæýý¹⁰. Ýl ýòçç àøeä òçðòýä- ýçl éeä òl àl ðòl éeí òl àl ààðeì ðeäò ðòäüòàà ýçýl øeèeí àl l à òýççààð l ü l Ì-ÈÒÁÑ-üà òýðýäæççýä- öeñ l ðl óóäü l ðòäüà ðàðeèöàl àäeäçé áóðó 5-25 ðòäeèl òl l ðl l à òl àòl l àäñl l àäeíà. Òàðeì l Ì-ÈÒÁÑ-ü l øeíý ðòàl ààðòàà àøeä òçðòýä- æeì öýl ý ýçýl äýäæeä òl àl ðòl éeí òàl l ààðeì ðeäò çàð-ì ü l øæeäòðüà òl àl ðòl éeñ l àl éeí à- òl ÷e°e, ýçýl øeèeí ðòäü öýl æýýl ée öýççààðààð òàl ðàò òçðýä òl àl ðòl éeí ò ðòðàe äòðààäçé àäeíà.

Àøeä òçðòýä- ýçæeèl eè òl à àäeäeüà òýðýäæççýö ðòðøeèòàà l ðl éeñ l l öeñ l ðl óóäü l òl àl ðòl éeí èò¹¹-l l ñ ðàðàðàà ðòòeü ñ l ü ðòäüòàà ýçýl øeä-eèl 5 àà òççl ýñ äýö ðòäü ýçýl øeä-eèl æeì öýl ý ýçl éeä eè òl à àl éeñ ö, öýðýä öýä öeñ ð°ðà l ö°e° äçðeè ýöýýäöýe òl éeñ l öl ée çààààe l ýäýäýö øààðäeäüà l éeðeýä àäeäeäàð çàññàl àl éeí à- àeü àeü àñóóààe äýöð öeñ l ðl óóäü øààðäeäààðe l ýäýýeèeä äçðýl àä-, l éeí l l éeðýä eè òl à àl éeñ æ -àäàäçé öýl ýýl Òòðøeèòü l ààðäeäààæóöeèòü l àéèeñ l à äçl ý ýæýý.

Хүснэгт 1. ОУИТБС-ын туршилтад оролцсон орнуудын “ашиг хүртэгч эзэн”-ий тодорхойлолт¹²

Гишүүн улс	Тодорхойлолт	Хувь хэмжээний доод хязгаар
Áóððeèl à Òàñl	<p>Àøeä òçðòýä- ýçýl äýäæeä ààðààð àäeäeäàð òl àl ðòl éeæ àl éeí l: Ìçeèäýý ðeèö ýñòçé çeè àæeèeäààà äçeöýöäýö ðàðeèöàà-eèl öààl à àäeäàà òl ÷e°e, ýñòçé öàeðäààl öýl àò ýðò äçðeè àeèààà àeà òçl éeä öýeíý. Ýl ý l ü ðòðàeí eñ l l àl éeí ð°ð°l àeèl ýö ççñàýð l ü öeè öóðòàeí ç°àø°ò°e ýçýl øeð ýðòòýe òl éeñ l öl éeñ l ð àeè àl éæ, Áóððeèl à Òàñl à öóe öóðòàeí ç°àø°ò°e, äçö ð°ðeèeèl àæ àðóeí l ýäæeèl ðòäüòàà, çl ýö öàññ àl éeí l áòñàà àeèààà ýðòeèä äçöeýýð l ü àà öýñýä-eýl öóóà, ýñòçe Áóððeèl Òàñl àeèl àl öl l à àl éeí l àààààü l ðòòeèeí ýöýýäýýð ààl æóöeàl øóóà àòñ àäeäeäàð òl ÷e°e, ýçýl øeð ðòäü òçl éeä öýeíý.</p> <p>Òççl ÷eýl òççæeèl l ðeñ l àààð, eóí l l l l l ð l l àäe àøeä òçðòýö òl ðeñ l éeñ l èä eóí l l l l ýçýl øeä- l ü °òð ýðäýýä äýäæeä ààðàeæ -àäàäçé l °ò°eä ðòòàeí ýöýýäeèä °òðeèä l ü eóí l l l ýçýl øeä- äýæ ççýl ý. Öýðýä eóí l l l l àðàààää- ýöýýäeèl òl l °òñ ààðàññàl àl ée öóðàeí ýðäýýä °òðeèl äçöýl l ýð, àeäàl ñ l l l l ðøeì ñóóö ðäýä àl éeí l öóðàeí eóí l l l l æeì öýl ý ýçl ée äçöýl l ýð, ðäýä ðòñ äçðò l ü l l àäe öóðàeí eóí l l l l l çl ý öýl éeä òl àl ðòl éeí l ñàl òççæeèl àäeäòeèeäààà ààðàæ °àl °.</p>	Áäeäçé

10 2012 EITI Pilot Report, ðòòààñ 133
 11 Burkina Faso, Cameroon, DR Congo, Honduras, Iraq, Kyrgyz Republic, Liberia, Niger, Nigeria, Tajikistan, Tanzania, Togo, Trinidad & Tobago, Zambia
 12 Beneficial ownership pilot evaluation report, EITI

<p>Ēī ī āī āēēī Ādā-eēñāī Ōēñ</p>	<p>Ī ēāīđēīō ñāēāāđūī ēē ōīā āāēēūā ōāīāāō çīđēēāīīđ āāçđūī ōīñ, òēē, ōōē ōōđōāēī ēīī īāīē ýđōēýā-eēī àøēā òçđōýā- ýçýī āýæ āāđāāō āāýēāēēī āī āēō āā æēīōýī ý àøēā òçđōýā-eēā òýēī ý;</p> <p>a) Ēēōāíç, òññāē ç°āø°òđ°ē, āāðēāī æ ýçýī øēā-eēēī çāð çýýēēēī āāđāā āçđōýāāýōççīēē ōōāāēāāā, øēēæççēāēēā āđāēēī çēē āæēēēāāāī ũ òçđōýīā òēēñīýýđ, ýñòçē áóñāāā āāī æóóēñī āāđ āēē āī ēñī ī īđēī āī;</p> <p>b) Øēīāýī āēādīēāđāīī ýçýī øēō ōōāüōāāī ũ ýđō ýñòçē āāçđūī ōīñ āī ēīī òēēī āýđýý āāēāóóēñāī āýđýýēýā-eēēī °ī -ē°ēēēī ýđōēēā āýđýýēýā- īü ōōāēāāō, øēēæççēýō, áóñāāā °āñī°òđ āēē āī ēñī ī īđēī āī;</p> <p>c) Āāçđūī ōīñ āā òēēī òāēāāē ýçýī øēā- ēīī īāīēēī çēē āæēēēāāāī āāñ āýđýýīēē ī°òð°ē, òóóēü ōī āđīīī æēēī āāāóó īēñīī āāçđūī ōīñī ũ ò°ēā°đ°ñ áóñāā āçð ò°ðēēēī īđēī āī.</p> <p>Àøēā òçđōýā- ýçýī āýæ øóóā, ýñòçē āēēāāā øóóā áóñ òýēāýđýýđ, òççī-ēýī āēēāāā òóóēēēī āāāóó øēēāāñýī āī ēī ā- òāēðāā- òýēāýđýýđ:</p> <p>a) Ēīī īāīēēī ýñēēēī, āī āēō òýī āēōüā òýđýāæççēýō,</p> <p>b) Áóñāā ōōāüōāā ýçýī øēā-, òçīòççāēēēī çāđāēāāđ ēīī īāīēā àøēā ñīīēđðēīī òýđýāæççēýō, ýñòçē òīāīððī ē òýī æýýīēē ñāīòççāēēī àøēā òçđōýō ōōāü òçīēēā òýēī ý.</p> <p>Āī āēō òýī āēō āýæ:</p> <p>a) Ī ēīī ōēñūī ēāēē ò°ñòýē ñðāī āāðð òýī òýī æýýīēē āāāóó ī ýāýýēýý āāđāāāā, çīðēōóóēāēððāē çāð çýýēā òāī āāđāā, ōōāüōāāāā īýýēðòýē āđēēæøē ēīī īāīēāñ áóñāā ēīī īāīēēī ōōāüōāā ýçýī øēð ýđð, ýñòçē ñāīāēūī ýđðēēā øóóā āā èðāýī æēýāāñýī ōōāüōāā ýçýī øēā-ýýđ āāī æóóēāð çýđāýýđ øóóā áóñāāđ ýçýī øēð, ýñòçē òāēðāāī òýīāðūā òýēī ý. 25 āā òççīýýñ āýýø ōōāēēī ōōāüōāā ýçýī øēēēā °ī -ē°ē, ýñòçē òāēðāēāā òýīāēòūī āāðāēāā āýæ ççýō āā òóðāēī òóāü òýī æýýā øóóā āā øóóā áóñ ōōāüōāā ýçýī øēēā ēæēē òāī āāðóóēæ ò°æ òīīōīī;</p> <p>b) °æēēī īýđ āýýđ òóóāēī ēīī īāīēēī ōōāüōāā, ýñòçē ñāīāēūī ýđðēēā ýçýī øýýāçē āī ēī ā- āēðāī ōōāüōāā, āāāóó ýððēēī ōōāüōāā āā òī ð āī ēī ī ēēī ñāīāēūī ýððòýē ōōāüōāāī ũ ýððýýđ øóóā āā øóóā áóñāāđ òýīāēð, òāēðāēāā òýđýāæççēýō òóāü òçīēēā, ýñòçē ī ēīī òçīēēā āī āēō òýī āēō òýđýāæççēýā- āýæ ççī ý;</p> <p>c) Ūýđýā āýýđ āóðāñāī òóāü òçī īü àøēā òçđōýā- ýçýī āýāāēēā āāðāēāāāæóóēāō āī ēīī āæçē āī ē ēīī īāīēēī òāēðāēāāā āēēāāā áóñāā òýēāýđ, ýñòçē çēē āæēēēāāāāāāāđ òýđýāæççēýō òóāü òçīēēā àøēā òçđōýā- ýçýī āýæ ççī ý.</p>	<p>>25%</p>
---	---	----------------

<p>Ãíäóðàñ</p>	<p>Àøeã òëðòÿã- ÿöýí äÿæ Ãíäóðàñ Õeñúí íeáíðeíð ñàeáàðð çeë àæeëeáàà ÿáóóeæ áóe eíí íàíeéí 5 àà òççíÿýñ äÿÿø òóàeéí òóàüòàà òóóà àà òóóà áóñààð ÿöýí øäÿã òóàü òçíeéä öÿeíÿ.</p> <p>Õððeéí àeáà òàøeæ áóe òóàü òçí eííòáññ àaeáóóeàð (75 áóààð çÿe. Óóe óóðòaeí àð°íðeé òóóeü), ÿñòçe íeáíðeíð eíííàíeéí àeëáàà òóàüòàà ÿöýí øeð àà òóàüòàà ÿöýí øeëeä öÿíæ öàeðààðúà òíðeáeííí.</p>	<p>≥ 5%</p>
<p>Èeðàeç</p>	<p>Àøeã òëðòÿã- ÿöýí äÿæ ò°ð°íàeéí ÿððeéä ÿöýí øeð, àçeëäÿÿ òeéðÿä í°e°e°ò, àçeëäÿÿí ÿýñ òíàíðòíe öÿí æÿÿíeé àøeã òëðòÿã, ì°í 5 áíeíí òççíÿýñ äÿÿø òóàeéí òóàüòàà ÿöýí øäÿã òóàü òçíeéä öÿeíÿ. Öÿðÿä àøeã òëðòÿã- ÿöýí íü òeñ ò°ðà í°e°ò àçðeé ÿóäÿä áíe òóàü ÿöýí øeëeí öÿçààðúà òàðàaeçàðàçe ì ÿäÿÿeëeéä ààðàíà.</p>	<p>≥ 5%</p>
<p>Èeáàð</p>	<p>Àøeã òëðòÿã- ÿöýí íü:</p> <p>(i) Õóàü òçí àaeð àà öÿöÿÿ ÷ eíí íàíe àaeðàçe;</p> <p>(ii) Õóóeëeéí ÿóäÿÿàeéí òíàíðòíe öÿí æÿÿíeé òóàüòààíü ÿðð, ÿñòçe ñàíàeúí ÿððeéä òóóà àà òóóà áóñààð °í ÷e°ò, óàeðààí öÿíàð òóàü òçíeéä öÿeíÿ.</p> <p>Ààðààð ÿóäÿÿàeéä öÿàeéä ÷ àøeã òëðòÿã- æeíöÿíÿ ÿöýí äÿæ ççÿðàçe. Çíà:</p> <p>a) íàñàíà òçðÿÿàçe òçí (18 íàñí ààñ àííø);</p> <p>b) áóñàüí °í í°òñ òííeéí ààñíí ÿóäÿä, çóó÷eäà, àñðàí òàí ààaeäà- áíeíí ààáíò;</p> <p>c) eíðííðàøe áíeíí öÿçààðeáààí àe òàðeóóeáààðae eíííàíeòae ò°à°eí°ðeéí äÿðÿÿ àaeáóóeñàí, òóóaeí eíðííðàøe àà öÿçààðeáààí àe òàðeóóeáààðae eíííàíeéí ÿàeéí çàñàeéí çð°à°e íü òóóaeí àæeèðíü ò°à°eí°ðeéí äÿðÿÿí äÿð óàeðàeáàà öÿíàeðüà öÿðÿæççeñíÿÿð àeé áíeíð òóàü òçí.</p> <p>Àøeã òëðòÿã- ÿöýíeé ì ÿäÿÿeëeéä ààçðúí òíñ, óóe óóðòaeí (Àøeãò ì àeðí àeúí äÿðÿÿ àaeáóóeñàí) àà ààçàð òàðeàeáíàeéí eíííàíeéí íeéð ààðàñàí òóàüòààíü 5 áíeíí òççíÿýñ äÿÿø (íeéðäÿÿ ÿñòçe áóñàà àaeéèeààð) òóàü ÿöýí øeã-äÿÿñ, íe ì íàíü ñàeáàð áíeíí Àøeãò ì àeðí àeúí äÿðÿÿ àaeáóóeáààçe óóe óóðòaeí eíííàíeéí íeéð ààðàñàí òóàüòààíü 10 áíeíí òççíÿýñ äÿÿø òóàü ÿöýí øeã-ÿÿð ààðàóóeíà.</p>	<p>≥ 5% болон ≥ 10 %</p>
<p>Íeáàð</p>	<p>Õóððeéðàà òàí ðààààðóí òóeá Í ÕÍ ÀÕ òíàíðòíeéíeð äÿÿð òíøeðíeöñíí áíeíà÷ òóóeü÷eáàààààçe.</p>	<p>Áaeðàçe</p>

Í ēāādè	Í ēīí í ēēōyā í yēōōyē āæ āōōēí í yāæ áí ēīí 100 ōōāū í ōēí ēīí í áí ēāñ áōñāā ōōōā áí ēīí ōōōā áōñ āāēēāāāđ (°ōđ áōñāā ēīí í áí ēāđ āāí æōōēāí) ōōōāēí āæ āōōēí í yāæēā yōyñō í ū ōyí æōōāā āāēēāāō ōōāū ōz í ēēā ōyēí y.	0
Ōāæēēñōāí	Àŵēā ōzđōyā- ycyí āyæ °í +ē°ō yđōōyē, yñōzē ōāđēēōāā- áí ēīí ōōōēēí yōāyāēēí ōēēñyí āēēāāā āzēēāyýí ēē ōāāí ā áí æō āāēāāē āyýđ ōz í ēēā ōāēđāāí ōyí āāāā, 5 áí ēīí ōz í yñ yñ āyýō ōōāēēí ōōāūōāā ycyí ōēā- í yā áí ēī í ōz í yñ í ēī í ōz í ēēā ōyēí y.	≥ 5%
Ōāí çāí è	Í ŌÍ ĀŌ í ū āŵēā ōzđōyā- ycyí ēē ōí āí đōí ēēí ēō āyýđ ñāí āē í yāāyæ +āāāāzē. Ēēí ā yí y ōđēēēí ñōāēēāā áí ēī āñđōōēāō ç°āē°ō āā- āæēēēōōēæ āāēāā ā°ā°ā ōā ñōāēēāāí ā í yđ ōī ū í ū ōī āí đōí ēēí ēō ōñāāōāāđ ō°ē°āē°ōā āāēí ā. Ōyēyēōzēāēēí çyđ ēī í í āí ēēí ōōāū ycyí ōēē ōī āōí ō āí ā ōyçāāāđ ūā 5 ōōāū áí ēāí ō í ū çí ōēí æōí ē āyāyā āyýđ ñāí āē í yāāyæy.	Í āí āí ōđ āāōēāāāāāzē
Ōí āí	Í ŌÍ ĀŌ í ū ōōđŵēēōūā ōyđyāæzēyōyā āŵēā ōzđōyā- ycyí ēē ōí āí đōí ēēí ēō āyýđ ñāí āē í yāāyæ +āāāāzē.	Āāēōāzē
Çāí āē	<p>Àŵēā ōzđōyā- yñēēí ycyí āyæ ēī í í āí ē, yñōzē ōđāñō āēŵ ç°āō°í ōōāū ōz í ēēā ōyēí y. Ōyđyā ēī í í āí ē í ū āzōōēēí ōōāūā í ēī í āāōāđ, í ēī í ōđēēēí ōōōēēēí yōāyāyñy āzđāñyí yñōzē °í +ē°ē, ōāēđāēāāā ōyí āēōūā ōyđyāæzēyō ōōāēēí ōyēyēōyýđ ōēēāñyí ōī ōēí ēāí ēā āŵēā ōzđōyā- yñēēí ycyí āyæ ōyāāyýđ ñzēæyýí ēē ōí ēāí ēā āāēō ōōāū ōz í ēēā ōyēí y.</p> <p>Ōyí āēō, ōāēđāēāāā āyæ ōōōāēí ōz í °ōđēēí ōzñnyí āāēēāāāđ í ēāí đēí ō ēī í í āí ēēí çēē āæēēēāāāāā ōāēđāāí yāōōēāō yđōēēā ōyēí y. Ōōōāēí yđō í ū āāđāāō āāēēāāāđ āēē áí ēæ áí ēī í. Çí ā: (i) í ēāí đēí ō ēī í í āí ēēí ōōāūōāā ycyí ōēō yđō, yñōzē ñāí āēūí yđō, ēōāyí æēyēyýđ āāí æōōēāí ōōāūōāā ycyí ōēō yñōzē ñāí āēūí yđō ōyđyāæzēñí yýđ. 20% +1 ōyí æyýí ēē ōōāūōāā áí ēī í ñāí āē °ā°ō yđōēēā °í +ē°ē, yñōzē ōāēđāēāāā ōyí āēō ōyđyāæzēyō yđō āyæ çcyō āā ōā ōyí æyý í ū ōōōā áí ēī í ōōōā áōñ °í +ē°ēēēí āzōēē ē ōz āŵēí ā í yāyí āāēē ōāí āāđí ā. (ii) í ēāí đēí ō ēī í í āí ēēí ōāēđāēāāūā áōñāā ōyēāyđyýđ ōyđyāæzēñí yýđ: çí ā</p> <p>a) í ēāí đēí ō ēī í í āí ēēí yđō āāđēō āyýā āāēāōōēēāāūí āēŵzēēēā ōī l ēēí ō, yñōzē +ē°ē°ē°ō yđō; a) ōyđyā °ōđēēí yđōyý ōyđyāæzēāyē, í ēāí đēí ō ēī í í āí ēēí āyýđ āōđāñāí (i) áí ēī í (ā)-ā çāñāí í °ōō°ē āāēāāē āēē áí ēāí ō yđō; a) í ēāí đēí ō ēī í í āí ēēí yđō āāđēō āyýā āāēāōōēēāāūí āēŵzēēēā ōī l ēēí ōí ā ç°āŵ°ōđ°ē °ā°ō yđō āzōēē yđāyāēēí ç°āŵ°ōđ°ē.</p>	>20%

Í - ÈŌĀÑ-ūí ōzđyýí ā āŵēā ōzđōyā- yçāēēí ēē ōí ā āāēāēūā ōāí āāō ōōđŵēēōāā í đī ēōñí í ōēñ í đī ōōā āzāā ōēñ ōđā í °ē°ō āzōēē yōāyýā í ēāí đēí ō ñāēāāđ çēē āæēēēāāā yđōyēāyā ēī í í āí ēēí ōōāū ycyí ōēā-, ōāēđāēāāā, ōyí āēōūā ōyđyāæzēyā- áí ē ēē ōí ā í yāyýēō ōāāđāēāāūā ōñāñāí áí ēī ā- ōā ōāí āēāāūā ōyđyāæzēyō ōyēāyđ í ū °ōđ °ōđ āāēí ā.

Хүснэгт 2. Олон улсын байгууллагуудын тодорхойлолт

<p>Европын холбоо</p>	<p>Åāđīīūī ōīēāīīīīīñ “Åāđīīūī īāđēāī āīò āā Ç°āē°ēēēī Ōāēđāāī æ 2015/849”-ēēā 2015 īīā āāđāēñāī. Ōā ōāēđāāī æēā “āwēā ōĵđōyā+ ŷçyī” āyæ āĵēēāyū āīēīī ĵēē āæēēēāāāāā āōñāūī ōī ī°ñ āĵēōyōāyæ āóē ōāđēēōāā-, ŷñōĵē ōōāū ōĵīēēā ŷōñēēī ŷōyñō ōāēđāāī ōyīāæ, ŷñōĵē ŷçyī wēæ āóē āāđāāō ŷōāyūāēēā ōyēyō ā°ā°ā ōōōāēī ŷōāyūā īū ōōāū ōĵī āāēīā. ĵĵīā:</p> <p>(a) Åāēāōōēēāāūī ōōāūā:</p> <p>(i) Í ŷāññyī ōōōēēēī āāāōō, ī ŷāyūēēēēā ēē ōīā āīēāīō ĵĵđyā ōĵēyūñyī, ī ēēōēyā ōīāññī āēđī ŷī āāāōō ī ŷāyūēēēēā çāāāāē ēē ōīā āīēāīō wāāđāēāāā ōāāēō çīōēōōēāēōōāē āāēāōōēēāāāā đāđūyāēāāāāō, ī ŷyēōōyē ōyēāyđyūđ đōāūōāā āāđāñāī ŷōāyūāyūñ āōñāā ōōōēēēī ŷōāyūāēēī ōī āī đōī ē ōōāū ŷçyī wēē, ñāī āēūī ŷđō, ōōōāēī ōōōēēēī ŷōāyūāēēī ōī +ē°ēēēī āwēā ñīīēđōēūā ōōāūōāā ōyēāyđyūđ ŷçyī wēē, ŷñōĵē āōñāā ōyēāyđyūđ wōōā āā wōōā āōñāāđ ōī +ē°ō ōōāū ōĵīēēā ōyēīy. Ōāđēēōāā+ēēī 25%+1 wēđōyā ōōāūōāā ŷçyī wēē, ŷñōĵē 25%-ēāñ āyūw ōī +ē°ēēēī ŷđōēēā ōōāū ōĵī ŷçyī wēēēēā wōōā ŷçyī wēē āyæ īyđēyīy. Ōāđēēōāā+ēēī 25%+1 wēđōyā ōōāūōāā ŷçyī wēē, ŷñōĵē 25%-ēāñ āyūw ōī +ē°ēēēī ŷđōēēā ōōāū ōĵīēē ōyīāēō ŷñōĵē ōyā ōyāyī āāēāōōēēāāāāđ āāī āēōōēāī ōōāū ōĵīēē ōyīāēōāā āāēōūā wōōā āōñ ŷçyī wēē āyæ īyđēyīy. Ýīy īū āēwĵĵī īđīī °ōđēēī ōēñūī ōōōēū ōī āōīīī āēāīī ōāđwēāōāĵē āāēāēāāđ ōyīāēō ōyđyāæĵĵēyō āīēīī ŷçyī wēēēēā ōī āī đōīēēīō ōāī āēēī āīīā ōōāū ŷçyī wēēēēā ōī āī đōīēēēā wēēāāyđ āāđāāō wāāđāēāāāōāēā ōāđōōēāē āāēīā. Áōñāā ōyēāyđyūđ ōyīāēō ōyđyāæĵĵēyō āyāyāō Åāđīīūī īāđēāī āīò āā Ç°āē°ēēēī Ōāēđāāī æ 2013/34/EU -ēēī 22(1)-ŷyñ 22(5) ōĵđōyēō çĵēēā çāññāī ōyī āēō ōyđyāæĵĵēyōēēā ōyēīy.</p> <p>(ii) Ōyđyā āĵōēē ē ōyēāyđēēā āyēāyđyīāĵēāyūđ āōđāñāī ū āāđāā ñyæēāyō wāēōāāāī āāēōāĵē āyæ ĵçāyē (i)-ā çāññāī āēēāāā ŷōāyūāēēā, ŷñōĵē ōyđyā āwēā ōĵđōyā+æēī ōyīy ŷçyī, āyūā ōĵāwīēē ōāēđāāō āēāāī ōōwāāē ōāwēæ āóē ōōāū ōĵīēēā ōī āđōōēñī āāđ āēēāāā ñyæēā ō°đ°ō ĵī āyñēyē āēē āyæ ĵçāyē āwēā ōĵđōyā+ ŷçī ēēā ōī āđōōēāō ĵĵđyā ōĵēyūñyī āāēāōōēēāāā īū (i)-ā çāññāī āwēā ōĵđōyā+ æēī ōyīy ŷçī ēēā ōī āđōōēāō āđāā ōyī āyū āā-, āāđēī đāēōōēī ā.</p> <p>(b) Ōđāñōūī ōōāūā:</p> <p>(i) Çāđēđāī çāđōōōēāō ŷđō āĵōēē ŷōāyūā;</p> <p>(ii) Ēōāyī æēyāññyī ōī +ē°ā+;</p> <p>(iii) Åñđāī ōāī āāēāā+ (ōyđyā āāēāāā āī ē);</p> <p>(iv) °ī +ēēī āwēā ōĵđōyā+, ŷñōĵē ōōōēēēī ŷōāyūāyūđ āāī āēōōēāī āwēā ōĵđōyāē āóē ōōāū ōĵī, ŷñōĵē ōī āī đōī ē āōñ āāēāōōēēāāā, ōōōāēī ōōōēēēī ŷōāyūāēēī āāī āēāāā/āāēāōōēēāāūī çīōēōōōēāēō āīēīī ĵēē āæēēēāāāāī ā ĵī āñyī āwēā ññī ēđđōī ē ŷçyī wēēō ŷōāyūā;</p> <p>(v) Wōōā āā wōōā āōñ ōī +ē°ē āīēīī āōñāā ōyēāyđyūđ ŷōñēēī ōyīāēōūā ōyđyāæĵĵēāē āóē āōñāā āēēāāā ōōāū ōĵī;</p> <p>(vi) Ñāī çyđyā ōōōēū çĵēī çīōēōōōēāēō īū ēāēēē ō°đēēēī ōōōēēēī ŷōāyūāēēī ōōāūā, (b)-ā āōđāñāī āēāāī ōōwāāē ōāwēæ āóē ōōāū ōĵī.</p> <p>Åēwĵĵī ōēñ īđī ōōā ōōāū ōyī āyūā ōī āōīī ōāīī ñāī ōĵĵāēēī ĵēē āæēēēāāāāī āāñ īēīō āwēēēā ōī īōīīēæ, āāāā āĵīāyūđ āāđēō wāāđāēāāāōāē. Ōōōāēī ōōāū ōyī āyūyī ēē āīīā ōyçāāāđūā ñāī ōĵĵāēēī ĵēē āæēēēāāāāī ū ō°đē°ñ ōāī āāđ- ĵī āyñī ēē ōĵāwēī ā ōī āōīīæ °āñ°ī āāēīā āyæ ōī āī đōī ēēāyūy.</p>
-----------------------	---

Волфсберг

Āī ēōñāādā ādōī ī ī ū ñāī ōġġāēēī ñāēāādō ī ōīā° ōāāāō āyī ō ōyđyāōyē ōyī ōyō (Anti-Money Laundering (AML)), ōādēēōāā+ēēā ōāī ūā ī yāyō (Know Your Customers (KYC)), ōādđī đēçī ūā ñāī ōġġāēēī ōyī ōyō (Combating the Financing of Terrorism (CTF)) āī āēī āūī ñāī āādōūā ōī āōī ī ō çī đēēāī ōī ē ĺēē āāēēēāāāā yāōōēāāā āyēōēēī ōī ī ī ōī 13 āāī ēī ū ō°ē°ēē°ñ āġđāñyī ō°đēēī āōñ ōī ēāī ī ħī . Ōā āāēāōōēēāāā ī ū ŌĀŌŌ-ōāē ēāēē ō°ñōyē ĺēē āāēēēāāāā yāōōēāāā ā°ā°ā āyēōēēī ōī ā°đ ō°āēēōyē ōēñ ī đī ōōā ēō ā- ōī ēāī āāī ē ōā-, āādāñāī ñāī āādōūā ī ū ōġēyūyī ç°ā°đ-ōyđyāēġġē ēđñyī āāēāāā ōōē ñāī ōġġāēēī ñāēāād āī ēī ī ī ōīā° ōāāāō, ōādđī đēçī ūā ñāī ōġġāēēī ōyī ōyō, ōādēēōāā+ēēā ōāī ūā ī yāyō +ēāēyēyūd ōī ī ī ōī ōī ĺġđyā āġēōyāyāyā āī ē āāēāōōēēāāōōāūī ī yā āyā ī ēī ī ōēñāā ĺçäyā.

Ōā āāēāōōēēāāūī ōī āī đōī ēēī ēōī ī đ мөнгө угаах гэмт хэрэгтэй тэмцэх чиглэлээр “ашиг хүртэгч эзэн”-ийг тодорхойлохдоо бусад хуулийн этгээдээр дамжуулан, эсхүл бусад байдлаар аливаа дансан дахь мөнгөн хөрөнгийг захиран зарцуулах мэдэлтэй цаад эзнийг хэлнэ¹⁶ āyāyū.

Ī ōī “yđō ī yāyēōyē” āāēō āyāyāō āāī āāī ō āādūī ĺñyā çōđāē ī ōīā°ī āġēēāyū ōēēō ōōōēēī yōāyā āī ēī ī ōōāū ōġī ēēā ī ēēāī ōāġē. Ī ōīā° ōāāāō āyī ō ōyđyāōyē ōyī ōyō ōġđyūyī ā yī yōġġ ōī āī đōī ēēī ēō ī ū ī āō ī āđēēī ōġāyāōyē ā°ā°ā ēōyā+ēyī ōī -, ō°đ°ī āēēā yçyī ōēā-, yñōġē ōyī āēōūā ōyđyāēġġēyā- ōōāū ōġī ēēā ōī āī đōī ēēī ō āī ēī ī āē āāēāāā āī ēī ā- ōōōāēī ōġī ēē ōāāī ā āēī ōyī y ōī +ē°ā-, ōyī āēōūā ōyđyāēġġēyī çāēēđāī çāđōōōēāā- ī ū ōyī āī ēī ōūā ī ēā ōī āī đōī ēēī ō ōāādāēāāāōāē āyā ĺçäyā āāēī ā.

Āī ēōñāādāēēī çād-ēī ā çāññī āād “āōēā ōġđōyā- yçyī” āyāāēēā ōēēñāyđ āāēēāāād ōī āī đōī ēēī ō ōāādāēāāāġē ā°ā°ā ōādēī ī ōōō°ē āāēāāē ōōñ āġđyūd āōēā ōġđōyā āāēō ī āāāēāēōāē yōñēēī ōī +ē°ā- yōāyūāēēā ōī āī đōī ēēī ō āī ēī ī āēō āġō āđāūā āōēāēāō ī ū ēēġġ ĺđ āġī ōyē āyā ĺçäyā āāēī ā.

13 Global Witness, “Assessment of EITI Beneficial Ownership pilot”, 2015
 14 Options for Disclosing the Beneficial Owners of Extractive Companies, NRDC, 2015
 15 ŌĀŌŌ-ūī Ēē ōī ā āāēāāē āī ēī ī Āōēā ōġđōyā- yçyī ēē ç°āē°ī āē

2013 ííä çíðeíí áàeãóeëääñái G8-èeí óeçæeðúí àaðàà ÁÍ Ó çèe àeëèëääái úì ì °ðeéí ò°ð°eá°ðò°° àøeà òçðòýã+ æeíðýíý ýçýí äýäýäðýe òíeáíìòíeáíìð "...òóðaeí ðóóeëéí ýòäýýäeëí òíäíððíé òýíàeòúä øóóä àà øóóä áóñààð òýðýãæççÿã+, ðóðaeí ðóóeëéí ýòäýýäýä ýàeéí çañàeéí òíäíððíé àøeä ñííéððíeðíé, ýñòçè ýàeéí çañàeéí àøeèeä òíäíððíé øóáù òçí òçðòäýã áíé ðóðaeí ðóóeëéí ýòäýýäeëä øýä øýäýí ðaeëeäð àaðàäòúä øaðäái à..." äýæý¹⁹.

2014 ííííñ ÁÍ Ó-úí Æàäàäúí äáíñí ú òàòàððúí òýíàeòúí ðóðae ðóóeëéí øaðäeëääð äýeðeéí àeù + óeñ íðíí äàòù ááié, ñái òççàeéí áàeãóeëäää °ðeéí øaðeëòää+ ÁÍ Ó-úí èðäýàeéí ì ýäýèeëeá ÁÍ Ó-úí Áíòííä ìðeíáúí çèe+eëäýý (IRS)-ä òçðäççÿò áíeñíí. Ýíý íü ÁÍ Ó äýeðeéí òýí æýýíä èðäýàeéíðýý àøeä, ìðeíáúí ì ýäýèeëeä øóeèeèeäð, òàòàðäañ çàeëñòeèø àeëàà çèeäeëeä òañeái çíññíìòíìð àä+ áóé àðàà òýí æýý òì. Òýàeëäýýð óä çíðeòóeäèð 2013 ííä àaðeäääæ, 2015 ííííñ òýðýãæeæ ýòýeñýí + ìeíí óeñúí òíì ííòíí ááié, ñái òççàeéí áàeãóeëeäðóá íýãñýí íü òààøàà äýí ò òýðýäðýe äýeðeé íeéðýðýý òáí òðái òýí òýð òái àeäàà ðóó ìðæ áóeä èèýððeëeæ áaeíä.

Òàòàððúí çíðeëáiìð ì ýäýèeëeä ñíeèeðíð, ì ýäýèeëeéí èe òíä áaeäeúí äýeðeéí òíðòí (Äýeðeéí Òíðòí)-úí àøççí 132 óeñ òàòàððúí èe òíä áaeäeúí ñàíäàððòúä ðaðeèøái òçñýeðeéí äääóò òýðýãæççÿòýý èèýððeëeñýí á°ä°ä òýääýýðýýñ 94 óeñàä íü òýðýãæeëeëä òýíàñái áaeíä. Óä òýíàeòúí áíòíí ì ççáíýèð 2016 ííä àað+ òí ð äàòù øàðái ä àøeä òçðòýã+ æeíðýíý ýçíeëä òíäíððíeëñíí áaeäeúä òýíàe ççýò çýðäýýð óeñ ìðíóóä íýãñýí ì ýäýèeëeä ççðäççÿò +eäÿeä ìðæ ýòýeëý.

3.2 “Ашиг хүртэгч эзэн”: Монгол Улсын тодорхойлолт

Íeáíðeíð çèeääýðeýe ýðòeýã+ eíí ìàíeòáúí àøeä òçðòýã+ æeíðýíý ýçýí äýäýä íýð òíì ü, ííú òíäíððíeéíèòúä áíòííäúí ðóóeü òíàòíìì æeä òýðòýí çàañíúä ðàððóeàðòúí ðóeä þóíú °íí° íeáíðeíð ñaeáàð +óòàì þóá òái àaðàäòúä òíäíððíeéíð øaðäeëää ççñíý.

3.2.1 Олборлох салбарын хамрах хүрээ

Ñaeáàðúí áíé øóeü áíeíð Àøeäò ì àeòì àeúí ðóðae ðóóeü (2006)-eéí 3.1-ä “Ýíý ðóóeëeð òñ, àaçðúí òíñ, áaeäaeëéí òeé, òàòäàä eäýãòò áíeíí òçäýýí ýe òàððàòòae àøeäò ì àeòì àeëãã áóñàä °ðeëéí àøeäò ì àeòì àe ýðýò, òaeó, àøeäeäðòae òíeáíäãñíí ðaðeèeòää çíðeòóeíä” äýæ çàñái. Çíýýñ ççáýe òñ, àaçðúí òíñ, áaeäaeëéí òeé, òàòäàä eäýãòò áíeíí òçäýýí ýe òàððàòòae àøeäò ì àeòì àeúä ýðýò, òaeó, àøeäeäò àñóáae áóñàä

19 White House, “United States G-8 Action Plan for Transparency of Company Ownership and Control,” 2013, available at: <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2013/06/18/united-states-g-8-action-plan-transparency-company-ownership-and-control>

Í °ð°ð°ë í ü öýçãããðëãããì àë òãðëóóëãããòãé àà áçð àèøççä í ü áçðýí òãðëóóëãããòãé í °ð°ð°ë àãéò á°ã°ã àèøççä í ü Ì ííãíë Óëñãã ì ýðãýæëëéí çéë àæëëëãããà ýððëýò ç°ãø°ð°ëóýë èðãýã áãéò áà òàì òùí çéë àæëëëãããà /æøýý í ü òóóëü+, °í ã°°ë°ã+, íýãòëáí áíãíã+, àððëòãéòóð+, òàòããðùí ì ýðãýæëëòí ççäëéí í °ð°ð°ë äýò ì ýò/ ýððëýò +èãëýéýýð ççñãýí àãéãóóëãããããã.

Óóóëüã “òõñããé ç°ãø°ð°ë ýçýì øëã+”-èëã òíãíððíëéíòãíí çããããë òóóëëéí ýðãýýã áãéòããð çàãæýý. °ð°ð°ð öýéáýë, íéáíðëíò ñãéããð çéë àæëëëãããà ýãóóëãò è áíë òóóëëéí ýðãýýã, öýð áóíããã ç°ãð°í àðãëéí ò°ë° çéë àæëëëãããà ýãóóëãò àæ áðóéí íýãæ, éíí ìíãíë áãéòããð çíðëóóóëñãí áãéíã. Øççí+ýýí Àøëãò ì àëòí àëùí òóðãé òóóëëéí 7.1-ã çããñíããð òãéãóóéùí áíëíí àøëããéòùí òõñããé ç°ãø°ð°ëëéã Ì ííãíë Óëñüí òóóëü òíãòííí æééí äããóó áãéãóóëããããí çéë àæëëëãããà ýãóóëã áãéããã, Ì ííãíë Óëñãã òàòããð ò°ë°ã+ òóóëëéí ýðãýýãýã íéãíòííð çàãæýý. Øççí+ýýí òóðãéí òõñããé ç°ãø°ð°ë ýçýì øëã+ í ü òõñããé ç°ãø°ð°ë òç+éí ò°ã°ëã°ð çéë+éýò áçð òóããòããíã Ì ííãíë Óëñãã òàòããð ò°ë°ã+ áãéò øããðãéãããòãé²¹ áýæ çããñãí í ü íéáíðëíèò áíëíí òãéãóóéùí òõñããé ç°ãø°ð°ëëéã äãããããùí ì °í áíòííãùí ò°ð°íã° ìðóóëãéòòãé éíííãíëéí àëü àëéíã íéãíæ áíëíò í °ð°ëëéã òãððóóëã áãéíã.

Ì ííãíë Óëñ àøëãò ì àëòí àëùí íðã äãçðüã öýã öýãýí íééãíèòííð çãããæ, òóóëü òíãòíííæíí öýðýãéýí ì °í áãã äããñãí çíðëóóóëãéòüã àëé áíëãíæýý. Àøëãò ì àëòí àëùí òóðãé òóóëüã çããñíããð (6 дугаар зүйл. Ашигт малтмалын ордын ангилал):

- 6.1. Àøëãò ì àëòí àëùí íðãüã äíð áóðãñãíãããð áí àëéíã:

  - 6.1.1. ñòðãòããëéí à+ òíéáíããíë áçðéé àøëãò ì àëòí àëùí íðã;
  - 6.1.2. òçãýýí ýë òãððãòòãé àøëãò ì àëòí àëùí íðã;
  - 6.1.3. áðãëéí àøëãò ì àëòí àëùí íðã.

21 Àøëãò ì àëòí àëùí òóðãé òóóëü, 7.2

Хүснэгт 3. Ашигт малтмалын ордын төрөл

Њодаааеéí î ðà	Ûçäýýí ýé ðàððààðàé î ðà	Àðàеéí àøеäò ì àеòì àе
<p>Ì î î äî è Õеñ î ü äýеðеéä î °°ð°°ð°° õì ðò ì ðì ò сүñеéí, ä°ð°àð ì ðì ò í ççðñí еé î ðà сүдýä äýеðеéä äýäççð òì î õì ääí ò î °°òòýе, “ñòðàààеéí” äýò òì äì õàí еòì é 16 î ðà äàçðòàé äà 39 î ðà äàçðòà øеí ýýð äçðäççýýýýð сүдýä äàéí à. Ç°ä°î Ì Òó Õì еäí еí àеò, сүñеéí óððòàé äýòä 2020 î î î î õì еø ääí äàðäà ÄÍ Ä-еéí 1/3- еéä ýçеýýýð äàеäàà Òì . Çì еé сүдýäüý äýеðеéä õàì äеéí õì î ä õì î õì ääí ò î ççðñí еé î ðàüä àøеäеäò äýä äçðòеéí äýеðäýе äàеé òеéääýä äàéí à.</p>	<p>Ûçäýýí ýé ðàððààðàé àøеäò ì àеòì àеüä õàеò, àøеäеäòàé õì еäí ääñí î ðàððеéòàää õòñääе õóóеéäð сг ðеéóóеéí à²². Äàðеäüí ì àðàðеäеüí сг ðеéäеòàäð àøеäеäò äí еí î æòì é äàеääеüä ýеäýä ðàððàеéòàé ðòðääñ +óеéóеäеéí ðòðеí ðеäе, ýеñ, õàеðäà, øàð øäàäð сүдäеä òçäýýí ýé ðàððààðàé àøеäò ì àеòì àеä î ðóóеäää. Ûçäýýí ýé ðàððààðàé àøеäò ì àеòì àеüí î ðà àøеäеäò õòñääе ç°ä°ð°ðеéí õì î ñççеééí æеéççäýä ýð-èì òýе í ýì ýääýä äàéí à.</p>	<p>Àøеäò ì àеòì àеüí ðóðäе õóóеüä сàññàí ñòðàààеéí ä- õì еäí ääí é äçðеé àøеäò ì àеòì àеüí î ðà äí еí î òçäýýí ýé ðàððààðàé àøеäò ì àеòì àеüí î ðà î ñòñäüä äðäеéí àøеäò ì àеòì àеüí î ðàí ä õàì äàððеääðäð сàññàí ²³.</p>

Б. Газрын тосны тухай хууль (2014)

Äàçðòí òì ñí ü ðóðäе ðóóеééí 17.8-ä “Í ýäæ ðàеäàеä äàçðòí òì ñ, óеàì æеäèò áóñ äàçðòí òì ñí ü ðàеäóóе, àøеäеäèò ýäóóеäð õì õеí еäí еä äýäýýýä- í ü í ýä äàеæ äí еí ò á°ä°à ð°ð°è ðòñ äçðýýð í ü äýäýý äàеäóóеæ, ðòñääе ç°ä°ð°ð°è ääí à” äýæýý. Õàðеí “äýäýýýä-”-еéä õì äì ðòì еéí õàì î Ì î î äî è Õеñüí î óòàä äýäñäýðò äàçðòí òì ñ, óеàì æеäèò áóñ äàçðòí òì ñí ü ðàеäóóе, àøеäеäèòüí çеé æеéеäääää ýðòеýò äýäýý äàеäóóеñàí еí î ì äí еéä²⁴ õýеýýýð сàññàí äàéí à.

Ì °í ðóóеüä äýäýýýä-еéí äàçðòí òì ñ, óеàì æеäèò áóñ äàçðòí òì ñí ü ðàеäóóе, àøеäеäèòüí çеé æеéеäääää ýðòеýò “ííäðàòì ð еí î ì äí еé”-еéí ýðòеéä Ì î î äî è Õеñää äçðäýýеòýе, ðàðàäð ð°е°ä- еí î ì äí еä²⁵, äàçðòí òì ñòì é õì еäí ääñí î çеé æеéеäääääí ü õì äì ðòì é õýñäеä äýäýýýä- äí еí î ííäðàòì ð еí î ì äí еé í ü “òòñеäí äçеóýäýä-”-ýýð äýäýýеä äçеóýääççæ äí еí ò á°ä°à ðä äýäýýýä- í ü Ì î î äî è Õеñää äçðäýеòýе, ðàðàäð ð°е°ä- ðóóеééí ýääýýä äàеòàäð сàææý²⁶. Äýäðòýñ ðàðàðàä äàçðòí òì ñòì é õì еäí ääñí î çеé æеéеäääää²⁷ àеü ÷ õì õеí еäí еä àøäеéí ð°е°ò ðóóеééí ýääýýä äí еí ò ðòäüòàð /ÕË/, ýñòç è õýçäàäðеäääí àе ðàððеéòеääàðäе еí î ì äí еé /ÕËË/ ýðòеýýýýð äàéí à.

22 Àøеäò ì àеòì àеüí ðóðäе ðóóеü, 3.3
 23 Àøеäò ì àеòì àеüí ðóðäе ðóóеü, 6.4
 24 Äàçðòí òì ñí ü ðóðäе ðóóеü, 2014, 4.1.11 сгçеé
 25 Äàçðòí òì ñí ü ðóðäе ðóóеü, 2014, 4.1.12 сгçеé
 26 Äàçðòí òì ñí ü ðóðäе ðóóеü, 2014, 4.1.13 сгçеé
 27 Äàçðòí òì ñí ü ðóðäе ðóóеü, 2014, 4.1.6. “äàçðòí òì ñòì é õì еäí ääñí î çеé æеéеäääää” äýä äàçðòí òì ñ, óеàì æеäèò áóñ äàçðòí òì ñ ýðò, ðàеò, àøеäеäò, ðàäàääеäò, õýäýýðýò, äí ðеéòàð, ðàðàí áóóеääðäе õì еäí ääñí î çеé æеéеäääää õýеí ý.

V. Цөмийн энергийн тухай хууль (2009)

Ө°и еєí ýíáðäеєí ðóðäе ðóóөüä çààñíààð ө°и еєí ýíáðäе áíеíí ðàððäá ääýáðò àøеäò ì àеòì àеüí ä¿ðеє è ð°ðеєéí çеє àæеèеäáááíä ð°ðеéí ðíеáíááíò ääеäóóеөеäááóóááñ²⁸ ðоñ ðоñ ç°áø°ð°е äááð øààðäеäááàðäе. Ì °и ðóóөеéí 16.1-ä “Ýíý ðóóөеéí 15.1, 15.2-ò çààñíà çеє àæеèеäááà ýððөýò ðоñäе ç°áø°ðеéä Ì ííáíе Öеñüí ðóóөü ðíäòìíì æеéí äááóó ääеäóóеäáááí çеє àæеèеäááà ýáóóеæ ääеäáà ðоñ öеñäà ðàðáàð ð°е°á+ еíì ìáíеä ìеäíæ áíеíí” äýæ çààñíààñ ç¿ýöýä Êìì ìáíеéí ðóðäе ðóóөü (2011)-еéí çíðеöóóеäеðäà ðàì äàðäò ðóáüòáàð еíì ìáíе /ÖÊ/, ýñòçе öýçáààðäеäááì äе ðàððеöóөеäááàðäе еíì ìáíе /ÖÖÊ/-еéä öýөýöýð ääеíä.

G. Түгээмэл тархцтай ашигт малтмалын тухай хууль (2014)

Ö¿äýýì ýе ðàððàòòäе àøеäò ì àеòì àеüí ðóðäе ðóóөеéí 4.1.12-ò çààñíààð àøеäò ì àеòì àе öäеö, àøеäеäò ýððеéä ðóóөеéí ýòäýýäýä “ðоñäе ç°áø°ð°е” öýөäýöýð ìеäííì. Ì °и ðóóөеéí 4.1.13-ò “ðóóөеéí ýòäýýä” äýæ Êðäýíеé ðóóөеéí 33.1-ä çààñíàí еíì ìáíе, í°ð°ð°еééä öýөíý äýæýý.

D. Усны тухай хууль (2012)

Öá ðóóөüä “оñ öýðýäеýä+” áíеíí “оñ àøеäеäá+” äýñýí ðíáí ðòíеéí еòòóá ääеäáà á°á°öä ðóóөеéí 3.1.27-ä çààñíààð “оñ àøеäеäá+” äýæ àøеä ìеíò çíðеéäíìð çеéäáýðөýе, çеé+еéäýýí äýý оñ, оñáí ìð+еí, ðàøàáí ùä àøеäеäááä еðäýí, àæ äóóéí íýæ, ääеäóóеөеäááñ öýөíý äýæýý. Ì еáíðеíò ñäеäàðð çеє àæеèеäááà ýáóóеäò ìü àøеä ìеíò çíðеéäíòíе ääеò ðóө оñ àøеäеäá+ ìü оñíü í°öөеéí àøеä ö¿ðöýä+ æеíöýíý ýçýí áíеíòíìð ääеíä. Öá ðóóөüä çààñíààð оñ öýðýäеýä+ өííííä °ð°и ä°ö, ðóááá äàðäàò çýðäýýð äàçðüí ä¿íеé оñ öýðýäеýö áíеíí оñ àøеäеäò ðíðеíеäíеä öýðýäеýýí ýñ ðàì äàð+ ðíеáíááíò ð°ðеéí ääеäóóеөеäááñ ç°áø°ð°е äááðäàð ääеíä. Çíä “àæ äóóéí íýæ, ääеäóóеөеäáá” äýäýä ìü Êðäýíеé ðóóөеéí 33.1-ä çààñíàí “ðóóөеéí ýòäýýä” äýäýä ðíáí ðòíеéí еòíä äááðäæ ääеíä. Äýðäýý оñíü í°ö àøеäеäò çеє àæеèеäáááá Ì -ËÖÁÑ-üí ö¿ðöýýä ìеáíðеíò ñäеäàðð ðàì äàðòóөеáí ää+ ç¿ýýäçе ääеò ðóө öáàøеä ýíýöçç ñóáäеäááíä оñ àøеäеäò ýðð ä¿ðеé àæ äóóéí íýæеéí àøеä ö¿ðöýä+ ýçíеé äñóóäеüä ää+ ççñýí äçе.

Äýýðò çíðеöóóеäеðäàñ ðàððàðäá Ì -ËÖÁÑ-üí ñóáíäàððüí øààðäеäááüä ä¿ðýí ðàíäàòüí ðóөä àøеäò ì àеòì àе, äàçðüí ðíñ, ääеäæеéí ðеé, ö¿äýýì ýе ðàððàòòäе àøеäò ì àеòì àе, öáððäá ääýáðò àøеäò ì àеòì àеüí ðоñäе ç°áø°ð°е ýçýí øеä+ ðóóөеéí ýòäýýäýñ äááíä ìеáíðеíò ñäеäàðð ð°ð°íä° ìðóóеñáí, ðàì äàðð ìðíөñíí, ö¿çí+өýí ðоñäе ç°áø°ð°е ýçýí øеä+öýе ääеäóóеñáí äýðýýíеé çíäñýí äýýð ýíý ñäеäàðð çеє àæеèеäááà ýáóóеæ ääеäáà ìíäàðòìð, ðоñеáí äçеöýðäýä+ áíеíí ðàíäáí ìеéеççөýä+ еíì ìáíеéä àøеä ö¿ðöýä+ ýçеéí еè ðíä ääеäеüí øààðäеäááà ðàì ðóóөеáí ää+ ççýò ýðð ççеí ìð+íüä ä¿ðäççөýö øààðäеäááàðäе ääеíä.

28 Ö°и еєí ýíáðäеéí ðóðäе ðóóөü, 2009, Áóðáááóááàð äçөýä

Хүснэгт 4. Ашиг хүртэгч эзнийг шууд утгаар илэрхийлсэн байдал

<p>Эцсийн өмчлөгч</p>	<p>Ì °íã° óãããð áíêí í òàððí ðèçí Ùã ñàí òççæççýððýé òýì òýò òóðàé òóóëü, 2013</p>	<p>3.1.6. “эцсийн өмчлөгч” а́уæ ðàððèèòãã-èéí çéèãýé, çéè àæèèèèãããã òàèðããí ÷èèççèæ, °òðèéí çéèèèèèè àóñãããð ò°è°èççýí ðèèèãýæ ààéããã, ýñçé òóóèèéí ýðãýýàèèã íýã áíêí í òççíýýñ äýýø çðãýæèèñýí òýèòýý òíèáíí áçðèè òóóèèéí ýðãýýã °ì ÷èèæ ààéããè òýããýýðèèã áíð ççñãýí ààéãóóèñáí òçíèèã òýéí ý.</p>
<p>Бенефициар өмчлөгч</p>	<p>~ íýò òããñí Ù çàð çýýèèéí òóðàé /Øèí ý÷èèñýí íæðóóèãã/, 2013</p>	<p>4.1.26. “бенефициар өмчлөгч” а́уæ òóóèüã çããñí Ù àããóó ííí èíãèü ýçýí øèã÷èéí íýð äýýð °òðèéí °ì ÷èèæ äýò çíýò òããñíã áçðããççèñýí, òóðàéí çíýò òããñí ããñ ççñýò òçèè èèã òçðòýò ýððòýé æèíòýí ý °ì ÷èèã÷èèã òýéí ý.</p>

Ао́пãã òóóèü òíãòííí æ, çíðèèòóóèãã- ààéãóóèèããóóãíí áçðýí æòðàí çýðàèèã ñóãèèããã èíí íãíèéí òããüòãã ýçýí øèã÷ æýñýí íèèãíèòóã áçðãççýýðýýð àãðããð òíãíðòí èéí èðóóã ààéíà.

Хүснэгт 5. Өмчлөгч, хөрөнгийн эзнийг илэрхийлсэн байдал

<p>Хувьцаа эзэмшигч</p>	<p>Èíí íãíèéí òóðàé òóóèü, 2011</p>	<p>3.3³¹. Хувьцаа эзэмшигч а́уãã íü ííããíè àøèã àããð, òóãüòãã ýçýí øèã÷æèéí òóðàèã íðíèòíæ, òýéýèòýæ ààéããã àñóóèèããð ñàíæè °ã°ò, èíí íãíèèã òàðàí àóóèèãñí Ù àãðãã çèñýí ýã ò°ð°íæèèã òóããèèãñáí ããñ íèñíí íðèíãíí òóãü òçðòýò çýðýã çíãñýí ýðò ýæýò ýðãýýàèèã</p>
<p>Хөрөнгө оруулагч</p>	<p>Õ°ð°íã° íðóóèèèòóí òóðàé òóóèü, 2013</p>	<p>3.1.2 “хөрөнгө оруулагч” а́уæ Ì ííãíè Õèñãã ò°ð°íã° íðóóèèèò òèèñýí àããããã, äíòííãíí ò°ð°íã° íðóóèãã÷èèã</p> <p>3.1.3. “гадаадын хөрөнгө оруулагч” а́уæ Ì ííãíè Õèñãã ò°ð°íã° íðóóèèèò òèèæ ààéããã àãããããíí òóóèèéí ýðãýýã, òóãü òçí /Ì ííãíè Õèñãã ààéíãã íðøèí ñóããããçé àãããããíí èðãýí áíèíí òàðüýæàèèãçé òçí, òççí÷èéí àããããã òèñãã ààéíãã íðøèí ñóãããã Ì ííãíè Õèñíí èðãýí /-èèã</p> <p>3.1.4. “дотоодын хөрөнгө оруулагч” а́уæ ò°ð°íã° íðóóèèèò òèèæ ààéããã Ì ííãíè Õèñãã áçðããýèòýé òóóèèéí ýðãýýã, òóãü òçí /Ì ííãíè Õèñíí èðãýí, Ì ííãíè Õèñãã ààéíãã íðøèí ñóãããã àãããããíí èðãýí áíèíí òàðüýæàèèãçé òçí /-èèã</p>

31 Èíí íãíèèéí òóðàé òóóèü, 3.3.Õóãüòãã ýçýí øèã÷æèéí ýððèèã ýíý òóóèü áíèíí èíí íãíèèéí áçðí ýýð òíãòííò à°ã°ã òóãüòãã ýçýí øèã÷ íü ííããíè àøèã àããð, òóãüòãã ýçýí øèã÷æèéí òóðàèã íðíèòíæ, òýéýèòýæ ààéããã àñóóèèããð ñàíæè °ã°ò, èíí íãíèèã òàðàí àóóèèãñí Ù àãðãã çèñýí ýã ò°ð°íæèèã òóããèèãñáí ããñ íèñíí íðèíãíí òóãü òçðòýò çýðýã çíãñýí ýðò ýæýí ý.

Хууль ёсны эзэмшигч	Èḏāyí eé ḡóóëü, 2002	88.3. Ḡóóëü áóḡó āyḡyúí ä °ḡḡ°ḡḡ çààààāžé áíē yā ḡì ḡíí áíēíí yḡḡééí žḡ øèì eéā ḡḡāéí yā ḡì ḡíí áíēíí yḡḡééí хууль ёсны эзэмшигч í ēæ āāāḡ yḡḡḡyé.
Хувьцаа худалдан авах санал гаргагч	Ḡóāüḡāāḡ ēíí í àí ēéí ḡḡāüḡāāā çāāāāē áí ēíí ḡāéí āḡḡíí ží āñyí āyḡḡ ḡḡāāēāāí āāāḡ ḡāí āē āāḡāāḡ āæēēēāāāí ü æḡḡāí ¹ 163, ḡÇḠ, 2010	1.2.5. “худалдан авах санал гаргагч” āyæ āāí āāāḡ áí ēíí í yāāí yé ḡíí ēḡḡí ēḡí é yḡāyḡāēéí ḡāì ḡ Ḡíí í àí ēéí ḡḡāé ḡḡḡëü, ḡí yḡ ḡāāñí ü çāḡ çyḡéééí ḡḡāé ḡḡḡëü, yí y æḡḡí üí āāāḡ çāāāāē áí ēíí ḡāéí āḡḡíí ží āñyí āyḡḡ ḡḡāāēāāí āāāḡ ḡāí āē āāḡāāæ áḡé, yḡḡžé āāḡāāḡāḡ Ḡí ḡíí í ä °ḡā° ä°ē ēḡžžēñyí ēḡāyí, ḡḡḡéééí yḡāyḡāēéā
Хадгалуулагч	ÁYÁḠYÌ ḡḡḠÇ-À ḡḡāé ḡḡḡëü, 1996	3.1. Ì í í āí ē Ḡēñíí áí ēíí āāāāāüí ēḡāyí, ḡāḡyḡāēāēāžé ḡží, ḡḡḡéééí yḡāyḡā /ḡāāḡēā “ хадгалуулагч ” āyḡ/-ēéí í °íā°í ḡāāāāēāì æééí āyḡyúíēé ží āñyí āyḡḡ áāí ē, í °íā°í ḡāāāāēāì æééí žéé āæēēēāāāā yḡḡēyḡ yḡḡ ážḡéé ḡḡḡéééí yḡāyḡā /ḡāāḡēā “ḡāāāāēāā-” āyḡ/-ā ḡāāāāēḡḡēñāí ží āyñí ēé áí ēíí āāāāā āāēḡḡüā í °íā°í ḡāāāāēāì æ /ḡāāḡēā “í °íā°í ḡāāāāēāì æ” āyḡ/ āyí y.
Харилцагч	Ì ḠḠÑḠḠḠ ÑĀĀĀĪ ĀĪ æḡḡāí, ḡÇḠ, 2009	1.2.7. “ Харилцагч ” āyæ ḡḡḡéēāḡ í ēāí ḡíí ḡḡḡ°ē ážḡééí žéé-ēēāyḡā í yāyḡéyḡ žžḡyāḡyé yḡāyḡāyḡñ āā- āāēāā ḡḡāü ḡží, ḡḡḡéééí yḡāyḡāēéā ḡyēí y.

Ḡóāüḡāā yçyí øēā-, yḡḡžé ḡḡḡ°íā° íḡḡḡéāā-ēéí ḡḡāüḡāāí ü yçyí øēēéí ḡḡāü ḡyí æyḡāyḡḡ ḡí āí ḡḡí ēēñíí áāēāēüā āā- žçāyē °í ÷°ē, yçyí øēē áí ēíí ḡyí āēḡ ḡāēḡāēāüā ēēyḡḡéēēæ áí ēíí ḡ āāḡāāḡ í ēēāí ēḡḡā áāéí ā.

Хүснэгт 7. Нэгдмэл сонирхол, нөлөөлөл, холбогдох этгээдийн хамаарал

<p>Нэгдмэл сонирхолтой хувьцаа эзэмшигч</p>	<p>Õóáüöààð èîì ì àí èéí òóáüöààá çààáàè áí èí ì òàéí áòðóí çí àñýí äýýð òóáäèäàí áààð òàí àè áàðáàð æèèèèèááí ù æòðàì ¹ 163, ÑÇÕ, 2010</p>	<p>1.2.6. “нэгдмэл сонирхолтой хувьцаа эзэмшигч” äýæ òóáäèäàí áààð òàí àè áàðáàð-òàè Èì ì àí èéí òóòàè òóòèèéí 97.1-ä çààñàí òì èáí ì äçðèè ýðäýýäèèä; 1.2.7. “нэгдмэл сонирхолгүй хувьцаа эзэмшигч” äýæ èîì ì àí èéí ýí àèéí òóáüöààá òóáäèäàí áààðáàð òóáäèäàí áààð òàí àè áàðáàðàí ýðäýýäòýè ì ýààì ýè òì ì èððì èäçè äóñàä ýí àèéí òóáüöàà ýçýì øèà-èèä ì èèä ì ì.</p>
<p>Хамаарал бүхий этгээд</p>	<p>Í ÁÍ ÁÕÃÑÇÃÑÇÕÑ òóòàè òóòèü, 2012</p>	<p>3.1.5. “хамаарал бүхий этгээд” äýæ òóòàéí ì èèðèéí àèäàí òòòàèòì ù ýöýä, ýò, ò°ðñ°í äò, ýä-, äçç, äýð äçèèéí àèøççí, òàì òðàí àì ääðäà-, ýðì ýð /ì°ò°ð/-èéí ýöýä, ýò, ò°ðñ°í äò, ýä-, äçç, äóñàä ì ýààì ýè òì ì èððì èòì è ýðäýýäèèä ì èèä ì ì.</p>
<p>Компанийн хувьцааг дангаараа болон нэгдмэл сонирхолтой этгээдтэй хамтран эзэмшигч</p>	<p>Èì ì àí èéí òóòàè òóòèü, 2011</p>	<p>99.2. Компанийн хувьцааг дангаараа болон нэгдмэл сонирхолтой этгээдтэй хамтран эзэмшигч ìü °òðèéí ýçýì øèèèéí çì ýò òààñí ù òóòàè ì ýäýýèèýýý ì ýààì ýè òì ì èððì èòì è ýðäýýä äí èñí ì °äð°ñ, ýñòçè èîì ì àí èéí òóáüöààì ù òàà äóðó òççíýýñ äýýø áààð äí èí ì öýí àèðóí áààðóüà òàì òðàí ýçýì øèð äí èñí ì ì òì èø àæèóí áòðàí °äðèéí äí òì ð èîì ì àí èä àè-äýýð ì ýäýääýò ççðýäòýè.</p>

<p>Нэгдмэл сонирхолтой этгээд</p>	<p>НАНБХАСЗАСЗУС тухай хууль, 2012</p>	<p>3.1.6. “нэгдмэл сонирхолтой этгээд” аяае дoбaеi iеeдeеi аеааi дoдaаeдaиdае aдaеeи d°e°o зeе aаeеeааааааd oиeаiиoиe dоaи oзi, dоoеeи yоaуyаeеa iеeаiиi.</p>
	<p>Êìììàíeеi dоdаe dоóөü, 2011</p>	<p>99.1. Дараах хамаарал бүхий этгээдийг энэ хуульд заасан нэгдмэл сонирхолтой этгээд гэж тооцно:</p> <p>99.1.1. oиaиdоiе aуdуyиeе зiааyи aуd dаi dдaи dоdаeи eиììàíeеi dаeдaеaаиi eеeаaуdеeа oиaиdоiеeиd aиeиì aе aзdеe aзeуa oзi ззн;</p> <p>99.1.2. yиy dоoеeеi 6.14-ò çаaиi ù aаaоо oиaиdоiеeиì i eиììàíeеi iуaаyеa dаi aад- aаeааa eиììàíeеi dоaиa eиììàíeеi iуaаeеeи aоиaа iдiеoиa- eиììàíe, dуaаyдeеi yдd aзdеe aеaаi dоdаeдaи;</p> <p>99.1.3. eиììàíeеi dаeдaеaаиi eеeаaуdеeа dаi dдaи oиaиdоiеeиd aиeиì aе aзdеe eиììàíe aиeиì oзi /aзeуa oзi ззн/;</p> <p>99.1.4. iуa oзi /aзeуa oзi/ aадaаd eеeаaуdеeа iü oиaиdоiеeиd aиeиì aе aзdеe eиììàíe;</p> <p>99.1.5. eиììàíe aиeиì oа eиììàíeеi yдd aзdеe aеaаi dоdаeдaи;</p> <p>99.1.6. iуa aуd aзeеeи aеoззi, yöyа, yd, oзzdyа, a-, çуy iад aд aзз, aоиaа d°d°e, нaаi ù oзi;</p> <p>99.1.7. iуa oуçаaадeаaаi aе dадeоoеaаaдaе eиììàíeеi dоaиdаa yçyì eеa-ea;</p> <p>99.1.8. o°d°o, yнoзe iуaаi ye нiеdоiеoиe yоaуyа iü dоaиdаaи ù oуi aеdиi aаaоüa iü yçyì eаyа aиeиì yдd aзdеe aеaаi dоdаeа aаeеeааа eиììàíe, oа eиììàíe iдiеoиa- iü aиeа aаeааa eиììàíeеi iуaаeеeи aоиaа iдiеoиa- eиììàíe aиeиì dуaаyдeеi dоaиdаaи ù oуi aеdиi aаaоüa yçyì eеa- aиeиì yдd aзdеe aеaаi dоdаeдaи;</p> <p>99.1.9. oа yоaуyа aаeе iеaиã- aиe oзzиeе aаeеdаи.</p>

<p>Холбогдох этгээд</p>	<p>Áàí èí ù ðóðàé ðóóèü, 2010</p>	<p>3.1.2. “холбогдох этгээд” гэж дор дурдсан иргэн, хуулийн этгээдийг:</p> <p>3.1.2а. ðóðàéí ðóóèèéí ýðàûàééí ðóáüöàà, öóáüöàáí ä ðàì ààðàð ÷í ýò òààíüà öóóà áóþó öóóà áóñ ðýéáýðýýð ýýýì øèà- áí èííí èðýýà÷éà ýýýì øèð àèèààà ðýèðýèà í ðí èðíà- èðàýí, ðóóèèéí ýðàýýà, òççíèé íýäáì ýè ñí í èððí èðí é ýðàýýà;</p> <p>3.1.2á. öóáüöàà, öóáüöàáí ä ðàì ààðàð ÷í ýò òààíüà öóóà áóþó öóóà áóñ ðýéáýðýýð ààðàà- áí èííí èðýýà÷éà ààðàð ðóðàé àèèààà ðýèðýèà í ðí èðíà- ðóóèèéí ýðàýýà, òççíèé íýäáì ýè ñí í èððí èðí é ýðàýýà;</p> <p>3.1.2ä. ðóðàéí ðóóèèéí ýðàýýàééí óàèðàèèàà, áí àèí äí, óà ðóóèèéí ýðàýýà áí èííí èðàýí èé ýððèýò çèé àæèèèàààðàè òí èáííòí è àèèààà øèèàáýððò ðýèðèèéí çíáíýí áýýð öóóà áóþó öóóà áóñ ààéàèàð, àáíáàðàà áóþó áóñáðàèè ðàì ððàð ðýéáýðýýð ðýíàèð òí äòíí æ íººèººà, ýíðçè íººèºº ðí èííí æ áçðèé èðàýí, ðóóèèéí ýðàýýà, òççíèé íýäáì ýè ñí í èððí èðí é ýðàýýà;</p> <p>3.1.2ä. óàèðàèèàà, áí àèí äí, ýððèýò çèé àæèèèààáí ààà áóñàà ýðàýýàýýð öóóà áóþó öóóà áóñ ààéàèàð, àáíáàðàà áóþó áóñáðàèè ðàì ððàð ðýéáýðýýð ðýíàèð òí äòíí èáíò, íººèººèççýðèèà çºàøººðíº, ýíðçè ðèèííí æ áçðèé èðàýí, ðóóèèéí ýðàýýà, òççíèé íýäáì ýè ñí í èððí èðí é ýðàýýà;</p> <p>3.1.2ä. ðóðàéí ðóóèèéí ýðàýýàééí ðººèººº íàèðàð çºàèººèéí áàðàà, àèøççí, áçèðýðàýò óàèðàèèàà, áóñàà ýððò áçðèé àèàáí ðóóààèðàí;</p> <p>3.1.2ä. ýíý ðóóèèéí 3.1.2à-3.1.2ä -ä çààñáí èðàýí èé äýð áçèèéí àèøççí, ðºðºè, ñàáíò òçí, ðýàáýýð íü öóóà áóþó öóóà áóñ ðýéáýðýýð ðýí àèðàà ðýðýàæççèäýà ðóóèèéí ýðàýýà, òççíèé íýäáì ýè ñí í èððí èðí é ýðàýýà;</p> <p>3.1.2. ýíý ðóóèèéí 3.1.2à -3.1.2ä- ä çààñáí ýðàýýà íü öóóà áóþó öóóà áóñ ðýéáýðýýð ðýí àèðàà ðýðýàæççèäýà ðóóèèéí ýðàýýà, òççíèé íýäáì ýè ñí í èððí èðí é ýðàýýà, ýíðçè ýàèéí çàñàèéí àøèà ñí í èððèí í íýðàýò çí ðèèííí çí ðèèííí ààéáóóèñáí áóñàà ðýéáýðèéí áçèýà ýðàýýà, ðóóèèéí ýðàýýàééí íýäáì ýè ñí í èððí èðí é ýðàýýà.</p>
------------------------------------	---------------------------------------	--

<p>Холбогдох этгээд</p>	<p>Гийрэг ооаани ү чао сүүеёеи оодоае /Өеи ү-еөний iaeööööaa/, 2013</p>	<p>4.1.30. “холбогдох этгээд” гэж дараах этгээдийг: 4.1.30a. ооау оуие оодоаеа оодоаеи оуиее үди үд, и °о°д, оул, и дөи, °да°и °е оул, °да°и °е и дөи аорб ааааааад оул, ааааааад и дөи, оулаүй, аүд, а-, сүү, °дөеи аиеи оуиее үйди үд /и °о°д/-ееи үоүа, үо, өи өа үоүа, өи өа үо, ао, үа-, аул, үоүа и үаоүе аорб үо и үаоүе ао, үа-, аул; 4.1.30а. оодоаеи оуи үдө ауоөе аеааи оооааөди аад и у аеёеаааа оооёеи үоаүа; 4.1.30ä. үй ү ооёеёеи 4.1.30-ä чаанай үоаүа ааи ааад, үноулэ өаи оааа үсүй өөө найаөүи үдө ауоөе ооауоааи ү 10 аорб оули үүн аүүө ооаеэа үсүй өаүа өи и аи ө аиеи оооёеи үоаүа; 4.1.30ä оодоаеи үоаүа аеёе и өаи а- аие оуиее аеёөди; 4.1.30ä. өи и аи ө аие оули ө өи өаи ө, оадаао, и дөи, сүдäуеäү өи и аи ө; 4.1.30a. Най оулäеөи сүиөоооөао өи өи и и и и “өи өаи ааи о үоаүа” аүæ өи аи өөи өөи и ооаа үоаүа. 4.1.31. “хуулийн этгээдийн нэгдэл” гэж үнэт цаасны зах зээлд оролцогчтой холбоотой дараах хуулийн этгээдийг: 4.1.31a. гийрэг ооаани ү чао сүүеа иди өоиа-еөи өи өаи ө өи и аи ө, и °о°дө°ө, аопаа оооёеи үоаүа; 4.1.31a. гийрэг ооаани ү чао сүүеа иди өоиа-еөи оадаао, и дөи, сүдäуеäү өи и аи ө, и °о°дө°ө, аопаа оооёеи үоаүа; 4.1.31a. гийрэг ооаани ү чао сүүеа иди өоиа-еөи оадаао, и дөи өи и аи өөи өи өаи ө өи и аи ө; 4.1.31a. гийрэг ооаани ү чао сүүеа иди өоиа-еөи үй ү оооёеи 4.1.31a, 4.1.31a-ä чаанай оооёеи үоаүаеөи өүй аөөүи ааооүа үсүй өææ ааеаа үоаүа.</p>
-----------------------------	---	--

Санал болгож буй хамрах хүрээ

Уул уурхай, газрын тос байгалийн хий, цацраг идэвхт ашигт малтмалын бүхий л тусгай зөвшөөрөл эзэмших хуулийн этгээдэд хамаарна. Мөн дээрх чиглэлд тендерт оролцох, туслан гүйцэтгэх болон ханган нийлүүлэх гэрээ байгуулах этгээд, мөн тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээдэд хөрөнгө оруулалт, зээл, тусламж олгох этгээдийг хамруулах нь зүйтэй.

Түүнчлэн ашиг хүртэгч эзнийг хуулийн этгээдийн тодорхой хувь эзэмших этгээдээс ялгаж тодруулах нь хүн ам цөөтэй манай улсын хувьд эрсдэлтэй хэдий ч хэрэгжих боломжийг харгалзан компанийн 5 буюу түүнээс дээш хувь эзэмшигчдийн ашиг хүртэгч, түүний жинхэнэ эздийг тодруулах нь зүйтэй юм.

Ì ʘí Ñòáí áàðòúí 2.5d-á çàñí ààð ááíáòèòèàð ʘí ÷è°á-èèí òòòàé ì ýáýýéýèä “...òèñ ò°ðä í °è°° áçðèè ýòáýýàèèí òàèààð ì ýáýýéýè áóþó íýð, çí äýñ óàñàà, èðäýí èè òàðüýàèèä” çýðýä ì ýáýýèèèèä ì ðóóèàð ñòí é. Òççí ÷éýí èðäýí èè áçðòáýèèèí äòáààð, ò°ðñʘí ìáí ìí, ìðòèí ñóóó ààçðúí, ýñòç è àèèúí òàýä, ʘí ÷è°èèèí òýèáýð, òóàü òýì æýý, óàèðäèààà òýì àèò, òýäáýýðèèä ì èæ ààñáí ì áí ìí çýðäèèä òóñààðóà ç°àè°à°à.

ФАТФ-ын “Улс төрд нөлөө бүхий этгээд”-ийн Зөвлөмж 12 ба 22-т:

Óèñ ò°ðä í °è°° áçðèè ýòáýýä (ÒÒÍ ÁÝ) äýäýä í ü ò°ðèèí òí äí ðòí é àèááí òóòààèä òì ì èèí ääñí í, ýñòç è òì ì èèí ääí æ áàèñáí ýòáýýàèèä òýèíý. Àèááí òóòààè áí èíí í °è°°èè°°ñ øàèòáààèäí òýáí èèä ì ʘí ä° óààò áí èíí áàèèàà, òýýè òàðóóèü, òççí äýýð ÷ òýçààðèèäáàòäç è òàððí ðèçì ùä ñáí òççæççèýò çýðýä áóñàä äýì ò òýðýä çèèäýò, òýäáýýð äýì ò òýðýäòýè òí èáí ì òí é çèè àèèèèààà ýàóóèàð ì áààèèèèèèè àèááí òóòààè òàòèæ áóèä òí ì òáí ä.

II. Тодорхойлолт

11. Áààä áí èíí áóí ä òçáóí èè àèááí òóòààèòí ùä òàì ðóóèàðçèäýýð äàðààð òí äí ðòí èèí èòüä ñáí äè áí èäí æ áàèí ä. Çí ä:

- **Гадаадын УТНБЭ:** áóñàä òèñúí ò°ðèèí äýýä àèááí òóòààèä òì ì èèí ääñí í, ýñòç è òì ì èèí ääí æ áàèñáí ýòáýýàèèä òýèíý. **Æèøýý íü:** ò°ðèèí òýðäççí, çàñàèèí äàçðúí òýðäççí, òèñ ò°ðèèí àèááí òóòààèòäí, çàñàèèí äàçð, òççò ýñòç è òýðäèèí äýýä àèááí òóòààèòí óòä, ò°ðèèí ʘí ÷èò èíí ì áí èèí äýýä àèááí òóòààèòí óòä, òèñ ò°ðèèí ì àì ùí äýýä àèááí òóòààèòí óòä.
- **Дотоодын УТНБЭ:** òèñúí òàà ò°ðèèí äýýä àèááí òóòààèä òì ì èèí ääñí í, ýñòç è òì ì èèí ääí æ áàèñáí ýòáýýàèèä òýèíý. **Æèøýý íü:** ò°ðèèí òýðäççí, çàñàèèí äàçðúí òýðäççí, òèñ ò°ðèèí àèááí òóòààèòäí, çàñàèèí äàçð, òççò ýñòç è òýðäèèí äýýä àèááí òóòààèòí óòä, ò°ðèèí ʘí ÷èò èíí ì áí èèí äýýä àèááí òóòààèòí óòä, òèñ ò°ðèèí ì àì ùí äýýä àèááí òóòààèòí óòä.
- **Олон улсын байгууллагын УТНБЭ:** ì èíí òèñúí áàèäóóèèèèè äýýä àèááí òóòààèä òì ì èèí ääñí í, ýñòç è òì ì èèí ääí æ áàèñáí ýòáýýàèèä òýèíý. **Æèøýý íü:** äýýä øàòí ù óàèðäàð àèááí òóòààèòí óòä ýñòç è çàðèðäè, äýä çàðèðäè, ò°è°è°í óàèðäàð ç°àè°èèèí äèòççä áí èíí èæèè òçáóí èè àèááí òóòààèä òì ì èèí ääñí í ýòáýýàèèä.
- **УТНБЭ-тэй шууд (цусан төрлийн),** ýñòç è äýð áçèèèí áí èíí áóñàä (èðäýí èè ýðò ççèí) òýèáýýýýð òàì áàðäè áçðèè ýòáýýä.
- **Ойрын холбоотой этгээд** äýæ ÒÒÍ ÁÝ-òýè äýð áçè, ì èèäýì áí èíí ì ýðäýæèèèí òóàüä ì èðúí òí èáí ì òí é ýòáýýàèèä.

Хүснэгт 10. “Улс төрд нөлөө бүхий этгээд”-ийн тодорхойлолт

<p>Улс төрд нөлөө бүхий этгээд</p>	<p>Ì ÓÁÕÑÕòÕ, 2013</p>	<p>3.1.5. “óëñ ò°ðä í°ë°° á¿ðëé ýðäýýä” äýæ Í èëðëéí àëááí ä íëéðëéí áíëíí òóàëéí àøëä ñííèððëüä çíðëöðóëäð, àøëä ñííèððëüí ç°ð-ë°°ñ òðüä-ëëäí ñýðäëëéýð òðóàé òóóëëéí 20.2-ò çààñáí ýðäýýäëéä.</p>
	<p>Í ÁÍ ÁÕÀÑÇÀÑÇÓÑòÕ, 2012</p>	<p>20.2. Ì ííáíë Óëñüí Áð°íðëéë°ä-, ÓËÕ-üí àè¿¿í, Ì ííáíë Óëñüí Áð°íðëé ñàëä, Çàñàëéí ààçðüí àè¿¿í, Ì ííáííí òóóëëéí òýðëéí àè¿¿í, Óëñüí äýýä ø¿¿ðëéí Áð°íðëé ø¿¿ä-, Óëñüí äýýä ø¿¿ðëéí ø¿¿ä-, Óëñüí áð°íðëé íðíëòðíð, ÓËÕ-ä àæëää øóóä òàðëóóáí òàëëääí áäää àáëáóóëëääüí ààðää, àéí ää, íëëñýýëëéí Çàñàä ààðää, àéí ää, íëëñýýëëéí èðäýäëéí Ò°ë°°ë°ä-àëéí Óòðëüí Òýðä¿¿ëýä-àëéí ààðää, ýàí íü Ò°ðëéí íàðëéí àë-àëéí ààðää, Çàñàëéí ààçðüí àááíòëääëéí ààðää, ò°ðëéí òí-èò èíííáíë, íëííí óëñüí àáëáóóëëääüí ààðää, çàðëðëüí àëááí òóóààé ýððýýæ àáëñáí áíëíí ýððýýæ àáëäää ò¿í, ýñò¿ë ò¿¿í òýé òàí ààðäé á¿ðëé ýðäýýä íýýëòðýé òáí áàð òàëääðóóëäëòààð øëëääýðëýñí ýýñ áóñàä òíòëíëäíëä ò°ðëéí áíëíí íðííí íóóàëéí òýðýäöýýíä ààðää, àæëë, ¿ëë-ëëäýý òóáàëääí áäää-, ò°ðëéí ñáí ò¿¿äëéí í°ò ò¿ðä¿¿ëýä-, ò°ð°°ñ ààðàëäää ààðàñáí çýýé ò¿ðòýä- àæ àðóéí íýäæëéí òóáü, ò°ð°íá° ýçýí øëä-, òàí òðàä-, ýñò¿ë ýääýððëéä ä¿ëöýðäýæ àáëäää òóáëàðää àæ àðóé ýððëýä- àáëæ áíëííä¿ë.</p>

4.5 Дүгнэлт

Í ëáíðëíò ñàëáàððò ¿ëë àæëëëäääää ýáðóóëàð íü òññàäé ç°áø°°ðë°°ð çíðëöðóóëäääääää, àøëä íðëíáíí °íá°ð àéçíáñ ò-ðààñ óëñ ò°ðä í°ë°° á¿ðëé ýðäýýäëéí í°ë°°ë°ë, ààëä ò°ð°íá° íðóóëàèò °íá°ð áàëò íääääëäèòàé þì. Ëëí ä Í ËÕÁÑ-üí ç°äë°í æëéí áääóó íëáíðëíò ¿ëëääýðëýé ýððëýð èíííáíëéí àøëä ò¿ðòýä- íü óëñ ò°ðä í°ë°° á¿ðëé ýðäýýä ì °í ýñýðëéä òíäðóóëàð øààðàëääàðäé. Ì ííáíë Óëñüí òóóëü òíäðííí æëä òíáíððíëéí ääñííí “óëñ ò°ðä í°ë°° á¿ðëé ýðäýýä”-ëéí òíáíððíëéí èòüä íëáíðëíò ¿ëëääýðëýé ýððëýä- èíííáíëòáüí àøëä ò¿ðòýä- æëíðýíý ýçàëéí èë òíä àáëäëüä òáíáàðää àøëäææ, òýðýäæëèðëéä ä¿áíýí òààøëä òíáíððíëéí èòíä íðóóëàð °°ð-ë°ëðëéä ñóáëàð íü ç¿öýé.

Í èëðëéí àëááí ä íëéðëéí áíëíí òóàëéí àøëä ñííèððëüä çíðëöðóóëäð, àøëä ñííèððëüí ç°ð-ë°°ñ òðüä-ëëäí ñýðäëëéýð òðóàé òóóëëéí 8 áóáààð ç¿ëëëéí 8.1 äýð òýñýàð çààñáí ¿ëë àæëëëäääää òýðýäæ¿¿ëýðäýý òóáüòààð èíííáíëéí íëéð òóáüòààí ù 5 ò¿ðòýéð òóáëéä

ýçýì øåýã, õýçãããðèãããì àè òãðèèõèããããòãé èíì í àí èãñ ýçýì øæ áàéããã í íããí è õóãú í ù òóòãéí àéããí òóøããèòí ù íýã æèèèéí òãèèíãèéí õýì æýýíýýñ áããã áí è àøèã ñí í èðòèùí ç°ð-èèãçé åýæ ççíý åýæ çããæýý. Åýðãýý í èãíðèíõ ñàéããð í ù õ°ð°íã° í ðóóèãèò èõ øããðãããã, òýð õýì æýýãýýðýý í èíõ àøèã í ðèíãí í ù °í ä°ð áàéããã ì °í -àí àðùã òãðããèçãí ýíý ñàéããðùí çéè æèèèèããããíããñ òèñ ò°ðã í °è°° áçòèé ýðãýýã àøèã òçðòýæ áàéããã áí è °í -è°èèéí õóãú õýì æýý òí ãòííõ àéãããçé åýñýí Í -ÈÒÃÑ-ùí ç°ãè°í æèéã àí òããð-, ýðãýñ áãýèãèéí ñàéããðò çéè æèèèèããããã ýðòèýã- æ æãðóéí íýãæ åýõ õóãú ýçýì øèèéí õýì æýýíýýñ çé òãí àãðãí “àøèã òçðòýã- æèíõýíý ýçýì” åýæ ççýõ çíòèèõèèãèòùã áéé áí èãíõ øããðãèããããòãé. Òççí-èýíí Í èèòèéí àéããíã í èèòèéí áí èíí õóãèéí àøèã ñí í èðòèùã çíòèèõèèãèò, àøèã ñí í èðòèùí ç°ð-è°ñ òðüã-èèãí ñýðãèèéýõ òóòãé õóóèèéí çíðèéãí í ù Ì ííãí è Õèñãã í èèòèéí àéããíã òóãèéí àøèã ñí í èðòèùã çíòèèõèèãèò, òðüã-èèãí ñýðãèèéýõ ýãããè ó-ðããñ òã òóóèüã çããããí “òèñ ò°ðã í °è°° áçòèé ýðãýýã”-èéí òíãí ðóí èéí èò í ù Í -ÈÒÃÑ-ùí ç°ãè°í æ áí èãí æ áóé áóñãã òèñùí òèñ ò°ðã í °è°° áçòèé ýðãýýã áí èíí òèñ ò°ðèéí íãí ùí òãèðããò àéããí òóøããèòí ùã òãí àð- -ãããòãçé áàéãããã òããøèã àí òããðãò òýðýãòýé.

4.6 “Улс төрд нөлөө бүхий этгээд”: ОУИТБС-ын хүрээнд санал болгох тодорхойлолт

Улс төрд нөлөө бүхий этгээд

Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд заасан (3.1.5) “Улс төрд нөлөө бүхий этгээд гэж Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 20.2-т заасан этгээдийг хэлнэ” гэж заасны дагуу ОУИТБС-ын хүрээнд “улс төрд нөлөө бүхий этгээд”-ийг тодорхойлж ил тод байдлыг хангах.

Ингэхдээ цаашид гадаад улсын “улс төрд нөлөө бүхий этгээд, улс төрийн намын удирдах албан тушаалтныг хамааруулах асуудлыг ОУИТБС-ын хүрээнд хэлэлцэн шийдвэрлэх.

Олборлох салбарт үйл ажиллагаа эрхлэх компанид УТНБЭ хувь эзэмшиж байгаа тохиолдолд хувьцааны хэмжээнээс үл хамаарч ил тод байдлыг хангах шаардлагыг харгалзан компанийн нийт хувьцаа эзэмшигчдээс улс төрд нөлөө бүхий этгээд байгаа эсэхийг тодруулах.

5.

МЭДЭЭЛЛИЙН ХАМРАХ ХҮРЭЭ, МЭДЭЭЛЭЛ ЦУГЛУУЛАХ, БАТАЛГААЖУУЛАХ ҮЙЛ ЯВЦ

5.1 Төрийн байгууллагын эрхлэн хөтөлж буй бүртгэл, мэдээллийн бүтэц

Ì - ÈÒÁÑ-ûí ñààí ààðòûí “àøèã õçðóãà÷ ýçýí”-èéã òìàíðòìééìõìä çàéèøãé øààðäèäèààðäé ì ýäýüèèèéí õçðóýíä Ì ìíîìè Õèñûí ò°ðèéí ààéäóóèèàáóóààñ àà÷ áóé ì ýäýüèèèéä ì ýäüäýä.

Хүснэгт 12. Олборлох салбарт үйл ажиллагаа явуулах хуулийн этгээдэд хуульд зааснаар төрийн захиргааны төв болон бусад байгууллагаас олгох тусгай зөвшөөрөл

Байгууллага	Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрлийн мэдээлэлд нэмэлт өөрчлөлт оруулах нөхцөл
<p>Өдө оодбаеí уаí (Ö°í еееí уí адәееí оодбае оооөü аí еí í Ì í í аí è Öеñúí Åð°í òеее°а-еееí çадееәò çí äýñеýí оаодбаа еäýаоò àөеәò ì аеòì аеüí ооннае ç°аө°°ð°е í еäí ò ýдөөеä Åөеәò ì аеòì аеüí ааçаòò í еäí ñí í)</p>	<p>Öаодбаа еäýаоò àөеәò ì аеòì ае ýдýò, òаеò ооннае ç°аө°°ð°е</p>	<p>Òоñае ç°аө°°ð°е аí еí í ооннае ç°аө°°ð°е°°ð í еäí аанí í даеаеä ооаеäаò, äýеýäеýò, ааòüоааеäò аí еí í °°ð аоннаа öýеäýдýýð аоннауí °í +-е°е, ýçýí òее, àөеäеäөдäà өеäæççеýдөөä òí ðеäеí í í.</p>
	<p>Öаодбаа еäýаоò àөеәò ì аеòì ае àөеәеäò ооннае ç°аө°°ð°е</p>	
	<p>Öаодбаа еäýаоò àөеәò ì аеòì ае èí í ðоeí ò, ýеñí í ðоeí ò, öýуäýдeýò, òäýäеüä аоeөеäò аí еí í оаодбаа еäýаоò àөеәò ì аеòì ае àөеäеäñí ü äаdàà òаеäаäé í °ð°í ñýдäýýò ооннае ç°аө°°ð°е</p>	
<p>Åөеәò ì аеòì аеüí ааçаò</p>	<p>Åөеәò ì аеòì аеüí òаеäооeüí ооннае ç°аө°°ð°е</p>	<p>Өеí ýýð ааàò, òóаäоäаä í ü ñóí äàò, òçääýçççеýò, òç+еí äçé аí еäí ò, áоннаä өеäæççеýò, ааòüоааеäò, í °ð°í äаäòаä òаì äаdаeòаe. Òоñае ç°аө°°ð°еäéä өеäæççеñýí, ñóí ааннаí, ааòüоааеñнаí, оóòаeñнаí, äооннааäò аí еñí í, ооннае ç°аө°°ð°е°°ð í еäí аанí í даеаеä äçдýеä í ü, ýñòçé çадeì öýñäеäé í ü ýдäççеýí °ан°í аí è</p>
	<p>Åөеәò ì аеòì ае àөеäеäò ооннае ç°аө°°ð°е</p>	

áàéáóóéæ Çañæéí āaçàðò āýðýǎ °ðā°í ì ýǎǎǎéæ áàðéóóēñí āàð āýðýý òǎ:èí ò°ā°èā°ð
áíéíí āýæýý³⁸. Āýýðò Āæēúí òýñýǎ, ìíýēāýýíèé òýñýǎ ýñòǎ Ñííáíí øàèāàðóóèāð
ç°āè°èèéí ãèøǎǎèéǎ Āøèāð ì àèòì àèúí āaçðúí āàðāúí òóøààèāàð òíì èèíð áà
òýǎǎýýð ì ù ò°ðèéí àèááí òāāǎ:èā áàéí à.

Çàðèàèāǎ:ààn øààðāáí, á°āè°ð ì āýāðāā çāāñáí “Ōóāūòāà ýçýì øèǎ:”-èéí ì ýǎýýéýēā
àøèā òǎððýǎ: æèì òýí ý ýçí èé ì ýǎýýèèèéǎ ì ðóóèāð øààðāèāāà òónāāāāāāǎǎǎé áàéí à.

38 http://mram.gov.mn/mram_new/index.php?option=com_content&view=article&id=67%3A2011-03-26-07-06-52&catid=31%3Agereenii-zagwar&Itemid=48&lang=mn

В. Төрийн холбогдох бусад байгууллагаас бүртгэл мэдээлэл цуглуулах, шинэчлэх

Байгууллага	Бүртгэл мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл цуглуулах, өөрчлөлт оруулах
<p>Аааеи, òàààäðí àä°íðëé ààçàä</p>	<p>Òàààäð ò°ë°à-ëéí òóàëéí òýäàëéí áàäèí ò ì ýàýýýýé, òàààäð ò°ë°à-ëéí á¿äðàýýëéí ì ýàýýýýëéí ñàí</p>	<p>– Ì ìíàíë Õëíàà áàéíàà ìðøéí ñóóà- Ì ìíàíë Õëíóíì èäàýí, áàààààóí èäàýí, òàäüýàëàëä¿é èäàýí ìü òàààäð ìíààíò ìðëíàí ìëà ýöýëíí ýýñ òíéø ìýà ñàäóíì àíòíð òóòàéí ìóòàà àýàñàýäëéí öýý òàààäðóíì àëààí à á¿äðà¿¿ëíý.³⁹</p> <p>– Ì ìíàíë Õëíàà áàéíàà ìðøéí ñóóà- àíëíì ìðøéí ñóóà- àóñ òàààäð ò°ë°à-ëä ìðëíàí ìëàíæ áóé òóóëëéí ýòàýý, òóàü ö¿íëéà òàäüýà òàààäðóíì àëààíà àäààæ °àñ°í òóàü ö¿íëé ìðëíàí ìñ ñóòààí òííòñíì òàààäðóíì òàéëàí, ì ýàýýýýëéà ñóòàòóóëàà-ëéí òàààäð ò°ë°à-ëéí á¿äðàýýà á¿äðàýýíý.</p> <p>– Øëíýýð áàéãóóëààñàí òóóëëéí ýòàýý ìü á¿äðàýò áàéãóóëààñàñ àýä-ëëäýý ààñíàñ òíéø àæëóíì 14 òíííàëéí àíòíð òàäüýàëààò òàààäðóíì àëààíà òàààäð ò°ë°à-°ò á¿äðà¿¿ëíý.</p> <p>– Áààààóíì àæ àðóéí ìýàæëéí Ò°ë°óíëé ààçàä ìü Ì ìíàíë Õëíàà ¿éé àæëëàààà ýöýëíí ýýñ òíéø òóàíëëéí 30 òíííàëéí àíòíð òàäüýàëàò òàààäðóíì àëààíà òàààäð ò°ë°à-°ò á¿äðà¿¿ëíý.</p> <p>– Õóóëëéí ýòàýýà °òð-ë°í áàéãóóëààñàí, òàòàí áóóàñàí, ýñò¿é ìýð, ýðò øëëæ¿¿ëýò çýäàýýð òàààäð ò°ë°à-ëéí ì ýàýýýýéà °òð-ë°ò ìðñíì òóòàé Õëíóíì á¿äðàýýëéí àä°íðëé ààçàä, Òàààäðóíì àä°íðëé ààçäóíì òíðíííà áàéãóóëàí ì ýàýýýýé ñíëëëòíò æòðì ìí ààãóò òàààäð ò°ë°à-ëéí ì ýàýýýýéà çíòëò °òð-ë°òëëéí ìðóóëíà.⁴⁰</p> <p>– Áæ àðóéí ìýàæ, áàéãóóëàà ìü ¿éëàäýðýý, ¿éë-ëëäýý ýðòëýò òóñàáé ç°àø°òëëéà ò°ðëéí çàòëäààí ì òíëàíàíò áàéãóóëààñàñ ààñàí °àä°ñ òíéø 10 òíííàëéí àíòíð á¿äðàýò áàéãóóëàà àíëíì òàäüýàëààò òàààäðóíì àëààíà ì ýàýýàýæ òàààäð ò°ë°à-ëéí àýä-ëëäýýí à öýì àýæ¿¿ëíý.</p>

39 Òàààäðóíì àä°íðëé ààçäóíì àäàóíì 2012 ìíü 3 áóààäð ñàäóíì 26-íü °àäëéí 236 òííò òóòààëàäð áàòëààñàí Òàààäð ò°ë°à-ëéà á¿äðàýò æòðàì

40 Õóóëëéí ýòàýýàëéí òëñíì á¿äðàýýëéí òóòàé òóóëëéí 21-23 áóààäð ç¿é, Òàààäðóíì àä°íðëé ààçäóíì àäàóíì 2012 ìíü 3 áóààäð ñàäóíì 26-íü °àäëéí 236 òííò òóòààëàäð áàòëààñàí Òàààäð ò°ë°à-ëéà á¿äðàýò æòðàì

<p>ÖYÄÖI ÄÄ</p> <p>Öenüi äzðäyëëéí ì yäyëëëéí öäðèì ñái äaðü öóöëëéí yöäyäëéí öäðëéí öyðyä</p>		<p>– Öóöëëéí yäyäëéí ì yäyëyëä °ð-ë°èð îðñíí áíë öóäæí öóöëëéí yäyä äæëüí 15 öíííäëéí äíðíð öenüi äzðäyëëéí ääéäóöëääää ì yäyäyíy.</p> <p>– Öóöëëéí yäyä °ð-ë°í ääéäóöëääää çàì ääð øéíyð ääéäóöëääää äíë °ð-ë°èðëä öenüi äzðäyëä äzðäyíy.</p> <p>– Öóöëëéí yäyäëéä öäðái áóöëää öóäé øéääyð ääðäñái yð äzðéë yäyä äæëüí äóðái °äðéí äíðíð öíéáíäíö öenüi äzðäyëëéí ääéäóöëääää äe-äyð ì yäyäyíy. Öäðái áóöëää öóäé øéääyðëéí yö öóäëé ì yäyäyëä öäñäðäái ä.</p> <p>– Öäðái áóöëää èíì èññ öóöëëéí yäyäëéä öäðái áóöëääñái öóäé íëöyä ì yäyëñíyñ öíéø 2-6 ñäðüí ääðä öenüi äzðäyëëéí ääéäóöëääää ì yäyäyíy.</p> <p>– Öóöëëéí yäyäëéä ääì íóððñái ä öííöñíí, yñöçë öóöëü ç°ð-ñ°í çíäyñëyëyð öäðái áóöëääñái øççðëéí øéääyð öç-èí ö°ä°èä°ð äí èñíí °äð°ñ öíéø äæëüí 3 öíííäëéí äíðíð öenüi äzðäyëëéí ääéäóöëääää èðççéíy.</p>
--	--	---

G. Тендерийн хүрээнд цуглуулах мэдээлэл

Í éái ðéí ö ñäéääðö çéë äæëëääää yððëyä- èíì ì íáiéóäüí äóí ä ö°ð°ñ çäðëäñái öái ääðö ö°ðëéí °ì -ëéí çäðèì èíì ì íáiééí äæëë äçéöyöäççéyö öðëëää äääðäð ää íéáíðéíèð, öäéäóöëüí çäðèì äæëüä äçéöyöäyä- èíì ì íáiéàð öëëëäyñýí ääéíä. Ýíy öíðèíéäíëä öóäæí èíì ì íáiééí öóääëääí ääæöðüí äíðííä æöðäì, èíì ì íáiééí çàñäæäëüí çäð-èì çéë-ëyöyñ ì yäyñýí äí äëíäí, öääëääð çäð-èì äyö ççéë ääéöäçé ääéíä.

Öóäëéí öyâøëyñ çäðëäñái öáiääðö îðíëöíä-äüä ñííäíí øäëäðöóëäöäää -äíäð, çíy, öçíëé í°ö, -ääääðää öäðüöóöëäèð öëéæ ñííäíæ áóé ä°ä°öä öóääðää, çäð çyýëä íëëöñýí çíy öð°äöyë ääéö çäð-èì ä íëëöççéyöyð ääéäää ää äóñää ì yäyëëëéí öäëäð öíäíðíé öíì ü, îéíö ì yäyëyë öíì ñ ääéñí üä ýí ä íí öëíö öyðyäöyë.

D. Улс төрд нөлөө бүхий этгээдээс авч буй мэдээлэл

Äéäái öóäæëöíü öóäëéí àøëä ñííëððëüí ì yäççéyä äíèíí ö°ð°íä°, îðéíäüí ì yäççéäëéí ì äyð, öççíëéä äzðäyð, öyí äð, öääääëäð æöðì üí 3.9-ä “Äéäái öóäæëöäí Íëëðëéí äéäái ä íëëðëéí äíèíí öóäëéí àøëä ñííëððëüä çíðëöóöëäð, àøëä ñííëððëüí ç°ð-ë°ñ öðüä-ëëäì ñyðäëëëyö öóäæ öóöëëéí 8 äóäääð ççéëëéí 8.1 äyö öyñyð çàññái çéë äæëëääää öyðyäæççéyöäyü öóäüöäð èíì ì íáiééí íëëö öóäüöäái ü 5 öçðöyëö öóäëëä ýçyí øäyä, öyçäääðäëäái äë öäðëöóëääääðäé èíì ì íáiéäñ ýçyí øææ ääéäää ííääíë öóäü íü öóäæí äéäái öóäæëöíü ì yä æëëëéí öäëëíäëéí öyí æyýíyñ ääää äíë àøëä ñííëððëüí ç°ð-ëëäçé äyæ ççíy” äyæyü.

Ääëëäðäé öyí öyö ääçäð íü ö°ðëéí äéäái öäää-äääñ Ääëëäüí yñðyä öóöëüä çàññái öóääðäái ä öä ì yäççéäëéä öçéyüí ääää. Çíä ääðäð ì yäyëëëëä ääääðäæ ääéíä.

Хүснэгт 13. Хөрөнгө орлогын мэдүүлгээр төрийн зарим албан тушаалтнаас авч буй мэдээлэл

Хууль, журам	Авлигатай тэмцэх тухай хууль (2006)	ӨЕӨ-ий Ааеи аи ү дий и и ү 2012 и и ү 4 аж ахуйд нэгж и 25-и ү о адееи 1 05 дий и и и и и д ааеааааи “Албан тушаалтны хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлгийн маягт, түүнийг бүртгэх, хянах, хадгалах журам”
<p>Ī yāzēyā āāāāā+</p> <p>– 0°ðeēī 0ēñ 0°ðeēī, çàðēðāāāi ū, 0ōñāāē āēāāi ū 0āēðāā0 āī ēīī āzē0y0āy0 āēāāī 00āāē0āī</p> <p>– 0°ðeēī çēē+ēēāyūīēē āēāāi ū 0āēðāā0 āēāāī 00āāē0āī āī ēīī āð°ī 0ēē īyāðēāī āī āī ā+, āðēā0 ī yāðēāī āī āī ā+</p> <p>– 0°ðeēī āī ēīī īðīī ī00āēēī 0ī +ē0, 0°ðeēī āī ēīī īðīī ī00āēēī 0ī +ēēī īðīē0īī 0ī ē 000ēēēī y0āyūāēēī 0āēðāā0 āī ēīī ēī ī īāī ēēī yð0 āz0ēē āēāāī 00āāē0āī</p> <p>– īēīī īē0ēēēī ðāāēī, 0āēāāēçēēēī īāyūīēē ç°āē°ēēēī āāðāā, āē0zēī, āð°ī 0ēē çàðēðāē</p> <p>– 0ēñūī āī ēīī īðīī ī00āēēī 0°ñā°0ñ ñāī 0zēāēē0 āā+ 0°ðeēī 0ī āī ð0ī ē +ēā zēðāēēā 000ēū 0ī ā0ī ī ī ēēēī āāā00 āzē0y0āyā āāēāā 0°ðeēī ā0ñ āāēā00ēēāāūī 0āēðāā0 āēāāī 00āāē0āī</p> <p>– Ī īīāī ē 0ēñūī Āð°ī 0ēēē°ā+, 0ēñūī Ē0 0ððāē, āz0 çà0ī ū ēðāyāēēī 0°ē°ē°ā+āēēēī 0ððēūī ñī ī ā00ēūā ī yð āyā0ēā+</p> <p>– āz0 çà0ī ū ēðāyāēēī 0°ē°ē°ā+āēēēī 0ððēūī āāðāā, 0°ē°ē°ā+</p> <p>– yð0 āz0ēē āāēā00ēēāāāñ āāðāēñāī āāñāāē0āā çāāñāī āēāāī 00āāē0āī</p> <p>– Ēðyūāzēī °ā ñāī āēēī 000āē 000ēēēī 4.1.7-ā çāñāī Ēðyūāzēī °ā ñāī ēī ðī ī ðā0ēēī yð0 āz0ēē āēāāī 00āāē0āī, 0yīāē0ūī ç°āē°ēēēī āē0zēī.</p>	<p>– Мэдүүлэг гаргагчтай хамаарал бүхий этгээд /- çī ä Ī ēēðēēī āēāāī 00āāē0ī ū yð0ēy0 āñ00āēūī 0zēyū, 000ā āī ēīī 000ā ā0ñ ī°ē°ē°0 āī ēīī æ0ī ē āāēā00ēēāāā ðàðüyāēāē0āē āī ēīī 0āī āāðāē0āē āæēē yð0yēā āāēāā /āāēñāī/ °ð0 0ōñāāðēāñāī y0yā, y0, 0zē0yā, 0°ðñ°ī ā0, yā+, āzēāēēī ī yð0ēā 0zēī ēē y0yā /y0/-ēēī ī yð0ēēī 0āī 0, yī āð 0āī āāðāē0āē āī ēī ð, āæēēēāæ āāēāā /āāēñāī/ āāēā00ēēāāā, āēāāī 00āāē, āēçīāñ, çēē āæēēēāāāāī ū +ēāyē, 0°ðñ°ī āāçàð, çī āñyī ðàðüyāā 00ñ 00ñ ī yāzēī y/</p> <p>– Мэдүүлэг гаргагчтай нэгдмэл сонирхолтой этгээд /- çī ä ā0āēēī 0°ē°° çēē āæēēēāāāāāāāð 0ī ēāī āāñī ī 00āū 0zēī, 000ēēēī y0āyūā, 0yāāyððyē yī āð 0āðēē0āā, 0āī āāðāē0āē /āāēñāī/ āī ēī 0, çēē āæēēēāāāāī ū +ēāyē, çī ðēēāī, āāēā00ēēāāā, āæēē, āēāāī 00āāē yð0yēā āāēāā /āāēñāī/ āī ēīī 0yāāyððēēī 0°ð°ē çyðāēēā āē+ī y/</p>	

<p>Ì ýà¿¿ëäéí ò¿ðýý</p>		<p>- Гишүүнчлэл, хуулийн этгээдийн удирдах зөвлөлийн гишүүн /¿¿íä õíëáíí, íýäýë, ð°ä°ëä°°í, íòäëéí ç°äë°ëéí òýð¿¿í, äë¿¿í, íàì, òëñ ð°ð, íëíí íëëðééí ääëäóóëäüí äë¿¿í+ëýëä ääëñàí áíëíí ääëäää òäëäàð äé+íý/ - Төлөөлөл хэрэгжүүлсэн байдал /¿¿íä òóäü ò¿í, òóóëééí ýðäýýäëéä ð°ë°°ë°í òíáíððíé ¿ëë äæëëääää, òäðëëòäáí ä íðíëõñíí òäëäàð äé+íý/ - Бэлэг, үйлчилгээ, өв залгамжлал, хандив, туслалцаа, хөнгөлөлт /¿¿íä òóòäéí äëäáí òóòääëòí ù íýä ñäðüí òäëéíääñ äýýø òýí æýýíëé äýëýä, ¿ëë+ëëäýý, òáí äëä, òõñäëòää, ð°íä°ë°ðëéä í ýä¿¿ëíý/ 4.4.1 Íðëíáí òýñýäò çäññáí çäðëí íðëíäüä äòðääòää: - Үйл ажиллагааны орлого /¿¿íä ¿íäñýí äæëäñ äääòòð äæëëäæ íëñíí íðëíáí, òáäëäðää ¿ëääýðëýë, ¿ëë+ëëäýý ýðòýëñíëé íðëíáí òàì ääðíä - Хөрөнгийн орлого /¿¿íä ò¿ðýýñ, ýðòëéí øëì òäýë, ííääíë äøëä, ò¿¿äëéí íðëíáí, ð°ð°íä° áõñäää äøëäëóóëñíí ù íðëíáí òàì ääðíä./ - Хөрөнгө борлуулсны орлого /¿¿íä ð°äë°ò áíëíí ¿ë ð°äë°ò ð°ð°íä°, òóäüòää áíðëóóëñíí ù íðëíáí òàì ääðíä./ - Хандивын орлого /¿¿íä áõñääñ ääñáí í°íä°í òáí äëä, òõñäì æ òàì ääðíä/ 4.4.2. Õ°ð°íä°, çýýë òýñýäò çäññáí çäðëí ð°ð°íäëéä äòðääòää: - Газар /¿¿íä íýä¿¿ëýä ääðäää+ëéí áíëíí ò¿¿íëé äýð ä¿ëëéí äë¿¿äëéí °í+ë°ë, ýçýí øëëéí áíëíí äøëäæäæ ääëäää ääçðüä í ýä¿¿ëíý./ - Компани, нөхөрлөл, хоршоонд оруулсан хөрөнгө оруулалт /¿¿íä °òðëéí áíëíí äýð ä¿ëëéí äë¿¿äëéí ¿¿ñäýí ääëäóóëñáí áíëíí òóäü íëëë¿¿ëñýí òóóëëéí ýðäýýä, ò¿¿íëé òíëáíé, íðëí, òäðäàð áíëíí ñäëäàð ëíííáíé, äæ äòóéí íýäæ, ääääää, äíòíäüí ð°ð°íäëéí äëðäýýñ òóääëäáí ääñáí òóäüòää, áííä, áõñää ¿íýò òääñüä í ýä¿¿ëíý. Õ°ð°íäëéí ýð ¿¿ñäýðëéä òíáíððíé äé+íý/ - Эрх, патент, тусгай зөвшөөрөл /¿¿íä °òðëéí áíëíí äýð ä¿ëëéí äë¿¿äëéí °í+ë°ë, ýçýí øëää ääëäää çíðëíä+ëéí ýðò, íäòáí ò, òõñää ç°ä°òðëëéä í ýä¿¿ëíý/ äýñýí ääëíä.</p>
-----------------------------	--	---

Өооаооа	<p>Аеааí оооааеа оíí еéíааní í аóрó нííаíааníí °аä°°ñ оíеø 30 оíííаеéí аíоíð, í°í оооаеí аеаа оаае ааеааа оооаооаí ааа æеé а¿ðеéí 2 аооааð нaðúí 15-íú аíоíð í°í еø оýí æýýíеé °°ð-е°еò íðнííñ оíеø øеíý-еýí ааðааð</p>	
---------	---	--

5.3 Компанийн засаглалын үндэсний зөвлөл

Еíííаíеéí çаһааеаеúí çíäýнíеé ç°ае°е íú Ñаíò¿¿аеéí çíðеøооéаò оíðíííú äýðäýä, ð°ðеéí çaðеí +еä ¿¿ðаеéа Çаһаеéí ааçðúí ðоòае ðооéеéí 19 ä¿äýýð ç¿еéа çааníú äааоó оýðýае¿¿еýò ¿¿ðýä а¿ðеé еíííаíеéí çаһааеаеúа һаеаðооéаò, ðаеéаíае, еé оíа ааеаеúа ð°ае¿¿еýò +еаеýеýýð çеé аæеéеаааä ýаооéааа ð°ð, ðоаеéí оýаøеééí ðаí ðаðнáí íýðäýæеééí еíñðеòоò ааеíа. Óоñ ç°ае°е íú Еíííаíеéí çаһааеаеúí çíäýнíеé ðаеéаíа 2013, 2015 ííоóааä ааðааæ ðаеéаíа ðоñаааñаí еíííаíеóаúí íýäýеéеéа ðаðеí ðооааñíаä ðааһнáí ааеíа. Í°í ð°ðеéí ааеаооéеааä аíеíí íýðäýæеééí оíеаííаííð ааí æоóеаí еíííаíеóаúí íýäýеéеéа äа+, çíäýнíеé ííðоае һаеò ¿¿һáýí аæеéеаò а°а°оа íýäýеéеééí һаíа а¿ðоäýеòýе еíííаíеóа íýäýеéýý øеíý-еýò аíеíí æеéа íеáí æýý.

Í ýäýýеýе øеíý-еýò аæеúа íýäñýí ааеаеааð һаíò¿¿аеéí æеé аооñһаí, ðаеéаí ааðнíú äаðаа æеéа 1 оааа ðеéáýä аæýý. Õаðеí ðооааñ ааòú оá íýäýеéеééí а¿òýò íú í°í ðооéеééí ýоäýýаеééí а¿ðýí ä а¿ðоäýеòýе ðоаиоаа ýçýí øеä+еä, еíííаíеéí ýðò а¿ðеé аеааí ðоòааеòíú ò¿ðýýí ä е ааеíа.

5.4 Хувийн хэвшил: Банк, санхүүгийн байгууллагын хуримтлуулж буй мэдээлэл

Äýýðò ð°ðеéí ааеаооéеааòооаааñ аааíа ðооéеééí ýоäýýаòýе оíаòííе ðаðеéооа ¿¿һáýò ðоаеééí оýаøеééí ааеаооéеаааä äðеéæааíú ааíеóоá аааòааä. Óооéеééí ýоäýýä а¿ð ðаòааðúí çíðеéаííð аíоííаúí аеü íýä äðеéæааíú ааíеéíä аíоííáúí í°íí°í оýí äýäò аíеíí аеü íýä ааероааð çаааае ааíñоае ааеóúä øааðаааä. Õаðеí ааíñ íýýеäýоýä äðеéæааíú ааíеааñ ðооéеééí ýоäýýаеééí çaðеí ð°ðеééí íýäýýеýе øааðаааä äа оýаäýýðò ðооéеééí ýоäýýаеééí äýð-еéäýýíеé ðооéааð, еíííаíеéí а¿ðýí, ýðò а¿ðеé аеааí ðоòааеòíú äаðúí ¿¿һаеéí ааòаеааä çýðýä аааòаíа⁴¹.

41 1900-1917, 1900-1977 еааеаò оòаñ

Аонна оёнуу æææä ðáíæäááááñ ðaðaðáä íëíí ðéñúí ááíë, ñáíðççæéí ðíííííí í áæáóóéæäáóáá ðéñ ðºðá íººº ççæéé ýðäýýæéí ººðéí íðíú áíëíí áóñáá íðíú æääñáàèòúá äàðááæ, ðççíëéáyý ðíðòí íè æéíý-èèæ, ðððèèòáí ñíèèèíð ýñççè õáàèèááð çýðäýýð ðýíáèòúá ðýðýæççéäýá. ººðººð ðýéáyè, ðéñ ðºðá íººº ççæéé ýðäýýáýý ðíáíððíé áíëáííäççé áæèðáá í áíáé ðéñúí ðéñ ðºðá íººº ççæéé ýðäýýæéí æääñáàèò ººð íýá íðííá (ðíáíððíé ðýí æýýíá) äað-èðñáí, æéíý-éýäýæ áæéááá. Ì áíáé ðéñ íýääñýí, áàðèääñáí æääñáàèò áæèðáççé ó-ðááñ àðèèæááíú ááíéóááá õóóéüä çàñáí ççðäýý ðýðýæççéýðýá ççíáðýè ó-èð-, íýýèððýé ýò ñððááèæááñ áíðííááíí í ýáýýéýé áýèòáýáýá + ðaðèèòáá- áíëííäççé ðéñ ðºðá íººº ççæéé ýðäýýæéí èðäýíëè áàðèí ð áé-æéí í ýáýýèèèéá íëíð áíëíí æáççé, èæèè íáíá íýððýé èðäýá íëííð áæéááá ðóè ðýíáòðáá ççíáðýèðýé áæéíá⁴². Ì áííáííð ðéñ ðºðá íººº ççæéé ýðäýýá í òí ýñýèééä àðèèæááíú ááíéóáá ðððèèòáá-áàð ççððäýð ð ýáððáá ññóóéääáð ðíáððóéæ ðíáððáí í á ççððäýæ áæéíá.

5.5 Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төвийн эрхлэн хотлох мэдээлэл

“Íýò òààñíú ðºéáºð ðííðíí ðºæºðñºí ðáááàèáí æèéí ðºá” ӨӨӨ 1ü 2002 1íú 12 áóáááð ñaðá “Ìííáíëúí Өºðºíæéí Áèðæ” ӨӨ-èéí ççððýýñ ðóñááàðèáí 100 õóáü ðºðéí òí -èò õóóèèéí ýðäýýá áíèæ ççñáýí áæéáóóéáááñáí. Өæðèí 2016 1íú 4 äçäýýð ñaðúí 15-1á “Íýò òààñíú ðºéáºð ðííðíí ðáááàèáí æèéí ðºá” ӨӨӨ áíëíí ººð-èºí ççíèíí áæéáóóéáááñáí. Íýò òààñíú ðºéáºð ðííðíí ðáááàèáí æèéí ðºá íú ççýò òààñ äàðááá- áíëíí áóñáá íðíéòíá-ðíé áæéáóóéñáí áýðýýíèè ççíáñýí áýýð ççýò òààñúá ðáááàèáð, ðççíóýé ðíëáííðíé áçððäýè ðºðºèæ, ççýò òààñíú ðºæºðñºí ðáááàèáí æèéí í ýáýýèèèéí ááàçúá ýððéýí äçèóýðäýò çèè ææèèèáááá ýáóóéááá. Íýò òààñíú ðºæºðñºí ðáááàèáí æèéí ýððéýò ççðýýíá áèàð áíëíí áèàð áóñ ççýò òààñúá ðíí èðððýá, õóáüòáá ýçýí èè-æèéí íýð, ðäýáááð íú ðóñááé áçððäýè ðºðºèºí ðáááàèèáá. Ì òí áèàð áóñ ççýò òààñúá ðæè ðýéáýðýýð èííüððàðèéí ñáíáð áæéáóóéáí æèä áçððäýí, ðççíá íðñíí ººð-èºèèéá ðíëáííáíð áæéáóóéèááí ççáººðºè, ççýò òààñ äàðááá-èéí ççñýèèèéí áááóó áçððäýýí. Íýýèððýé áíëíí ðááèòðáè ӨӨ-èéí õóáüòáá ýçýí èè-æèéí áýèáýðýíäççé áíëíí ðóððáí áóè ñóáàèèááá ýððéýí äàðáááá.

42 Àðèèæááíú ááíëííú ýò ñððááèæ

ýäýýð áçðäýëä íðñí °ð-ë°èèéí ðàëäð çíðèð áàëáóóëëäááá í ýäýäýäé íèèýä í ýäýýéýð, ð°ð°íäèéí áèðæ äýýð ðóäüòää ääðääñái êíííáíèéí í ýäýýéýè ð°èè°ð, äái êí äè ýðäýñ ääýëäèéí ñái äèéí í ýäýýèèèéä ñí í èððñí ýðäýýäýä °ä°ð, í °°ð°ä áí êí ðóññäè ðýðýäðýýí ä äññái ðàëäáéí í ýäýýèèèéä í ýäýýéýð çýðýä⁴⁴ ð°ðèéí çàðèðääái ù áàëáóóëëäááá çàðèí í ýäýýèèèéä òçðäççéýð ðóðäè çàññái äàéí à.

Ö°í èéí ýíáðäèéí ðóðäè ðóóèèéí 19.8, 22.6, 26.7 ççéççäýä çàññí ääð ðóññäè ç°ä°ð°ð°è í êäíñí ýðð áçðèé áàëáóóëëäááá í ü ðóññäè ç°ä°ð°ð°è í êäíñí áí êí ðççíèèä òçç-èí äçé áí êäíñí ðóðäè, ðóññäè ç°ä°ð°ðèèéí ðóäüòäää ñóí äññái øèèääýðèèä äæèüí ðääái °ä°ðð áäðòääí áàëäæü íð-íü äñóóääè ýððýñýí ð°ðèéí çàðèðääái ù ð°ä áàëáóóëëäááá áí êí ðäðäððüí äñóóääè ýððýñýí ð°ðèéí çàðèðääái ù áàëáóóëëäááá, Ö°í èéí ýíáðäèéí êíí êññ, ðóññäè ç°ä°ð°ð°è°ð í êäíññí ðàëäáè áàèððèð èéí ää, ñóí, äççðäèéí Çàññä ääðäà, í ýðäýæèèéí ðýíäèðüí áàëáóóëëäáá, í êí í èèèýä ðóñ ðóñ í ýäýýéýý äýæ çàññái äàéí à. Öççí-èýí Êíííáíèéí çàññäèæüí çíäýñí èé ç°äè°èèéí ðóððè ðèóóèæ áóé í ýäýýéýä ç°ä°ð°í çàðèí êíííáíèéí Ö°è°è°í ðàèðäð ç°äè°è, çàññäèæüí í ýäýýéýè äàèò ää í ýäýýéýè í ü í äýñí èé í ýäýýèèèéí ÄÄÖÄ ð°äèéí í íððäè ñàèð äýýð èè ðí ä áàèððñái áàëäää äàéí à.

6.2.2 Хувьцаат компанийн мэдээлэл

Í-ÈÖÄÑ-üí ñðái ääðð 3.11.d.iii -ä çàññí ääð íýýèððýé áóðó çíðèðóóèèä- áàëáóóëëäáá /ð°ð°íäèéí áèðæ/-ä ðái ääððð ðóóèèéí ýðäýýäèéí àøèä òçððýä- æèíðýíý ýçäèéí í ýäýýèèèéä çàäääè äääð øàððäèäää ðàèèääääçé.

Í ííííè Öèñää íäííäèéí áàëäèäð 312 íýýèððýé ðóäüòääð êíííáíè, 4 ðàèèððäè ðóäüòääð êíííáíè çíýð ðàññí ù áçððäýèðýé áàëäää á°ä°ä ýäýýð ýçýí øèä-èéí ýçýí øèæ áóé ðóäüòääí ù áçððäýè ðàðèí ðýéäýðýýð ðàäääèääääæ äàéí à⁴⁵.

Àøèð ì äèðì äèüí ðóðäè ðóóèèéí 11.1.24-ð çàññí ääð Öóè óðððäéí ýäì í ü ð°ð°íäèéí áèðæ äýýð ðóäüòää ääðääñái ðàëáóóèèí áí êí í àøèäèèèèí ðóññäè ç°ä°ð°ð°è ýçýí øèä- ýðäýýäèéí í ýäýýèèèéí áçððäýè ð°èè°ð ççðýäðýé. Ýíý ðóóèüä çàññí ääð ñððäðäèèéí à- òí êäíññái è áçðèé àøèð ì äèðì äèüí íðäüí àøèäèèèèí ðóññäè ç°ä°ð°ð°è ýçýí øèæ áàëäää ýðäýýä í ü ðóäüòääí ùðäà 10-ään áí í øäçé ðóäèèä Í ííííèüí ð°ð°íäèéí áèðæýýð äðèèæèð øàððäèäääðäè⁴⁶ ðóè ñððäðäèèéí à- òí êäíññái è áçðèé àøèð ì äèðì äèüí íðä äí êí í êíííáíèéí çàðèí í ýäýýèèèéä êíííáíèèñ ääðáóóèæ äàéí à.

44 Àøèð ì äèðì äèüí ðóðäè ðóóèè, 2006
45 Í ýð ðàññí ù ð°äè°ðñ°í ðàäääèèè æèéí ð°ä ÖÖÈ-èéí 2016 í í ü 10 äóääð ñäðüí 20-í ü °äðèéí 01/151Ä ðí í ð àèáií àè-èä
46 Àøèð ì äèðì äèüí ðóðäè ðóóèè, 5.6

Ì í í ã í è Õëñää çëë ææëëëääããã ýáóóëæ áóé óóë óóððáéí áí è í í áóñää áçð óóóëëéí ýòäýüá í ú ãí òí í áúí àðëëæääí ú àëü í ýá ááí èéí á áí òí í áúí ì °í á°í òýí äýãò áí è í í àëü í ýá ààëþòúí òàððëöòã ààí ñ çæëøãçé í ýýëäýæ, ààí ñí ú ì ýáýýëëýý òàðüüá òàòààðúí áàéãóóëëääã, òëñúí áçððäýëëéí áàéãóóëëääã ì ýáýýëñýí áàéó ççðýäýé.

Àðëëæääí ú ááí éóóáúí çëë ææëëëääã, òàððëöòã+ëéí áçððäýé, ì ýáýýëýé, ì äýãò çýðäëëã ñòäëäðää ò°ðëéí áàéãóóëëääãðáé òàðüüóóëäðää òàðüüóáí áóé ýàðý, äýãøëëððýé áóþò çàðèì ááí è⁴⁸ í è í í òëñúí ñàí òççæëéí áàéãóóëëääãóóáúí áääãæ ì °ðää°á ñòàí ààðòúí áääóó òàððëöòã+ëéã òàí úæ ì ýáýó /KYC-Know-Your-Customer/, òàððëöòã+ëéã øàéääò /DD-Due Diligence (ýí àéí/í àðëëá+ëëñáí)/, òàððëöòã+ëéã áàòàëääæóóëäò /CV-Customer Verification/, òàððëöòã+ëéí ýðñäýëëéä òí áí ððí ééí ò /Customer Risk Assessment/, òàððëöòã+ëéã ýðñäýéýð áí àëëäò /Customer Risk Rating/ çýðäëëã òëëæ òýãææýý. Õççí+ëýí, áçéäýýí èé òýí àèð òëëæ, ñýæäðýé áí è í í áýéýí ì °í á°í èé áçéëäýýá ì ýáýýëýó, òëñ ò°ðä í °ë°° áçðëé ýòäýüá í àðëëá+ëëñáí òýí áí áàòàëääæóóëäéò òëëæ áàéää çýðý í è í èòòí é òàé òàðääãæ áàéí à.

Ì áí í áí ì ð àðëëæääí ú ááí éí áàñ òàððëöòã+ëéã òí áí ððí ééí ò, òàí úæ ì ýáýó ææëëëääããã òëëðäýý⁴⁹ óóóëëéí ýòäýüäëéí Õëñúí áçððäýéëéí äýð+ëëäýýí èé óóóëääð, ýñëéí °í +ë°á+ëéã òí áí ððí ééí ò ççáí ýñ Ëí ì í àí èéí áçðýí çýðäëëã òàððëöòã+ããñ ààðáóóëáí àã+, òàððëöòã+ëéí ì ýáýýëëëã Ì ÓÁÏÑ⁵⁰ óóóáé óóóëüá çàñí áàð 2 æëëä 1 óääà øéí ý+ëëäýá áàéí à. Ì °í òàððëöòã+ëéí ááí ñúá ñëñðàí á áçððäýí, òýðýá òí éáí ì òí é áóñää ááí ñòäé áí é òí éáí ò, òëñ ò°ðä í °ë°° áçðëé ýòäýüá áí è òàí èò òýí äýá ì ðóóëäò çýðýá ææë òëëäýýæ ýðýæýý.

B. Үл хөдлөх хөрөнгө, зуучлалын байгууллага

Ì °í á° óääãð, òàððí ðççí úá ñàí òççæççëýððýé òýí òýò óóòáé óóóëëéí òçðýýí ä Õëääí áààòàð òí òí ä çëë ææëëëääããã ýáóóëääã 3 çë ò°äë°ò ò°ð°í á° çóó+ëàëúí áàéãóóëëääããñ áàñáí ñòääëääãããð 1 áàéãóóëëääã⁵¹ í ú òàððëöòã+ããñ àñóóëää àã+ ýñëéí °í +ë°á+ ì °í, ýñòçé àëëääã áòðääããã+ ýòäýüäëéí °í ÷ ò°ð°í àëëã òóääëääò áí è í í òçðýýëýó çí ðëëáí òí é ýñýòëëä òí àðóóëääã ææýý. Õççí+ëýí òëñúí áçððäýéëéí äýð+ëëäýýí èé áàòàëääæñáí òóóëääð áääãã á°á°á òëñ ò°ðä í °ë°° áçðëé ýòäýüá ì °í ýñýòëëã àñóóëääð òí àðóóëääã áàéí à. Õàðëí áóñää çë ò°äë°ò ò°ð°í á° çóó+ëàëúí áàéãóóëëääã òàððëöòã+ëéã òàí úæ ì ýáýó ýí àð í ýáýí àðää òýí æýý áääãããçé äýñýí áàéí à.

48 www.khanbank.com, www.xacbank.mn, www.ebanking.mn
49 1800-1917, 1900-1977 òàððëöòã+ëéí çëë+ëëäýý, ÓÁÁÍ Ááí è, ÕÓÁ
50 Ì í í ã í è Õëñ 2013 ì í á Ì ÓÁÏÑòóóëëéã øéí ý+ëýí áàòàëæ, òëí áàð ì °í á° óääãò áí è í í òàððí ðççí úá ñàí òççæççëýððýé òýí òýò +ëäýýýýð Ì ýò òàñí ú çàò çýýëéí òóòáé òóóëü çýðýá òýá òýáýí òóóëüá í ýí ýèð °ð+ë°èò ì ðóóëñáí áàéääã Ì °í í è í í òëñúí ñòàí áàðò, òýí òýí æýýí á òóóëü òí áòí ì æí ì í èéòççëýð çí ðëëáí ì ð °í í ° í ú í áò òýðäýäýæãæ áàéääãçé øéí ý, øéí ý í èéáí èòóóáúá øéí ý+ëýáñýí Ì ÓÁÏÑòóóëëüá òóñáñáí í ú “ýñëéí °í +ë°á+”, “òëñ ò°ðä í °ë°° áçðëé ýòäýüá”, “òàððëöòã+ëéã òàí úæ ì ýáýó”, “òàððëöòã+ëéã áàòàëääæóóëäò”, “òàéòã+ ááí è” çýðýá í ýð òí ì ü, í í óóá þì .
51 Ì í í ã í èáí Ì ðí í àððëí ÕÕË

В. Нотариатын үйлчилгээ

Í î ðàðäèàòóóí áàéáóóèèääí ðóðàéä ðàðäèèòàä-, çèè-èççèýä-àèéí ì ýäýýèèèèä ðóñàä äýäóýðð àè-èæ òçíí ýàðýèäýä á°ä°ä ðàðäèèòàä-èèä ðàíüæ ì ýäýðäýý ç°ä°í áèèéí áàéòààèòóó çí äýñèýí áàðàèääæóóèèää. Çí ýýñ °°ð°ð áóñàíí °ì í°°ñ çèè-èèäýý çççèýó, àèèää áàðèè ò áè-èä áàðàèääæóóèèòàä ýñèéí °ì ÷è°ä-èèä òí äðóóèàò ýì àð í ýäýí àæèèèääà îä òýðýæççèäýäçè áàéí à.

6.3 Мэдээлэл ба нууцлал

Хүснэгт 14. Байгууллага, хувь хүний мэдээллийг нууцлах ба ил болгох зохицуулалт

Мэдээлэл нууцлах тохиолдол		
<p>Ì ÈÐÀÁÌ ÀÝòÐ, 21 àçäýýð ççèè</p> <p>Õóäü òçíèè í óóòóí òóðàé ðóóèü, 4 äçäýýð ççèè</p>	<p>Õóäü òçíèè ì ýäýýýè</p>	<p>Çí ä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • çàðèèèè ðàðäèèòàäí ù í óóòó • ýðççèè ì ýí àèéí í óóòó • ð°ð°í àèéí í óóòó • äýð äçèèéí í óóòó • ðóóèèèð òí àòí í ñí í áóñàä í óóòó
<p>Áàéáóóèèääí í óóòóí òóðàé ðóóèü, 3 äóààä ççèè</p>	<p>Áàéáóóèèääí ì ýäýýýè</p>	<p>Õóðàéí æ äðóéí í ýæèéí ýðð äçðèè ýàýýàèéí /äçèòóòäýò óàèðàèèää áóçó òççí ýýñ ýðð í èäí ñí í áóñàä ýäýýàèéí àè-äýýð äàðàñàí ç°ä°ð°èäçèäýýð áóñàäà èè áí èäí óüä òí ðèèèí íí</p>

Мэдээллийг задруулж болох тохиолдол

<p>Ì ÈÐÀÁÌ ÀÝòÐ, 20 äóààä ççèè</p>	<p>Õóäü òçíèè ì ýäýýýè</p>	<p>Õ°ðèéí ýðð äçðèè áàéáóóèèääà °°ðèéí ýçýì øèè äýò ðóäü òçíèè ðàèààðð äí î ð äóðàñàí äàñ áóñàä ì ýäýýèèèèä ðóðàéí òçíèè àè-äýýð äàðàñàí ç°ä°ð°èäçèäýýð çàäðóóèèòóó òí ðèèèí íí. Çí ä:</p> <p>Õóäü òçíèè ì ýäýýýè</p> <ul style="list-style-type: none"> • òççíèè ýòýä /ýð/-èéí í ýð • °°ðèéí í ýð, í àñ, òçèñ • ì ýðäýæèè, áí èí àñðí è • àèääí ðóòààè, àæèíí äàçðóóí ðäýä, àæèíí ðàñ.
<p>Õóäü òçíèè í óóòóí òóðàé ðóóèü, 6 äóààä ççèèä</p>		<p>Áàðèäí ðàí áààèàò áí èí í çí äýñí èè àçóèäçè áàèèèí àøèä ñí í èððòí è, èðäýàèéí ýðççèè ì ýí ä, ðóóèü, ñí ù ýðð àøèàò òí ðèðòí è ó-ðóóèèòàäçèí ççäí ýýñ çàèèòäçè òààðàèèääàðàè íí òàí è òí ðèí èäí èä ò°ðèéí òí èäí ääí ò ýðð äçðèè áàéáóóèèääà /àèääí ðóòààèòàí/-úí øèèääýðýýð ðóäü òçíèè ýðççèè ì ýí àèéí áí èí í áóñàä í óóòóíä ðóóèèä çààñàí òçðýýí ä èè áí èäí æ áí èí í.</p>

6.5 Мэдээллийн ил тод байдал ба нууцлал: Дүгнэлт

Өоаü öġíëë íóóüí òóòáë õóóëëäð ò°ðëëí ààëãóóëëäãã °°ðëëí ŷçŷì øëëã ààëããä òóãü öġíëë ŷöŷã ŷöëëí íŷð, °°ðëëí íŷð, íãñ, öġëñ, àëããí òóøããë, àæëüí òãŷãããñ áóñãã ì ŷãŷŷëëëã òóòáëí öġíëë àë-äŷŷð äãäããñ í ç°ãø°ð°ëãæŷãŷð çããðóóëãüã õíðëãëí ñí í àáëíã. Ýíŷ õíðëí ëãí ëã Í-ÈÒÃÑ-üí öġðŷŷíã àøëã öġðöŷã- ŷçãëëí ëðãŷíëë äġðãŷëëëí äóãããð, ãŷðëëí òãŷã, °ì ÷-ë°ëëëí öŷëãŷð, õíñ öŷí æŷŷ çŷðŷã ì ŷãŷŷëëëã íëëöŷã ëë õíã àí ëãí ò õíðëí ëãí ëã õóóëëëí äŷŷð çããëüã ç°ð-ëö°ð àáëíã.

°ì í ° äöðããñ òöðøëëüí ò°ñ°ë öŷðŷãæġġëŷã- öëñ íðíóããã àøëã öġðöŷã- ŷçíëë ì ŷãŷŷëëëã íëíí íëëöŷã ëë õíã àí ëãí õãíñ òóãü öġíëë ëðãŷíëë äġðãŷëëëí äóãããðüí ñġġëëëí øëòðġġäëëã íóóüëãð, ãŷðëëí òãŷãëëã äġġŷã, õíðíñ öġðöŷë íãðëëã-ëãëããð ì ŷãŷŷëö àáëãëããð òóãü öġíëë ì ŷãŷŷëŷë, ãðóëãġë àáëãëüã õãíãããñ àáëíã. Èëí ŷŷñ äŷŷð òöðøëããüã Í ííãíë Õëñã öŷðŷãŷö íü íëãíðëíñ ñããããð àøëã öġðöŷã- ŷçãëëí ëë õíã àáëãëüã õãíããðüí çŷðŷãöŷŷ, òóãü öġíëë ì ŷãŷŷëëëí íóóüëãë, ãðóëãġë àáëãëüã õãíããããë àíëíñ ò äáëíã.

Ò°ðëëí ààëãóóëëããã °°ðëëí ŷçŷì øëë äŷö òóãü öġíëë ò°ð°íãëëí ì ŷãŷŷëëëã ì °í íóóüëããããð àáëíã. Äŷöãŷ äãòëãí õãíããëãð àíëíí ġíãŷñíëë ãðóëãġë àáëãëüí àøëã ñííëððíë, ëðãŷãëëí ŷðġġë ì ŷíã, õóóëü ñíñ ŷðò àøëãð õíðëðíë ó-ðóóëãðãġëí ġġãíŷŷñ çãëëøãġë øããðãããããðãë ííóãíë õíðëí ëãí ëã ò°ðëëí õíëãíããíñ ŷðò äġðëë àáëãóóëëããã /ãëããí òóøããëðãí/-üí øëëãäŷðŷŷð òóãü öġíëë ŷðġġë ì ŷíãëëí àíëíí **бусад нууцыг хуульд заасан хүрээнд** ëë àí ëãíñ æ àí ëíñ.

Í-ÈÒÃÑ-üí öġðŷŷíã íëãíðëíñ ñããããð àøëã öġðöŷã- ŷçãëëí ò°ð°íãëëí ì ŷãŷŷëŷë áóðó òóòáëí ëíí íãíë äãõü ŷçŷì øëëëí öŷëãŷð, öŷí æŷŷã äŷŷð äöðããñ **бусад нууцад** õãíããðóóëã àíëíñ òíð äáëíã. Ýíŷ õíðëí ëãí ëã õíëãíããíñ òóóëü õíãóíñíã æãã °°ð-ë°ëò ìðóóëãð çãíããð íëãíðëíñ ñããããð àøëã öġðöŷã- ŷçãëëí ò°ð°íãëëí ì ŷãŷŷëëëã **хуульд заасан хүрээнд** ëë õíã àí ëãíñ ŷðò çġëí ìð-íüã äġðãġġëã àíëíñ òòì . Öġíëë òóëã Ýðãŷñ äãŷëãëëí ñããããðüí ëë õíã àáëãëüí òóòáë òóóëüã íëãíðëíñ ñããããð àøëã öġðöŷã- ŷçŷã, öŷããŷðëëí ëë õíã àáëãëüã õãíããðãë õíëãíñ õíë õíãõ çíðëóóóëãëüã íŷí æ òóñããí äãðëóóëãð, ëíäŷöãŷŷ ŷðãŷñ äãŷëãëëí ñããããð ġëë àæëëããããã ŷððëŷã- àæ äöóëí íŷãæëã ìðóóëñãí òóãüðãã àíëíí áóñãã öŷëãŷðŷŷð ìðóóëñãí ò°ð°íã° ìðóóëãëð, òóãü ŷçŷì øëëëã íóóüëãðüã õíðëãíñ çããëüã òóñããã àíëíñ òòì .

Öġġí-ëŷŷí ŷðò äġðëë àáëãóóëëããã, àëããí òóøããëðãí äġðŷí ŷððëëí öŷŷãããó öŷðŷãæġġëã àáëããã öŷíãëð øãëããëüí ŷãòãã òóóëü õíãóíñíã ç°ð-ëãë íóóüãëñãí àáëãóóëëãüí ì ŷãŷŷëëëã ëë àíëãíñ ŷððöŷë. Õóòáëí øãëããëðããð ëëŷðñŷí ç°ð-ëë, äóãããããëðãë õíëãíñ õíë àáëãóóëëããüí íóóüãã õãíããðã çãðëí õíãíððíë ì ŷãŷŷëëëã áóñãñí òóóëü ñíñ ì àøëã ñííëððíëã õíðëðíë ó-ðóóëãðãġë õíðëí ëãí ëã íëëöŷã ì ŷãŷŷëã àíëíñ òíð çãããñ íü öŷðŷã õóóëãð òóñããëëãí õíãíððíëãã °ãã°ë ì ŷãŷŷëëëãã äããð, ëë õíã àí ëãíñ òí°ð°ëëëã äġðãġġëã àíëíñ òíð äáëíã.

7. ДУГНЭЛТ БА ЗӨВЛӨМЖ

7.1 Дүгнэлт

7.1.1 Ерөнхий дүгнэлт

Ì éáí ðëí ò çëãáýðëýëëéí àøëã òçððýãá- æëíòýíý ýçãëéí ì ýäýýëëëéí èë òíã áãéããë íü òëñ çíäýñòíëë áãéëãã, òýýë òãòóóëü, ì °íã° óããã ãýì ò õýðýãðýé õýì õýò, òãòããðóí ì °íã° ò äãéíããã ò°ðëéí áëãã, ò°ðëéí áëããí òããã-ãóí ñ ççéã õýí àð, çíäýñëýãéãýýð ò°ð°íã°æëð ì°ò°ëëéã òãñëáí çíãñí îò, ò°ð°íã° ì òóóéãã-ëã, èðãýãýã òóóãéí èíííãíëéí æëíòýíý ýçýí, èíííãíëë çéë ææéëããããí ð àøëã òçððýãá-ëéã ì ýãñýíýýð ñãí òççãééí øééããýðýý ç°ã ããðããò, ýðñãëýýñ òãí ãããéããããò ì°ò°ëëéã áçðäççëýõýã òóãí íýì ýð ì òóóéãò ìéííí òëñóí òãíãéããã ñì . Áãá- óã ì ýäýýýéí íü äãí äãí ò Ì ííãí ë Òëñ ò°ãéããçé äýéðéé íééðééí õýì æýýíã òãíããéðãé áóñ áãéíã.

Ì ííãí ë Òëñóí òóãíã ýíý òãéóíí ñóããéããã, øéíæééãýý òééõýã ñãéããðóí àøëã ì ðéíãí, ççççëýéò áíéííí èíííãíëëéí çãñããééóí ì ýäýýýéí áãéããã ÷, àøëã òçððýãá- æëíòýíý ýçãëéí òãéããò ì ýäýýýéí òíí ñ, ò°ðëéí áãéãóóéãããòóóãí ýçýì øééã áóé ì ýäýýýéí íü áçðýí áóñ, òííðííãíí õýéããã òíéãííãçé áãéããã íü ýãããñýí ì ýäýýëëëéí áããç áçðäççëýò Ì -ËÓÃÑ-óí òããããéããíã òãíããòãçé áãéíã. Òççí-ëýí áãéëãã, òýýë òãòóóéëéí äýì ò õýðãééí ñãòðéñðéé òííí ççççëýéò áãéããã ÷ ì °íã° óãããò, òãòããðããñ çãéëñðééò äýì ò õýðãééí òãéããò ì ýäýýýéí, áãðëí ò, ñóããéããã äýò ççéé ìãò áãéðãçé íü ñóããéãããíã òçíãðýé ò-òóóéëãã.

Áãé íãííãééí ì òðã°æ áóé òóóéü òíãòíííæ, ò°ðëéí áãéãóóéãããòóóãí áíéííí íéííí íééõýã íýéòðýé ì ýäýýýéí, ýò ñóðããéãããñ áãñãí çãðëí ì ýäýýýéí çíäýñéýí ýíýòçç ñóããéãããã áíéíãñòóóéñãí áã ýíý íü “àøëã òçððýãá- ýçýã”-ëéí ÷éãýýýýð Ì ííãí ë Òëñãã òééããñýí áíðí ðóããéããã áíééííí. Ëéí ýýñ òãàøéã íãðééã-ëéñãí ñóããéããã òééò øããðãéãããòãéä õýì äýãéýã.

7.1.2 “Ашиг хүртэгч эзэн”-ий тодорхойлолт

Ì -ËÓÃÑ áíéííí íéííí òëñóíí ñãí òççãééí äýì ò õýðýãðýé õýì õýò áãéãóóéãããòóóãí òíãíðòíééíéòííð èíííãíëëéí àøëã òçððýãá- ýçýí äýãýã íü òóóãéí èíííãíëéã øóóã áíéííí øóóã áóñ áãéãããò °í -ë°ò, ýñòçé òãéðããí õýì ãð òóãí òçíééã õýéõýýýð çãñãíãí .

Ì ííáí è Òèñàà “àøeã òçðòýã- ýçýí” äýñýí ààóóèãüã èèýððèèèñýí òóóèèéí çàðèì òíáíðòíèéíèò áàéããà ÷ “àøeã òçðòýã- ýçýí”-èéã òóóã òóãããð ìü òíáíðòíèéííí ìýð òíì ü, ì áàéðãçé áàéíà. “Ááíàòèèèãð òì ÷è°ã-”, “ýñèéí òì ÷è°ã-” äýñýí òíáíðòíèéíèò Ì ÓÁÓÑÒ, -ÖÇÇ òóóãè òóóèèèóããã áàéããà áíèíã- ààóóèãã, ìýð òíì ü, ìíü òíáíðòíèéíèò ìü Ì -ÈÒÁÑ-üí øààðãèããüã òáíããòããðãçé áàéíà. Ýãýýð òíáíðòíèéíèò ìü òóóèèéí ýðãýãèéã òóóã áíèíí òóóã áóñããð òì ÷è°ð, óãèðãèããã òýíãèòüã òóóã áíèíí òóóã áóñããð òýðýãæççýò ýðãýãèéã ýíãð ìýã òýíã ýýýíã òíáíðòíèéèæ áàéããã áíèíã- Ì ÓÁÓÑÒð-ã çàãñàì “ýñèéí òì ÷è°ã-” äýñýí ìééãíèò ìü ç°ãð òì ááíèíü òãðèèèãã-èã òãì ããðãò ãã -ÖÇÇð ããóóèããããð “ááíàòèèèãð òì ÷è°ã-” äýñýí ìééãíèò ìü òóóü òçíèéã òíáíðòíèéíèò áàóóèãããçé áàéíà.

Òççí÷èýí èíì ìáíèéí òì ÷ áà ò°ð òì áèéí ýçýí, àøeã òçðòýã- ìü òóãüòãã ýçýí øèã- áóðó òóóèèéí ýðãýãèéí ççðýí ã çàãñàì òì ÷è°ã- áàéòããð òóóèüã çàãñàì ìü Ì -ÈÒÁÑ-üí тухайн компанийг шууд болон шууд бус байдлаар өмчлөх, эсхүл удирдан хянах эцсийн хувь хүнийг öýýò ààóóèãüã èèýððèèèýòãçé áàéíà. Ì òì òóãüòãã ýçýí øèã-èéã ò°ð ò°ð áàéèèããð òíáíðòíèéííí ìü “ýñèéí” á°ã°ã “æèíòýíý” ýçíèéã òíáíðòíèéíèò áàóóèãããçé áàéíà.

Èéíòçç èíì ìáíèéí òì ÷, ò°ð òì áèéí ýçýí, àøeã òçðòýã-èéã ã/ òóóèü òíãòíì ã ççðò ò°ð ò°ð òíáíðòíèéííí, ã/ òýèããã òíèãíí òóè, ã/ òãì ããðãò òçðýý ìü öýçãããðèãããì àè áàéããã ìü ìèãíðèò çèèããýðèý ýðòèýò òóóèèéí ýðãýãèéí àøeã òçðòýã- ýçãèéã òíáíðòíèéíèò ãýðòøýýè ó-ðóóèããããð áàéíà.

7.1.3 Хамрах хүрээ

Ì -ÈÒÁÑ-üí öýðýãæççýã- ìðíóóã ìü ìèãíðèò òãèããð òóñããè ç°ãð ò°ðè ýçýí øèã-, òáíããð ìðíèòíí, äýðýý áàéãóóèãí àæèè ççèòýòãýæ, áãðãã, àæèè, çèè-èèãýý ìèèèççèæ áàéããã, òóãüòãã ýçýí øèò áíèíí áóñãã öýèãýðýð ò°ð òì á° ìðóóèèèò òèèñýí òóóèèéí ýðãýãèéí ááíàòèèèãð áóðó ýñèéí øèèããýð ããðããð, öýíãèòüã öýðýãæççýò àøeã òçðòýã- ýðãýã, öýð áóíãã òèñ ò°ðã ìèèè ççèèè ýðãýãèéí ìðíèòíí òíáíðòíèéèè èè òíã áíèíèò ççðýãðèè èèèýý.

Òãðèí ýðãýñ áãýèèéí òãèãããð òç-èí ò°ã°èãð çèè-èèæ áàéããã òì ò°ãèéí òóóèü òíãòíì æèéí òãì ðãò òçðýý, Ì -ÈÒÁÑ-üí öýðýãæèè èðñýí áàéèèèããã ãã- ççãýè, ìèãíðèò çèèããýðèý äýãýãð àøèãð ìãèòí àè, ããçðýí òíñ, áàéèèèèéí òèè, òãòãã èãýãòò áíèíí òçãýýí ýè òãðãòòãè àøèãð ìãèòí àèýíí òóñããè ç°ãð ò°ðè, ççðýýãýòççí òóãããò äýðýýíèè çíãñýí äýýð ýããããæ áàéèãã çèè àæèèèèãããã è òãì ããðóóèæ ççýòýýð áàéíà. Èèí ã ìèãíðèò òãèãããð àøeã òçðòýã- æèíòýíý ýçãèéí èè òíã áàéèèèãã òáíããòãã ýíý òãèãããð òóñããè ç°ãð ò°ðè ýçýí øãýããçé áíèíã- òáíããð ìðíèòíí, ò°ð òì á° ìðóóèèèò òèèñýí, àæèè ççèòýòãýò, òãì òãáí àæèèèèãã äýðýýíèè çíãñýí äýýð àæèèèèæ áàéèãã ìíãðãòíð, òóñèãí ççèòýòãýã- èíì ìáíèèòã, áãðãã, çèè-èèãýý òáíãã ìèèèççýã- çýðýã àæ áóóèí ìýãèèè òãì ããðóóèèò ýðò ççèí ìð-íü ççðãççýò øààðãèããããðèè áàéíà.

Í eái ðeíō ñàeáàðð “àøeā òçðòÿā+ æeíòÿíÿ ýçÿí”, “óeñ ò°ðā í°e°ò áçðeē ÿòāÿÿā”-eēā eē òíā áíeāíòíā òççíòÿe āÿð áçe, íeēāÿí, ÿæeí çāñāeéí òóáüā “òíeáiíòíe ÿòāÿÿā”, “íÿāì ÿe ñííeððíeòíe ÿòāÿÿā”-eēā òíāíððíeēíð íü +òðāe. Ì íííāíe Òeñúí òóóeü òíāðííí æeēā ñóāeāðāā “òíeáiíòíe ÿòāÿÿā”, “íÿāì ÿe ñííeððíeòíe ÿòāÿÿā”, “òàí ààðāe áçðeē ÿòāÿÿā” āÿāÿā íeēāíeòüā Êíííāíeéí òóðāe, Ááíeíü òóðāe, Íeēøeéí àeāáíā íeēøeéí áíeíí òóāeéí àøeā ñííeððeüā çíðeøóøeāð, àøeā ñííeððeüí ç°ð+e°òñ ñÿðāeēéÿø òóðāe òóóeēøā áíeíí çððeí çíðeøóøeāā+ áāeāóøeēāüí ààðāeñāí æòðāí à òòñ òòñ òíāíððíeēæÿÿ. Āÿñÿí òÿāeē ÷, ÿāÿÿð íü íÿā í°ð íeēāíòíā ò°ā°òÿe, çððeí òíðeíeāíeā òííðííāíí ç°ð+eēøÿe, í°í àøeā òçðòÿā+ æeíòÿíÿ ýçÿí áíeíð **хувь хүн байх шаардлагыг тусгааргүй**, “òóáüøāā ÿçÿí øeā+”, “ð°ð°íā° íðóøeāā+”, ÿñòçe “òóøeééí ÿòāÿÿā” āÿñÿí íÿð òíí ü, ííā òçðòÿā çíññíæ áāeāāā íü Í-ÈÒÃÑ-üā áçðÿí òÿðÿāæççeÿÿā áÿððøÿÿe ó+ðóøeāðāāð áāeíā.

Òççí+eÿí “òÿíāeðüí áāāø ÿçÿí øeā+”, “í°e°ò áçðeē òóáüøāā ÿçÿí øeā+” āÿāāeēā Êíííāíeéí òóðāe, Ááíeíü òóðāe, íÿø òāāñíü çàð çÿÿeéí òóðāe òóóeēøāāā òóðāeí eíííāíeéí ñāíāeüí ÿððøÿe òóáüøāāíü 5 áóðò òççíÿÿñ āÿÿø òóāeēā āāíāāðāā áíeíí òíeáiāāíò ÿòāÿÿāeéí òàíò ÿçÿí øeæ áāeāāā, òÿāÿÿððeéí ñāíāeüí ÿððeēā òóóeü áíeíí āÿðÿÿíā çāāñíü áāāóø òÿðÿāæççeæ áāeāāā eðāÿí òóøeééí ÿòāÿÿā áāeíā òÿí ÿÿí òíāíððíeēñí íü í°í e òóāü òçí, ÿñòçe òóøeééí ÿòāÿÿāeéí āeü íü ÷ áāeæ áíeíðííð òíí ü, íeíāāæÿÿ. Ýíÿ íü íeēð òóóeü òíāðííí æ, çíðeøóøeāā+ áāeāóøeēāðóóāüí ààðāeñāí áçðÿí, æòðāí òííðííāíí òÿeāāāçe, íÿð òíí ü, ííü òíāíððíeéíeð ÿíç áçðÿÿð òeēāñÿí, òóøeééí ÿòāÿÿā áóðò eíííāíe ççñāÿí áāeāóøeāð, áçððāççeÿÿø, °ð+e°í áāeāóøeāð, eíííāíeéí òāeðāeāāā, çíðeíí áāeāóøeāeð, òÿíāeðüí áçðÿí, òóáüøāā ÿçÿí øeā+eéí ÿðð, ççðāeēā òíāðííò, eíííāíe òàðāí áóøeāððāe òíeáiāññíí òāðeēøāāā çíðeøóøeāð āíe òóóeü áíeíð Êíííāíeéí òóðāe òóóeüā àøeā òçðòÿā+eēā òíāíððíeéíð øāððāeāāā òāeēāāðçe áāeāāāā òāððóøeæ áāeíā

Í-ÈÒÃÑ-üí ñðāíāàðð 3.11.d.iii -ā çāāñíāàð íÿÿeððÿe áóðò çíðeøóøeāā+ áāeāóøeēāāā /ð°ð°íāeéí áeðæ/-ā òàí ààðāð òóøeééí ÿòāÿÿāeéí àøeā òçðòÿā+ æeíòÿíÿ ýçæeéí ìÿāÿÿeēeēā çāāāāe áāāð øāððāeāāā òāāeāāāāçe. Āÿā+ ÿíÿ íü °íā°ð ò°āæeēøÿe òeñ íðííā áāíe, ñāíòççāeéí áāeāóøeēāāā, ò°ð°íāeéí áeðæeéí òāðeēøāā+àà òàíüæ ìÿāÿø àæeēēāāāā °íā°ð òçāøeíā ÿāāāāāā, òóøeééí òeðíççā, áàðeáí áāāā+, áðíeāðüí eíííāíeéí òāðeøøeāāāðāe àæeēēāāāā òeñ íðííā e òíðeðííæòíe áāeæ áíeíð ðí. Ì áíāe òeñúí òóáüā òóáüøāāð, òāðeøøeāāāðāe òÿçāāðeāāāí āe áāeøāāñ çe òàí ààðāí eíííāíeēñ āā+ áóe ìÿāÿÿeēēā íü Í-ÈÒÃÑ-üí øāððāeāāüā òāíāāðçe, áçðÿí áóñ, áāíe, ñāíòççāeéí áāeāóøeēāāā, òóøeééí òeðí, áàðeáí áāāā+ áíeíí áðíeāðüí çeē àæeēēāāāā ò°āeēe°í ò°āe°°āçe ó+ðāāñ çíðeøóøeāeððāe áāeāóøeēāāā òàí ààðāeðāe ÿñÿøÿñ çe òàí ààð+ àøeā òçðòÿā+ ÿçæeéí ìÿāÿÿeēeēā Í-ÈÒÃÑ-üí ñðāíāàððüí øāððāeāāüí áāāóø eæeē òÿāø áāāð çíðeøóøeāeð øāððāeāāāðāe áāeíā.

Òóøeēāð í°ð°ðe°eā íeáiðeíð ñàeáàðð çeē àæeēēāāāā ÿāóøeāð òóñāāe ç°āø°ð°e áāāð ÿðð íü áāeāāā òÿāeē ÷ eéíòçç í°ð°ðe°e òóñāāe ç°āø°ð°e āāñāí òíðeíeāíe áāeðāçe

áàéíà. Áÿà+ í°°ðè°è íü òààøèà Ì Ìíáíè Õèñúí òóóèü òíàðííì æèéí òçðÿýíà òòñàé ç°àø°°ð°è àààò áíèíì æòíé. Õççÿÿð ÷ ààðàðäçé, íéáíðèíð ñàéáàðð í°°í ñÿðáÿÿèð òèèð, çéè+èèáÿÿ ççççÿÿ ãÿò ì ÿóÿÿð Ìðíèòíð áíèíì æ áàèð òóè àøèà òçðÿÿà+ æèíòÿíÿ ÿçí èéá òí áí ðòí èéíð òçðÿýí à òàì ðóóèæ áí èíð þì .

Èéíòçç Ì Ìíáíè Õèñúí òóáüà íÿð òíìü,ííü òíáíðòíèéíèð íü Ì -ÈÒÁÑ-úí çíáñÿí òààðàèáàüà òáíáàðäçé áàéáàà ò÷ðààñ òàì ðàð òçðÿÿà Ìííà÷òíé òíáíðòíèéíð í°°ò°è áçðäÿæ +ààààäçé áàéíà. Èéíÿÿ Ì -ÈÒÁÑ-úí òçðÿýíà àøèà òçðÿÿà+ ÿçàèéí èè òíà áàéáàèà òàì áàððàð æ æòóéí íÿæèéí òàì ðàð òçðÿÿà ç°à òíàðííðíà Ì Ìíáíè Õèñúí òÿà òÿáÿí òóóèü òíàðííì æ, ò°ðèéí çíðèòóóèá+ áàéáòéèáàòóáüí áçðÿí æòðàì , ì ÿáÿÿèè àààò ì áÿàðàà °°ð÷è°èð Ìðóóèàð òààðàèáààðè.

7.1.4 “Трешхолд” буюу эзэмшлийн түвшин

Ì áí àé òèñ 2013 Ìíííñ ÿòèÿí òóè òóððàé, áàçðúí òíñíü ñàéáàðð çéè àæèèèáààà ÿàóóèæ áóé, Ì -ÈÒÁÑ-úí òàééáí áàðàæ °áà°à èíìíáíéòáüí 5 áíèíì òççíÿÿñ áÿÿø òóáèéí òóáüòàà ÿçÿì øèà÷èéí ì ÿáÿÿèèèá Ì -ÈÒÁÑ-úí òàééáíæéí íÿì ÿèð ì ÿáÿÿèèè áíèáíí àà÷ ÿòÿèæÿÿ. 2014 Ìíü òàééáíà ÿçÿì øèèéí áòðááí òçàøéíà 5 òóáü, 25 òóáü, 51 òóáèéí òóáüòàà ÿçÿì øèà÷èéí ì ÿáÿÿèèèá òàì ðóóèàðàð Ì ÕÌ ÆÕ-ÿÿñ øèéááÿðèÿáÿÿ. Áÿñÿí ÷ ÿíÿ íü ñàéí áòðúí çíáñÿí áÿÿð °á°ò íÿì ÿèð ì ÿáÿÿèèè ò÷ðààñ 2013 Ìíà òàééáí áàðààñáí èíìíáíééí ç°áø°í 12,7 òóáü, 2014 Ìíà 2,7 òóáü è áÿÿðð ì ÿáÿÿèèèá áàðàæ °á÷ÿÿ. Èéíòçç Ì -ÈÒÁÑ-úí òçðÿýíà °ì÷èèèéí òóáü òÿì æÿÿà °°ð °°ð áàéèèáàð òíáíðòíèéæ òÿðÿáèÿæ èðñÿí, òÿð íü ç°áø°í òóáüòàà ÿçÿì øèà÷ áóþó èíìíáíééí òóóèü ñííü °ì÷èèèèá òíáðóóèáòààñ áóñ “àøèà òçðÿÿà+ æèíòÿíÿ ÿçÿà” áóþó òóáü òçíèéá òíáðóóèàð áàóóèáàäçé áàéáààààñ òàðàðàà “àøèà òçðÿÿà+ æèíòÿíÿ ÿçÿà”-èéá èè òíà áíèáíòíà áàððèð òèàð °ì÷èèèéí òóáü òÿì æÿÿíèé áííà òÿçààððüà òíáíðòíèéíð àñóáèèü Ì ÕÌ ÆÕ òÿèÿèòÿí øèéááÿðèÿò òààðàèáààðè áàéíà.

Çàðèì òèñ Ìðíí æèøÿÿà ñóáèàðàà íéáíðèíð ñàéáàðð çéè àæèèèáààà ÿððÿèæ áóé èíìíáíééí 5 áàéòóáàé 1 òóáèéí òóáüòàà íü òÿáÿí ñàÿ áíèèàððúí çð °á°æ °á°ò ì áààèèèè °íà°ð áàéíà. Áÿòáÿÿ àøèà òçðÿÿà+ ÿçíèé èè òíà áàéèèèüà òÿðÿáèççÿÿò áíàèð áíèíì æèéá òàðàèèèáí ççáÿè èíìíáíééí íèèð áàðààñáí òóáüòààíü 5 áíèíì òççíÿÿñ áÿÿø òóáèèá ÿçÿì øèà÷áÿÿñ àøèà òçðÿÿà+ æèíòÿíÿ ÿçàèéá òíáðóóèæ áíèíð þì . Õààøèààä òççíèé áíàèð òÿðÿáèèèð, çð í°è°°á ñóáèáí ÿíÿ òóáü òÿì æÿÿà áóóðóóèàð, ÿñòçé íÿì ÿáççÿÿò òàéèàð øàð áàðààðèè áðàà òÿì æÿÿ àà÷ àæèèèèèò íü ççèðÿé. Ó÷èð íü Ì Ìíáíè Õèñúí òççí àì ò°°í, àøèàð ì àèòí àèüí í°°ò èð á°á°°á 5-ààñ áííø òÿì æÿÿíèé òóáü ÿçÿì øèè ÷ ÿàèéí çàñàèéí °íà°ð çð àøèà °á°ò áíèíì æòíé áÿáàèèá ÿíà áí òààðàð ñòíé.

Õàðèí òèñ ò°ðà í°è°° áçðèé ÿòáÿáèéí òóáüà ÿðäÿñ ááÿèèèéí ñàéáàðð òóáü ÿçÿì øèæ è áàéáàà áíè °ì÷èèèéí òóáü òÿì æÿÿíÿÿñ çé òàì áàðáí èè òíà áàéèèèüà òáíáàð ñòíé áÿñÿí òáíáèèáàüà áÿèèèéí íèíí òèñàà áàððèð òàèæ, Ì -ÈÒÁÑ ÷ ççíèéá áÿì æèæ áàéíà.

Ì ííáî è Õèñúí ðóáüá Àéááí ðóøààèòí ù ðóáèéí àøèã ñííèððøéúí ì ýàççèýã áíèíí ð°ð°íã°, ìðèíãúí ì ýàççèãèéí ì àýãð, òççíééã áçððàýð, òýíãð, ðáááãèãð æòðí ùí 3.9-ã “Àéááí ðóøààèòáí Ì èèðèéí àéááíá ì èèðèéí áíèíí ðóáèéí àøèã ñííèððøéúã çíðèòòóèãð, àøèã ñííèððøéúí ç°ð÷è°°ñ òðüã÷èèáí ñýðãèèýð ðóðãè ðóóèèéí 8 áóáããð ççèèéí 8.1 áýð òýñýãð çãññáí çèè àæèèèãããã òýðýãæççèýðáýý ðóáüòããð èí ì íáíèéí ì èèð ðóáüòããí ù 5 òçððýèð ðóáèéã ýçýì øãýã, òýçãããðèãããí àè ðãðèòóèèãããð èí ì íáíèèñ ýçýì øèæ áàéããã ì íããí è ðóáü ì ù ðóðãèí àéááí ðóøààèòí ù ì ýã èèèèéí òãèèíãèéí òýì æýýí ýññ áããã áí è àøèã ñííèððøéúí ç°ð÷èèãç è áýæ ççíý” áýæýý. Áããã òýì æýýí èè ðóáü ýçýì øèè ÷ °íã°ð àøèã ìðèíãí °ã°ð ì èáíðèíð ñàéããðúí ì íðèíãí ñ òæèòããèè áýýðð ðóáü òýì æýýã òã ñàéããðð áãðèí ðèãð ì ù ð°àèèé°í ì ííã÷òí è áóñ áàéæ áíèíí ò òì .

7.1.5 Улс төрд нөлөө бүхий этгээдийн тодорхойлолт

Ì -ÈÒÁÑ ì ù ì èáíðèíð ñàéããðð àøèã òçððýã÷ æèíòýíý ýçãèèã èè òíã áíèèñòíã òèñ ð°ðã ì °è°° áçðèè ýðãýýãèéã òíãððóèæ, òýáíèé ðãèããð çíðèò ì ýãýýèèèã áçððàýæ, ì èèðýã ì ýýèððýé áíèèñòíã òããðãããã. Õððèèèòãã òãí ðããññáí ì ðíòóããã ÕÀÕÕ-èéí “òèñ ð°ðã ì °è°° áçðèè ýðãýýã”-èéí òíãíððíèéíèðüã òçèðçç òýðýãèýñýí áàéíã. Ì ííáî è Õèñúí ðóóèü òíãðííí æ áãðü “òèñ ð°ðã ì °è°° áçðèè ýðãýýã”-èéí òíãíððíèéíèðüã Ì -ÈÒÁÑ-úí òçðýýíã øóóã áã÷ òýðýãèýð áíèíí æòí è áàèò áíèííã÷ áãããã òèñúí òèñ ð°ðã ì °è°° áçðèè ýðãýýã, òèñ ð°ðèéí ì àì ùí ðãèðããð àéááí ðóøààèòáí çýðýã ÕÀÕÕ-úí òíãíððíèéíèðüã áòðãññáí çãðèí àéááí ðóøààèòí ù òãí ðãðããðãç è áàéãããã áí òããðãð òýðýãðýé.

7.1.6 Ашиг сонирхлын мэдүүлэг ба хөрөнгө орлогын мэдүүлэг

Ì áíæ èèñãã òèñ ð°ðã ì °è°° áçðèè ýðãýýãèéí àèã áãññáí ì ýàççèýã áàèòãç è á°ã°ã ðóóèüã çãññáí ð°ðèéí àéááí ðóøààèè òí ì èèíããñí ì ù áãðã ì ýàççèýã áãðããðããð çãññáí ì ù ðóðãèí àéááí ðóøààèè òãøèòãã áíèññí ì òíðèíèèèèè òèñ ð°ðã ì °è°° áçðèè ýðãýýã áàèññáí ýñýðýñ çè òãí áãð÷ ì ýàççèýã áãðããð òããðãèããããç è áíèæ áàéããã òì . Ýíý ì ù ðóðãèí àéááí ðóøààèè òãøèæ áàèòããã òíãðíííí òãðèèòãã òíèáííãí àøèèèæ, ðóáüããã àøèã òííèí ì èñíí /ì èæ áàéããã ýñýð, àèü ì ýã ðóóèèéí ýðãýýãèéí àøèã òçððýã÷ æèíòýíý ýçýí áíèññí /áíèíí ò ýñýðèèã ì ýãðèãð áíèíí æãçèã òçðýæ áàéíã.

Õççí÷èýí ì ýàççèèèéí ççèè çãàèð òííðííãúí òãðèèòáí òãí áãðãè ñöè áýæ ççýðýýð áàéíã. Æèøýý ì ù:

- Õèñ ð°ðã ì °è°° áçðèè ýðãýýã (ýñòç è ð°ðèéí àéááí ðóøààèòáí) °ððèéí áíèíí áýð áçèèéí àèòççèèè °í÷èèè, ýçýì øèèã áàéããã áíèíí àøèèèæ áàéããã áãçðüã ì ýàççèýðýýñ áóñ ì ýãñí ýè ñííèððíèèèè ýðãýýã, òóáü ýçýì øèæ áóè ðóóèèéí ýðãýýãèéí ýçýì øèè áíèíí àøèèèèèèè áàéããã áãçðüã ì ýàççèýðèèè òããðãããç è áàéíã.

- Ýðð, ðóññáé ç°áø°ðèèéã ì ýäççÿýð òññýãð °ðèéí áíèíí ãýð áçèèéí àèøççäèéí °ì ÷è°è, ýçýì øèèã áàéããà ðóññáé ç°áø°ðèèéã ì ýäççÿýð ýýð áàéããà áíèíã÷ ðóãú òçìèé í ýð äýýð áóñ ç°ãð°í ðóóèèéí ýðãýãèéí í ýð äýýð í èãí äãíð àøèãð ì àèòì àèúì ãýð ì ýð ðóññáé ç°áø°ðèèéí ðàèããð ì ýäççÿýð øããðäèãããçé áàéíã. Ì °í èíì ìãíè, í°ð°ðè°è, ðíðøìííã ì ðóóèèãí ð°ð°íã° ì ðóóèèãð ãýñýí ðýññãð ÷ ðóóãéí èíì ìãíèèéí ýçýì øèã áóé ðóññáé ç°áø°ðèèéí ðàèããðð ì ýäýýèèéã øããðäèãããçé.

Àøèã ñí ì èððèúì ì ýäççÿýã áíèíí ð°ð°íã° ì ðèíãúì ì ýäççÿýýð àãñàì ì ýäýýèèéã ð°ðèéí áóñãã áàéãóóèèããúì àã÷ áóé ðóóèèéí ýðãýã, ð°ð°íã°, ýððèéí áçððãýèéí ì ýäýýèéýè ðí ì ðí ìã ì ú ðýððýì ðýèãóóèã àæèèèãð ì ú ðí ãí ððí èãçé áàéíã.

7.1.7 Мэдээллийн шаардлага хангах байдал ба мэдээллийн бааз

°í°ðèéí áàéèèããð ð°ðèéí áàéãóóèèããóóãúì ðóóèèéí ýðãýãýýñ àã÷ áóé ì ýäýýèèéã Ì - ÈÒÃÑ-úì øããðäèãããðãè ðãðúóóèãí, íýãðãýã ççýðýã øããðäèããã ðãíããóóéó áçðýí ì ýäýýèéýè àã÷ ÷ãããðãçé áàéíã.

Ì - ÈÒÃÑ ì ú ðýððýãççÿýã÷ ì ðí óóããã ì èãí ðèì ð ñàèããðð:

- ðóññáé ç°áø°ð°è àãñàì
- ðóññáé ç°áø°ð°è àããð òçñýèð ããðããñàì
- àèèããã ðãíããðð ì ðí èõñí ì /øãèããðñàì
- ì èãí ðèì ð çèèããýðèýè ýððèýã÷ èíì ìãíèèã ð°ð°íã° ì ðóóèèãð ðèèñýí
- àèèããã ãýðýý áàéãóóèèãí ðóóèèéí ýðãýãèéí ðóãú ýçýì øèè, òççìèéè ðããããã àøèã òçððýã÷ ýõñèéí á°ã°ã æèìýýíý °ì ÷è°ã÷èéí ì ýäýýèèéã èè áíèíí ò øããðäèãããúì ðããñàì.

Ì ìãíèè Òèñ ýíý øããðäèãããúì áçðýí ðãíãã ì ýäýýèèéã ðãèóóèèãúì ðóèã ðýã ðýãýí ðóóèè ðíãðíìì æèã °ð÷è°èð ì ðóóèãð, ðããøèããã ð°ðèéí çì ðèòóóèãã÷ áàéãóóèèããóóãúì áçðýí æóðãì, ì ýäýýèéýè àããð ì àýãòúã áíèíí ãñðí ìãóé áíèíí ò øããðäèãããðãè áàéíã.

Ò°ðèéí áàéãóóèèããã ðóñ áçðèéí ðóóèèéí ýðãýãýýñ ì ýäýýèéýè àã÷, °ð÷è°èð øèíý÷èýèð ðèèã, áãðäèãããæóóèãð çèè ýãð ì ú ðãã ðóããòãã, ðãì ðãð òçðýýíèéè ðóãúã ðãðèèèãí ààèèãçé áàéíã. Ì èãí ðèì ð ñàèããð ì ú °ð°ð ðóññáéèèãí çì ðèòóóèèãèððãè á°ã°ã ç°ãð°í ðóññáé ç°áø°ðèèéí òçðýýíã çèè àæèèèãããã ýãóóèèãã ðóè ýíý ñàèããðð àæèèèãã áàéããã ðóóèèéí ýðãýãèéí áçððãýèèèã ðóññáé ç°áø°ð°è àããð áã ñóíãóóèãð, øèèãççÿýð, áãðúòãèèãð, ðàèããèã áçðýèã ì ú áíèíí ðýññã÷èýí áóóããæ °ãð, ð°ð°íã° ì ðóóèèãðúì áíèíí áóñãã äýðýý áàéãóóèèãð, óèè óóððãéí ñàèããðð çèè àæèèèãããã ýãóóèèãð ðãíããðð ì ðíèèèò çýðýã çèè àæèèèãããã ðóñ áçðð ðèèã, øèíý÷èýí íýãðãýð ðíãðíèèèí àèè áíèíí ò øããðäèãããðãè áàéíã. Òççì÷èýí ì èãí ðèì ð ñàèããðð ýãóóèèãð çèè àæèèèãããã ì ú

aaçað ýçyi øeð, àøeäeäð ýððeéí òçðýýíä òýðýäæeð ðóé aaçðúi ýðð íeæ aaaðaa ðóðaeí êíí íáiééí àøeä òçðýä+ ýçæeéí áçððäýé ì ýäýýeèeä ðeéæ áíéíí. Òççí+éýí ðóñäe ç°aø°ð°e ýçyi øeä+eéí æeè áçðeéí ðaeáóóeúí äà óóeúí àæeúí ðaeéäíä çíðeð ì ýäýýeèeä íýì æ äað çài äað íeáí ðeíð ñäeäðð äýðýýíeé çíäñýí äýýð çeé àæeèeäaa ýððýæ äaeäaa ðaíäaí íeèeççýä+, ííaðaòíð, ðóñeáí äçeòýðäýä+ êíí íáiéeóáúí ì ýäýýeèeä áçðäççæ, òççíeéäýý óóeèeéí ýðäýäeéí áíéíí ðaðäaðúí áçððäýé äýð “àøeä òçðýä+ æeíòýí ýçýä”-eéí ì ýäýýeèeä ðóeäaí äaðäeäaaæóóeæ áíéíí ðì .

Í eíí ðeñäá ÒÀÐÕ-úí ç°æ°ì æeéí 24, 25-úí äääóó êíí íáié, ñaí, ððað ÷ýðýä äaeáóóeäaúí àøeä òçðýä+ æeíòýí ýçæeéí ì ýäýýeèeä ð°ðeéí ýðð áçðeé äaeáóóeäaáá íýðäýí, ì ýäýýeèeéí íýäñýí ñaí ççñäýí, áóñäá ðeñ íðíóáðae ðaðeèeóaí ì ýäýýeèeä ñíeèeóíí àæeèeæ äaeíä. Òaðeí Í ííáíe Òeñäá ì ýäýýeèeä çíðeñòíe òýì æýýíä äað, çeé àæeèeäaaáááá òýeäóóeäð, íýäñýí äaaç áçðäççýð, íeíí íeèýä íýeððýé ì ýäýýeèeä, ì ýäýýeèeéí çíýí áíæð äaeäeúä òýíäð, äaðäeäaaæóóeäð ýðð ççeí íð÷eí áçðäýäçe äaeíä. Èeí ä ð°ðeéí äaeáóóeäaóóáúí äa+ áóé ì ýäýýeèeä ðóeèeäð òíáíðóíe çaaæ, ì °í òýeäóóeñáí íýäñýí ì ýäýýeèeéí äaaçðae áíéíí ðaðäeäaaðae ðì . Òä ñóóäeúä ðóeèeäð çíðeðóóeäð íú æeú íýä äaðäá ççðýäð àæeúí ðàà ðóäaaðáá ä °ðeéí äððäð äaeáóóeäaúí áíðííä áçðýì æeðàí, ì äýðäá ð°ð÷e°eð íððóeäð áíéíí æeéä òýçäaðeäð a+ ðí eáíäaí eòíe.

7.1.8 Мэдээлийг баталгаажуулах ба хариуцлага

Ì ýäýýeèeä ðóeèeäð, çíýí áíæð äaeäeúä äaðäeäaaæóóeäð àæeè °í°ä òçðýé òçíäðýeðýé äaeäaa ò÷ðàñ äýeðeéí °íä°ð ð°äæeèýé ðeñ íðíóá äðeèæaáí ù äaíe, ñaí òççæeéí äaeáóóeäaá áíéíí ðóeèe+, ðóeèeéí òeððí, êíí íáiéä ì ýðäýæeèeí çeé÷eäýý ççççýä+ áóñäá äaeáóóeäaóóáúí ðeéñýí “due diligence” áóðó òýíáí äaðäeäaaæóóeäeðäá ðóeäóóðeæ äaeíä. Äýä+ äýýðð äaeáóóeäaóóáúí òýíáí äaðäeäaaæóóeäeð ð°æeé°í íaeäáððae áeø ò÷ðàñ ð°ðeéí äaeáóóeäaúí ì ðä°í øaeäð àæeèeäaaä eèçç áíéíäñðííáóé áíeäíð øaðäeäaaðaeä ðaðóeñáí áíæð æeøýý, äaðeí ðóá äaðñäð äaeíä. Èeí ýñ ðeñ íðíóá “òçðýä+ æeíòýí ýçýä”-eéä òíäðóeäð, íeèýä eè ðíä áíeäíð àæeèeäaaááá òeàí íäðeñäæ, êíí íáiééí ðóeèeéí ñóóäæ ðaðeèeóñáí çaðeðäe/äðeäð ì ýðäýæeèeðýí ì ýäýýeèeä äaðäeäaaæóóeæ, çíýí ç°ä äaeäeúä ðaðeèeäð çíðeðóóeäeðúä **хуульчлах хандлага байна**. Í ÒÐÄÑ + òæðäeäaúí ðaðeèeäaúí çaðeäæ, ðíeáíäaíð äaðeí ð æ÷æeéí äaðäeäaaæñáí ðóeäaðúä äað çài äað ì ýäýýeèeéí çíýí ç°ä äaeäeúä äaðäeäaaæóóeäðúä ç°æ°ì æeèæ äaeäaa æeéýý. Òççí+éýí íeíí ðeñúí ðóðøeäááñ ðaðäðäá ð°ðeéí áíéíí äðeèæaáí ù äaíe, ñaí òççæeéí äaeáóóeäaúí ì ýäççýä, ì äýð, òççýeðýä äaðäæ °ä° ì ýäýýeèeä íú ðóeèeéí ðaðeèeäaa òççýð çíäýñeèeéí áíeæ, ð°ðeéí áíéíí ðóæeéí òýäøeèeéí ì ýäýýeèeéí òýeäaa ðaíäað ñçæýýä æeé áíeäí æ äaeíä.

Øeíýýð òýðýäæeæ ýðeýð Ç°ð÷eèeéí ðóðaeí ðóeèeä ææ äðóéí íýäæeéí çeé àæeèeäaaáí ù íóóäá ðaeäðäá òççýð ðaðeèeäaúí çíðeðóóeäeð äaeäaa áíéíä+ àøeä òçðýä+

æeí òýíý ýçæeéí ì ýäýýeèeä èè òíä áí eáí òíä äýì æeýä çççèýò, òí eáí äáí ò òàðeóóeäââ òí òí òí ò çí òeóóeäèð ààeðäçé ààeí à.

Í eáí ðeí ò çéè àæeèeäââ, òñââé ç°äø°ð°è í eáí ò ì ðí òáññ áí eíí ì òí ä° òââð äýì ò òýðýäðýé òýì òýð àæeèeäâââ çí òeóóeèñáí òóóèù òí òòí òí æèä ì ýäýýeéý äàðâæ °ä°äçé í°ò°èä òí òí òí ò òàðeóóeäââ òí äí ðòí eäçé ààeí à. Äàðâæ °añ°í ì ýäýýeéé í ü à/ òóââé á/ áóóó á/ áóðó áæè í°ò°èä òçèýýeäýò òàðeóóeäââ òñ äçðò í ü ýeäàì æðàeäâð òí äòí òæ °ä°ò í ü ççèýé. Eí äýðäýý ì ýäýýeéé òçèýýí àâð ò°ðeéí àeäáí òâââ- áí eíí ì ýäýýeéý äàðâæ °ä°ò òóâeéí òýàøeèeéí òàðeóóeäââ ì ì ýeäàì æðàeäâð òóóèù-èàð çàðäeäâð àe.

Äæeäüí ýñðýä òóóeèeéí àââó Äæeäâðæ òýì òýð äàçðð ò°ðeéí àeäáí òâââ-äüí ò°ð°í ä° ì ðeí äüí ì ýäççèeéä òí äòí òí òí òóââðâáí ä äàðâóóeáí àâ-, ò°è°æ°ä°ò òýí àeð øæeäèð áí eíí äí ì æèüí àââó ì òð°í øæèâð àæeèeäââ ýáóóæ èðæýý. Äýä- ç°ð-èèä òáí óóèð, òâeéí áóððóèð, àeäáí òóøâè áóððóèð, ç°æ°í æ °ä°ò òàðeóóeäââ òí òñíí áæè á°ä°ä òàðeí ççðýð àæeäâñ í ü ì°è°èñ°í òí òeí eáí è 2013 íí ä 10, 2014 íí ä 22, 2015 íí ä 19 óââ äàðñáí ààeí à. Çí ýýñ äçáí ýóýä äýðð ç°ð-èèeéí øeíæ -áí äð òýæèé íí òòí é - àâñáí äðâä òýì æýý, òàðeóóeäââ òí òí òí ò ýéäýð í ü òáí äæèðäçé àeäââ òì .

Eíí ì äí eéí áóæèðââ òáí òççæeéí ì ýäýýeèeä òýíáí áàðeäââæóóeäðââñ äâáí à, àøeä òçððýä- ýçýä, òí eáí òí eéí ýðäýýä, òí eððeüí ç°ð-èèðýé òýeðeèeéí ì ýäýýeèeä äàðeí òàðð áàðàeäââæóóeäð øàðäeäââüí í eíí òeñüí í ýäðeáí áí äí ò äçððäýeèeéí òòáí äàððââ òñââæ °añ°í ààeí à. Í íí äí è Òeñâä eíí ì äí eéí áóæèðüí òàeéáí ä äàðâð áeä äâñáí, ò°í äe°í äeéí áóæèðüí àeäáóóeèäââóá Í eíí òeñüí Í ýäðeáí áí äí ò äçððäýeèeéí òí eáí òí eéí ýðäýýeèeä òàeéäââð (FRS24), Í ýäðäýñýí áí eíí áeä äâñáí òáí òççæeéí òàeéáí (FRS27) çýðýä òòáí äàððüí òýðýæeèeèeä òáí äææ àæeèeäæ áóé ýñýò, äàðñáí ç°ð-èèeéä äðeäâóóeäð ç°æ°í æ òçðäççèæ áóé ýñýò í ü òí äí ðòí eäçé ààeí à.

7.1.9 Мэдээллийн нууцлал ба ил тод байдал

Í äí äe òeñüí òóðæéä òóäü òççèéé ì ýäýýeèeéí íóóóeäèüä òýä òýäýí òóóeèèð òàì äââæ, ò°ðeéí ààeäóóeèeäââ òóóèüä çàññáñ áóñâä çí äýñeýeýýð òóâeéí ì ýäýýeèeä çàððóóeäðüä òí ðeäeí æýý. Eéí ä Í -ÈÒÁÑ-üí òòáí äàððüí àââó í eáí ðeí ò òàeäðð "àøeä òçððýä- æeí òýíý ýçýä"-eéí ì ýäýýeéé, òýð áóí äââ èðäýí eé äçððäýeèeéí áóââð, äýðeéí òäýä, °í -è°è, òóäü ýçýì øeèeéí òýeäýð, òýì æýýä í eíí í eéðýä øóóä èè òí ä áí eáí ò í ü Òóäü òççèéé íóóóüí òóðæé òóóèù òí äòí òí æèeä ç°ð-ñ°í ä òí òí ääí òí òí äeäâââ äí òàððð í ü ççèýé.

Òóóeèèð àøeä òçððýä- ýçæeéí ì ýäýýeèeéä í eéðýä èè òí ä áí eáí òí òí ð çàæ °ä°ò òí òeí eáí eä Äæeäóóeèeäâüí íóóóüí òóðæé òóóeèeéí 3 äóââð ççèeééí "í eéðýä ì ýäýýeýðýýð òóóèüä çàññáí áóñâä ì ýäýýeèeä èè áí eáí æ áí eíí" äýñýí çàèèðüä

7.2 Зөвлөмж

7.2.1 Нэр томьёо

- **Ī -ĒDĀÑ-уи нoаi ааdоaa çааnаi “beneficial owner” аҗнҗi i eeaĭ eòuā Ī i i ai ē** Ōeñuĭ dооeü oĭāoĭi i æeä eëýdōeēēñýí áaeäeüā i ēiĭ oēñuĭ nōai āadō yeai áoyā Ī -ĒDĀÑ-уи нoаi аadō 2016-ä i eēöççýō øāādäeāāāāē. -āeēi oōūā çāāāe ççāýē “beneficial” аҗāýā i ü æeāāā ççēēēí àøē, çð °ā°æ, i ðēiāi, òāāōē áaeāāē, āāāō òāeüā i ēe āāāō аҗнҗi oōāā nāi āā eëýdōeēēi ý. Ōāðēi “owner” аҗāýā i ü ýçýi øēā-, ýçýi, °i +ē°ā-, °i +ēēi ýçýi аҗнҗi æēāāā ççēēēí æēiōýí ýçīēēā öýēýō oōāā eëýdōeēēi ý. Ī °i Nōai āadōuĭ øāādäeāāāāð öýā öýāýi nçæāýý ēiĭ i ai ēēi ýçīēēā ò°æ öāāā òāeüĭ, ýñēēi á°ā°ā æēiōýí ýçīēēā öçðōýæ áaeāāā ýōāýýāēēā oĭāi ðōi ēēi oĭi ð áaeāāā òēē äýýðō oōāā nāi āāā i ýāōāýæ, “àøēā öçðōýā- æēiōýí ýçýi” ýñōçē “àøēā öçðōýā- öāāā ýçýi” аҗнҗi i ýð oĭi ü, i ā ýi ýōçç nōāāēāāāi ü öçðýýi ā nāi àē āi ēāi æ āāēi ā.
- **Àøēā öçðōýā- æēiōýí ýççēēā oĭāi ðōi ēēi ò i ü i °iā° öāāāð, āāēēāā öýýē** òāðōōēü āi ēiĭ òāðāāðāāñ çāēēñōēēō çýðýā āýi ò öýðýāōýē öýi öýō āðāā öýi æýýi ēē i ýā +ōōāē öýñýā i °i. Ōāðēi oēñ ò°ðā i °ē°° áçðēē ýōāýýāēēi i ði ēōiĭ, öýiāēð, óāēðäēāāā eē āi ēiĭ āāēā öýēāýðýýð äýýðō çēē ææēēāāāāi ā āāēō i āāāēāēðāē ò-ðāāñ Ēiĭ i ai ēēi òōōāē, Ī ŌĀŌÑ òōōāē, Í ĀÍ ĀŌĀÑÇĀÑÇŌÑ òōōāē, -ŌÇÇ òōōāē, Àøēāð i æēði æēüĭ òōōāē, Æçāýýi ýē òāððāöðāē àøēāð i æēði æēüĭ òōōāē, Āçðüĭ oĭñi ü òōōāē, Ö°i ēēi ýiāðāēēi òōōāē, Āçðüĭ òōōāē āi ēiĭ Āāēēāüĭ ýñðýā çýðýā òōōēēöāāā i ýð oĭi ü, i i ü oĭāi ðōi ēēi eòuā ēæēē áóçó i ýā i °ð òññāð øāādäeāāāāē āāēi ā.

7.2.2 Тодорхойлолтын хамрах хүрээ: Олборлох салбарт

- **“Àøēā öçðōýā- æēiōýí ýçýi”/“àøēā öçðōýā- öāāā ýçýi”-ēē òāi ðāð öçðýýi ā** ýðāýñ áāýēāēēi nāēāāðð çēē ææēēēāāāā ýðōēýā- æēēāāā òōōēēēi ýōāýýāēēi òōāüöāā āi ēiĭ áóñāā çīýð öāāñüā øóóā āi ēiĭ øóóā áóñāāð ýçýi øēð, çēē ææēēēāāāā, óāēðäēāāā, öýi āēðüā øóóā āi ēiĭ øóóā áóñ āāēāēāāð öýðýāæççýýð, öýi āð, òōōēēēi ýōāýýāēēi çēē ææēēēāāāāi ü çð øēi ēēā øóóā āi ēiĭ øóóā áóñāāð öçðōýō òōāü öçīēēā öýēýōýýð oĭāi ðōi ēēi ò;
- **“Ýðāýñ áāýēāēēi nāēāāðð çēē ææēēēāāāā ýðōēýā- òōōēēēi ýōāýýā”-ēēā** oĭāi ðōi ēēi òāiĭ àøēāð i æēði æē, öçāýýi ýē òāððāöðāē āi ēiĭ òāððāā ēāýāðð àøēāð i æēði æē, āāçðüĭ oĭñ, áāēāāēēēi ðēēi òāēāóóēüĭ āi ēiĭ àøēāēāēðüĭ òññāē ç°ā°°ð°ē ýçýi øēā-, āāçðüĭ oĭñi ü áçðýýāāýōççī òóāāāð äýðýý áāēāóóēñāi òōōēēēi ýōāýýāýýñ āāāi ā äýýðð òōōēēēi ýōāýýāðýē áāēāóóēñāi òāi āāi i eēēççýýēð, āæēē āçēöýōāýō, òāi ððāi āæēēēāð, áçðýýāāýōççī

áí ðeóóeáð áí eíí áónää äýðýíeé çí añýí äýð ÿðäýñ áäýeáeéí ñáeáaðò çéé àæeéääää ÿððýæ áóé áónää àæ àóóeí í ýáæeéá òàí ðóóeáí àá- çýð;

- “Óóóá áón” äýäýá òáüüä eéýððeééýðäýý òýä òýäýí òóóeééí ýðäýýä, ýñòçé äýðýý, eòäýí æéýe, ð°e°eéééí áónää òýeáýðýýð ààì æóóeáí, ààí ààððàä ýñòçé òàí ààðæ áçðeé òí eáí ääí ò ýðäýäeéí òàí òàðð òóáüòää ýçýí øeð, eíì ì íáíeéí óæeðáeáää, òýí àeòúí ýððeéä òýðýæççéýð í°ð°e áæeáeüä òí äí ðòí eéñí í áæeðàð ðónääð;
- Àøeäð ì àeòì àe, òçäýýí ýe òàððàòòàé áí eíí òàððäñ eäýáðò àøeäð ì àeòì àeüí ðónääé ç°áø°ð°e òçñýð, ñóí áóóeäð, øeæççéýí áàð, áàðüòàæeäð, ààçðúí òí ñí ü ýðýe ðeéð ç°áø°ð°e òçñýð, áçðýýäýðççí òóáàð äýðýý áæeáóóeáð çäá òóóáeí òóóeééí ýðäýýäeéí “àøeä òçððýä- æeí òýíý ýçýí”/“àøeä òçððýä- òäää ýçýí”-eéä òí äí ðòí eéñí í áæeðàñ ääáí à òóðæ òóóeééí ýðäýýäýä ñàí òççäeéí ñççéééí 3 ýñòçé 5 æeéééí òóáàòààí ä ð°ð°íá° ì ðóóeñàí (ççí ä çýýe ì eáí ñí í áàððàð), òáí äáí íeééççéýeðeéí áí eíí àæeé áçeðýðäýð äýðýýeé çí añýí äýðð òàí ððáí àæeéäñàí òóóeééí ýðäýýäeéí òæeáððò ì ýäýýeééä äàððáóóeñàí áæeð;
- Óä òàí ààððää ð°ðeéí °í ÷eð áí eíí áónää òýçääàðeáääì àe òàðeóóeáääòàe eíì íáíe /ÖË/, ð°ðeéí °í ÷eð áí eíí áónää òóáüòàð eíì íáíe /ÖË/, í°ð°ðe°eééä áàððàñàí áæeð, ýñòçé í°ð°ðe°eééä òóóeéäð ðónääé ç°áø°ð°e ýçýí øeð ýððeéä òýçääàðeäð;
- ð°ðeéí áæeáóóeéääñ òáí ääð çàðeáðäää áçð ì ðíeðíä-äíñ äýððò “àøeä òçððýä- æeí òýíý ýçýí”/“àøeä òçððýä- òäää ýçýí”-eéä òí äí ðòí eéí òüä øààðäð, eíì íáíeéí ýðð áçðeé àeááí òóøàeðàí (ççí ä: Áçeðýðäýð çàðeðæ, ÖÏÇ-eéí æeççä, eíì íáíeéí ÖÏÇ-eéí íàðeéí àe-æeéí ààðä, àð°íðeé í ýððeáí, òýí àeòúí ç°áe°eééí æeççä, áónää)-üä òí äí ðòí eéí òüä øààðäð;
- ðónääé ç°áø°ð°e ýçýí øeä- íü æeé áçð ÌË Æ-ð °ðeéí ì íàððàðð áí eíí òónèäí áçeðýðäýä-, òáí äáí íeééççéýä-, ð°ð°íá° ì ðóóeäá- äýð ì ýð äýðýýä-æeéí ì ýäýýeééä äàðäæ °áð. Í íàððàðð, òónèäí áçeðýðäýä-, òáí äáí íeééççéýä- áónää äýðýýä- eíì íáíe íü °ðeéí àøeä òçððýä- æeí òýíý ýçýíeé ì ýäýýeééä òí eáí ääí ò áæeáóóeéäää ì °í òæeáí áæ, òççí ä ì ðñí í °ð°e°eðeéä òóðæ áçð ì ýäýýæ áæeð ççðæeéä òóóeü-eäð;
- Äýððò í°ð°eççäýä òóðæéí òóóeééí ýðäýýäeéí “àøeä òçððýä- æeí òýíý ýçýí”/“àøeä òçððýä- òäää ýçýí”, “ýðð áçðeé àeááí òóøàeðàí” íü “óeñ ð°ðä í°e° áçðeé ýðäýýä”⁵⁴ ì °í ýñýðeéä òí äððóeñàí áæeðüä øààðäð.

54 Erica Westenberg, Max George-Wagner, From Reporting to Reform: Eleven Opportunities for Increasing EITI Impacts, EITI Briefing June 2015, Natural Resource Governance Institute.

7.2.3 Хувь эзэмшил

- “Àøëã òçðòÿã+ æëíòÿíÿ ýçÿí”-èëã êîì ìàíèéí 5 áíêîì òççíÿÿñ äÿÿø ðòáü ýçÿí øëã+äÿÿñ òì äðóóèàð;
- Óëñ ð°ðä í°è°° áçðèé ÿòäÿÿàèéí ðòáüä ýçÿí øèæ áóé ðòáüòàà, °ì +è°èèéí òÿéäÿð, ðòáü òÿì æÿÿíÿÿñ çè ðàì ààðàí “àøëã òçðòÿã+ æëíòÿíÿ ýçÿí” äÿæ ççÿ.

7.2.4 Улс төрд нөлөө бүхий этгээд

- Êîì ìàíèéí íèèð ýçÿí øëã+äÿÿñ óëñ ð°ðä í°è°° áçðèé ÿòäÿÿàèéí ðàì ààðèüä òì äðóóèàð;
- “Óëñ ð°ðä í°è°° áçðèé ÿòäÿÿä” äÿäÿð “Íèèðèéí àèááíä íèèðèéí áíêîì ðòáèéí àøëã ñííèèðòèüä çíðèèòóóèàð, àøëã ñííèèðòèüí ç°ð+è°°ñ òðüä+èèáí ñÿðàèéèÿø ðóòàé ðóóèèéí 20 áóãààð ççèèéí 20.2-ò çàãñàí ÿòäÿÿàèéí ðàì ðóóèáí òì áíðòíèéí. Êíäÿòäÿÿ äàààä óëñüí “óëñ ð°ðä í°è°° áçðèé ÿòäÿÿä”, óëñ ð°ðèéí íàì ùí óàèðäàð àèááí ðóòààèòíüä íÿì æ ðàì ðóóèàð àñóóàèüä Í Ò Ò Ç°àøèèè°ì òì äòííò;
- Áàíèí ù ðóòàé ðóóèü, Ì °í° óààò áíêîì ðàððíðèçì üä ñàì òççæççèÿðòÿé òÿì òÿò ðóòàé ðóóèü, Êîì ìàíèéí ðóòàé ðóóèèéí òçðÿÿíä óëñ ð°ðä í°è°° áçðèé ÿòäÿÿä áíêîì ðàðèèòàà+èèä ðàì üæ ì ÿäÿð, áàðàèààæóóèàð, ðàðèèòàà+èéí ÿðñàÿèèä òì áíðòíèéí òòíè è òíèáííòíè çèè àæèèèààáí ù ðàèèáí ðóóèüä ðàì ààðàð ÿòäÿÿÿÿñ ààðòóóèàð, ðóóèàð+ áóé äÿððòÿÿé, àñóóàèüä çàààèæ ñòèèàð;
- Òðèéí òíèáíäèò áàèáóóèèàààñ ñççèéí 5 æèèèéä ðàì ðóóèáí ðóóèüä çàãñàí óëñ ð°ðä í°è°° áçðèé ÿòäÿÿàèéí æàãñààèò ààðàæ ààòèàð, øéíÿ+èèæ áàèè. Êíäÿòäÿÿ ðóòàéí ÿòäÿÿàèéí ðàèèððèéí áóãààðüä ì ÿäÿÿéÿä áààðàãñàí áàèè, òèì ààð ð°ð áíêîì ðóòàèéí òÿøèèéí çèè àæèèèàààä òÿèáóóèàð, òÿáíèè ñàìòçç áíêîì ðàðíèè òííä ð°ð°ð°ì æ, ìðíàðàì ì ðàì áàì æèéí í°ò áíêîì æèã àøèèèàð áàèèèàð òá çèè àæèèèàààä çíðèíí áàèáóóèàð;
- Óëñ ð°ðä í°è°° áçðèé ÿòäÿÿàèéí æàãñààèòüä àðèèæààì ù áàíèóóá, íèíí óëñüí áàèáóóèèààä ðóòàèèàð, ððèéí òíèáíäèò áàèáóóèèààòóóáí áóíä ì ÿäÿÿéÿ ñíèèèòí ò°ðòèèèä áçðäççèÿí áàèè øààðàèèààèè.

7.2.5 Хууль тогтоомжийн зохицуулалт

- Íèáíðèò çèèääÿðèè ÿðòèÿò êîì ìàíèèóáí àøëã òçðòÿã+ æëíòÿíÿ ýçàèèè èè òíä áíêîì ñàíà+èèüä áíèè àæèè áíêîì òíä ðóóèü òíèòíí æèä ààðààò °ð+è°èè ìðóóèàð øààðàèèààèè áàèíä. Çíä:
  - Òóóèü òíèòíí æèéí íÿð òíì ù, íí ù òíèòíèèèèè, ðàì ðàò òçðÿÿ èæèè áíêîì;

- Үдэйн аагяаеи пәәаадүи еө оiа ааеәеүи оооәе оооөеи о°н°еә “аөеә оҗдöя+ æеi öýíý ýçýi”/ýөнөеi °i +e°ä+еи еө оiа ааеәаөоәе оiеái i оiе еә аҗдöýi çi ðеөоөәеөüа оонәai ОЕО-ä °дä°i аадүа аадөоөеәд.

Ингэснээр журмаар зохицуулагдах зарим асуудлын хамрах хүрээ, хариуцлагыг тодорхой болгон хувийн хэвшлээс ирэх эсэргүүцлийг арилгах, агентлагийн дарга нарын баталсан журамд хэдийд ч хууль зүйн үндэслэлгүй өөрчлөлт орох нөхцөлийг бууруулан, мэдээллийн ил тод байдлыг хангах ерөнхий хууль байдлаар зохицуулах боломж бүрдэх юм.

- Аонәа оооөü оiäoïi i æеä аөеә оҗдöя+ æеi öýíý ýçäеи i ýäýýеөеä öýеäааоәе çi ðеөоөәө, оооөüа çааnәi çi äýнөýýýд о°дөеi ааеäоөеäааä ääдäае °ä°o çi ðеөоөәеөüа оонәаo;

- I °iä° оäаäo, ääддi ðеçi üа nәi оҗçæçüýöüýе öyi öýo оооәе оооөеи оҗдöýiä аонәа пәәаадүи оäi дoоөäo ааеәеäд “аөеә оҗдöя+ æеi öýíý ýçýä”-еи еө оiа ааеәеүи °дä°æççеä оäдөеөää+, äýдýýýä+ äеäоөеäаä, оҗнýеө ääдäаä+, оонәае ç°ä°oд°е ýçýi өеä+еää i ði өооөеä оiäi дoïеиo. I °i ääiе, nәi оҗçæеи äеäоөеäаооäüi ääi ääi ö äýýýi i °iä°iее äçеäýýiä öýiäеö äääеö, i ýäýýýö äеäаä äiеi öýiäеöüа ç°ä°o Nәi оҗçæеи i ýäýýеөеи äеää äçөýoäýäýä äеäеüа °д+e°o çäi ääд °дä°i оҗдöýiä iеäýi ä äе äiеi o i äääеäеäоäе i °iä° оäаäo, nәi оҗçæеи äýi ö öýдýäöýе öyi öýo +eäýеөеä оäi дoоөеä çi ðеөоөәө. Çiеө оөеä iеi ääеüi i ði өoïiä оäiäaәi äæеüi öýнýä äеäоөеä оäi öüi äæеөеäаäаä °дi çüýo;

- Ýíý пәәаäдo оонәае ç°ä°oд°е äaәai, äai ääдo i ði өoïæ өäеäдnәi, äçöýýäýöççi оäаäд äýдýý äеäоөеәi дoоөеи ýäýýäýä өеäеөдөеи çi ðеөоөәеөää iеөöýo оöаäоäаä íýä °äд°д äaәeääд äiеäi o, çaәaәi оöаäоäaiä ääääæ i ýäýýеөý ääдäаä °ä°oäçe i °oө°eä оонәае ç°ä°oдөеи оöаäоäаä nоiääo, ääçäд ýçýi өеö/аөеäеäд ýдөеä nоiääo çýдýäд oïдeä äääеö i °oө°e äiеäi o çýдäýýд ääдөөеäаä oïi oïo çi ðеөоөәеөüа Үдэйн аагяаеи еө оiа ааеәеүи оооәе оооөеи о°н°еә оонәаä, ääдөоөеäo;

- Öеäеөдөеи çi ðеөоөәеөд оөеö äеäеäд i ýäççüýä ääдäаä+ öýдýä iеäi дeïo пәәаäдo çеä äæеөеäаää ýдөеýo, °дөеи оöäü ýçýi өееи еi i iäi өäе äiе äонәа оöäüоäaiü аөеä оҗдöя+ æеi öýíý ýçäеи i ýäýýеөеä i дoоөäдäд çääo, i °i дoоәеи аөеä оҗдöя+ æеi öýíý ýçýi iü оөн °дä i °e° äçдөе ýäýýä, оççiеө оiеäi ääi o ýäýýä i °i ýнýo, äонәüi °i i °н ýдö öýдýäæççеä äое ýнýo i °i о°дөеи äеäоөеäаäоäе äýдýý äеäоөеәi, äai ääдo i ði өoñi, äçөýoäýнýi äæеüi äеääддo i ýäýýýе i дoоөәд öýнýä äе äi еäi o;

- Āçðŭí òóòáé òóóéüā āāçàð ýçŷí øēð, àøēāēāð āýðŷý áāēāóóēāòāā òóāü òçí, òóóēēéí ýðāýāēéí àøēā òçðòýā- æéíòŷíý ýçāēéí ì ýāýŷēēēā āāðāāæ °ā°ò çí òēòóóēāèð òēéð;
- Āçðòāýē ì ýāýŷēēēā ò°ð°æ, àæēēāð ò°ðēéí áāēāóóēēāŭí -ēā ççðāēēā òí āí ðŭí éēí ò;
- Ò°ðēéí áóāèðŭí òóòáé òóóéüā ò°ðēéí áāēāóóēēāŭí òóāāēāāí áāāèðŭí çēē àæēēāāāāí ā òŷí àèð òāāèðāāā āýðŷýēā- ēî ì ìāí èé, òóāü òçí èē àøēā òçðòýā- æéíòŷíý ýçí èēā òí ðŭóēñāí ŷñŷðēēā øāēāð çí òēòóóēāèð áéé āí ēāí ò. Øēēýí āāí ñí ŭ òóòáé òóóēéí 6 áóāāð ççēēā çāñāí ì ýāýŷēēēā ì ēí ì í èéðŷā èē òí ā áí ēāí òāí ì āýðŷýēā-, çàðēāēāā-, çēē-ēēāý ççççēýā-, ì èēēççēýā-ēéí àøēā òçðòýā- æéíòŷíý ýçāēéí ì ýāýŷēēēā ì °í ì èéðēýð;
- Ò°ðēéí āí ēî ì ì ðŭí í óóāēéí °ì -ēéí ò°ð°íā°ð āāðāā, àæēē, çēē-ēēāý òóāāēāāí áāāð òóòáé òóóéüā òāí āāð ì ðŭí èòí ò ēî ì ìāí èéí àøēā òçðòýā- æéíòŷíý ýçí èē ì ýāýŷēēēā āāðāóóēæ āāñāí áāéðāāð, ì °í °í °í ò òí āí ðŭí é òóāāòāāí ā āýðŷý áāēāóóēñāí ēî ì ìāí èéí ì ýāýŷēēēā ì °ð°æ āāāðāāð, òŷðŷā ì ýāýŷēēý āāðāāæ °ā°òççé āí ē āāðēí òāí āāð ì ðŭí èòí ò ýððēēā òāñāð áāēēāāð çí òēòóóēāð;
- Ì ì ìāí èŭí ò°ð°íāēéí áèðæ āýð çíýð òāñ āāðāā- ēî ì ìāí èóāŭí òóāüòāā ýçŷí øēā-āèéí ì ýāýŷēēēā á°āēççēýðāýý ì āýāðāā àøēā òçðòýā- æéíòŷíý ýçāēéí ì ýāýŷēēēā āýēāýðŷí āçēāýð, ò°æ, āçðŷí áāāð;
- Ñāí òççāēéí çí òēòóóēāð òí ðŭí çíýð òāñ āāðāā- ēî ì ìāí èóāŭí òāēēāí āāāð àøēā òçðòýā- æéíòŷíý ýçāēéí ì ýāýŷēēēā āçðŷí āçēðŷā áāāð āðāā òŷí æýý áāāð, ì ìāí ē àøēā òóāāððēēñāí ì ýāýŷēēēā āā- àøēā òçðòýā- æéíòŷíý ýçāēéí ì ýāýŷēēðŷé òóēāāð, òŷí āí āāðāēāāāæóóēāð;
- Òóóéü, æððāì , ì āýāðŭí òāððēòāí òýēāāðāè áāēāēüā òāí āāð.

7.2.6 Мэдээллийн сан

- Ì ēāí ðēí ò çēēāāýðēýē ýððēýð ææ áðóéí íýāççāēéí àøēā òçðòýā- æéíòŷíý ýçāēéí ì ýāýŷēēēā Āøēāð ì àèðì àèŭí āāçàðð ò°āē°ðççēýí íýāñŷí áāāç áéé āí ēāí ò ì ü ççéðŷé. Ò°ðēéí áāēāóóēēāāóóāŭí ì ýāýŷēēēā òóāāēāāāð ñí èēēòí ò, òýēāóóēāð ì àðāí èçì āçðāççēýðāýý Āøēāð ì àèðì àèŭí āāçàð, Āçðŭí òí ñí ŭ āāçàð, Òāðāāðŭí āð°íðēē āāçàð, Òēñŭí āçðòāýē, Ñòāðēñðēēééí āð°íðēē āāçàð, Ñāí òççāēéí çí òēòóóēāð òí ðŭí, °ì -ēéí òāððēòāāí ŭ āāçàð çýðŷā áāēāóóēēāāóóāŭí òāí āðñāí ì ýāñŷí ñçææýý áéé āí ēāí ò ì ü ççéðŷé.
- Óā íýāñŷí ì ýāýŷēēēéí áāāçāā Ñāíāēéí ýāì , Òóóéü ççéí ýāì , Òēñŭí āçðòāýē, Ñòāðēñðēēééí āð°íðēē āāçàð, Òāðāāðŭí āð°íðēē āāçàð, ì ðŭí í óóāēéí Çāñāā āāðāŭí Òāí āŭí āāçàð, Ì ì ìāí èŭí ò°ð°íāēéí áèðæ, Ì ì ìāí ē Áāí ēí ŭ Ñāí òççāēéí ì ýāýŷēēēéí àēāā, Òāāí óóēŭí āð°íðēē āāçàð, Áāēēāāðāè òŷí òŷð

aaçað, Î ÒÐÁÑ áíēíí áónāā ōīēáíāāīō áāēāóóēēāāā ōāī āāðāō ÷ēēýēýýðýý ì ýāýýēēēā ìðóóēāō, ì ýāýýēēēā íýāōðýō ýðōēēā ōōñ ōōñāā íü îēāīæ, ōýīāō çīðēōóōēāēōūā áēē áíēāīō;

- “Àøēā ōçðōýā÷ æēīōýíý ýçýā”-ēēí çíāýñíēē ì ýāýýēēēēí āāaçōāē áíēñííð ì ýāýýēēēēā áíāēēæ, îēíí íēēōýā ēē ōīā áíēāīō çað÷ì ūā ì ýāýýēēēēí ñāíā ōāāāāēāō ò°ðēēí ýðō áçōēē áāēāóóēēāāā íü áónāā áāēāóóēēāāāōāē ōāðēēōāí ōīðēðīēōīæ îēíí íēēōýā ōāðēì òýēāýðýýð, ōīāīðōīē ōōāāōāāíā ēē ōīā áíēāīō çīðēōóōēāēōūā ōóōēüā ōōñāāæ °ā°ō.

7.2.7 Төрийн байгууллагын чиг үүрэг

- Êîìîáíē òōñāāē ç°āø°ð°ē āāāō, ñóíāāō, øēēæççýō, āāðüōāāēñí ūā áçðōāççýō, ò°ðēēí áāēāóóēēāāāōāē äýðýý áāēāóóēēāō, êîìîáíēēā øēíýýð áíēíí °ð÷ē°í áāēāóóēēāō, çēē āæēēēāāāāí ū ÷ēēýē íýí ýāāýō/ōāñāāāāō, °ì ÷ē°ā÷, ýðō áçōēē áēāāí ōóøāāēōāí, Äçðýì áçðōāççýō áíēíí Êîìîáíēēí ōóðāē ōóóēüā çāñāí áónāā ì ýāýýēēýý øēíý÷ēýōýā āāðāāō ççēēēēā øāāðāāō áāēāēāāð áçðōāýēēēí ì äýāōāā °ð÷ē°ēō ìðóóēāō. ÷íā:

- ōóōēēí ýōāýýāēēí ōōāü ýçýì øēēēí çāāāðāāā
- ōóāüōāāí ū ì ýāýýēē
- ōóāüōāā ýçýì øēā÷ēēí ì ýāýýēē:
  - íýð,
  - çíāýñíēē áēāēēí áāēōāāēōūí āóāāāð
  - ò°ðñ°í îāíîî
  - çíāýñ ōāñāā
  - îðøēí ñóóō ōēñ îðí ū íýð
  - ōēñ ò°ðēēí í°ē°ðýē ýōāýýā áāēāāā ýñýō ì ýāýýēē /ççíā: öýðýā áāēāāā áíē äýēāýðýí äçē ì ýāýýēē ìðóóēāō öýñýā/
  - îðøēí ñóóō āaçðūí áíēíí āæēūí òāýā
  - áónāūí °ì í°ñ ýðō öýðýāæççæ áóē ýñýō ì ýāýýēē /ççíā: öýðýā ðēēí áíē äýēāýðýí äçē ì ýāýýēē ìðóóēāō öýñýā/
- ōóāüōāā ýçýì øēā÷ēēí ōīēáíîðíē ýōāýýāēēí ì ýāýýēē
  - íýð
  - çíāýñíēē áēāēēí áāēōāāēōūí āóāāāð
  - ò°ðñ°í îāíîî

- ḷí äŷñ óāñàà
- îðøèí ñóóó óēñ îðí û íýð
- óēñ ò°ðä í°ē°° áḷðèé ýòäýäèéã òî äðóóèàð /ḷíä: òýðýä òèèì áíë äýèäýðýí äḷé ì ýäýýéýè îðóóèàð òýñýä/
- îðøèí ñóóó äàçðûí áíēíí àæèûí òäýä
- áóñàûí °ì í°ñ ýðð òýðýäæḷḷæ æóé òñýð ì ýäýýéýè /ḷíä: òýðýä òèèì áíë äýèäýðýí äḷé ì ýäýýéýè îðóóèàð òýñýä/
- òóäüöàà ýçýì øèä- òóóèèéí ýòäýä òñýð
  - òýðýä òèèì áíë èììíáíèéí 5 áíēíí òḷíýñ äýðð òóàèéí òóäüöàà ýçýì øèä-æèéí øóóá áíēíí òýä òýäýí äàì æèääà/ñḷèäýý òóóèèéí ýòäýäèéí òààì à àøèä òḷðòýä- òóäü òḷí òḷðòýèð ì ýäýýéýè
- òóäüöàà ýçýì øèä- áóñ ýòäýä äàì äàðäà, òñðḷḷè òîéáíîíé ýòäýäèéí òàì ò èììíáíèéí ḷèè àæèèèääàäíä òýíàèð ḷḷḷèäýä òñýð äñóóèä, òîéáí ääí ò ì ýäýýéýè
- ýðñèéí àøèä òḷðòýä- æèí òýíý ýçýí íû óēñ ò°ðä í°ē°° áḷðèé ýòäýä ì °í òñýð äñóóèä

- Í ýäñýí ì ýäýýèèèéí áààçäá íýäððýð áóðó ì ýäýýéýè ḷçýð ýðð, ì ýäýýéýè îðóóèàð áíēíí çañäððèàð àæèûä òàððèòòñáí òññáé ì ýðäýæèðýí /æèèðí ûä æèääí òóøàèèàð çààð, +èä ḷḷðýä, òàððèòòèäüä òññáñáí æððí ûä Ì ìíäíè Óèñûí Çañèéí äàçðûí òóøàèèàð áàðèàð. Çañèéí äàçðûí 2007 ìíû Ì éáíðèíò ḷèèäýððèèéí èè òîä áàéèèí ñáíäà-èèüä òýðýäæḷḷéýðýä îðèèíò ò°ðèéí çàððèääáíû áàéäóóèèääóóáí +èä ḷḷðèèéí òóðàé 222 òîíð òîäòíè, 2012 ìíû Ì éáíðèíò ḷèèäýððèèéí èè òîä áàéèèä òáíäàð çàððè äðäà òýí æýýí èè òóðàé 80 òîíð òîäòíè äè òîéáí ääí ò °ð-è°èðèäá îðóóèàð;
- Ò°ðèéí áàéäóóèèäääñ òîéáí ääí ò òóóèü òîäòíè æ, äḷðýì, æððàì, ì äýðòüä áàðèáí ääðäàð, °ð-è°èð ìðóóèàð òóäüöàà òî äíððíé çààæ °ä°ò;
- Ìðíí íóðàèéí óàèðäèääüí +èä ḷḷðèèèä òîäíððíé çààæ, òàððèòòñáí àæèèðíû +èä ḷḷðèèèä æððàì èàð, èæèè ò°ðèèéí ì ýäýýéýè áààð ýðð çḷéí ḷíäñèèä àèé áíèáí ò;
- Òóóèèèéí ýòäýäýä òóóèü òîäòíè æ, äḷðýì æððàì ä íèèðḷḷéýí ḷèè àæèèèäää òýðýäæḷḷéýð, òóäüöàà ýçýì øèä-, ò°ð°íá° îðóóèää-, òàððèèèä-, äýðýýèä- áàéäóóèèääóóáí àøèä òḷðòýä- æèí òýíý ýçàèéí ì ýäýýèèèä áààð, áàðèèääæóóèàð, ýðð áḷðèé ýòäýäèéí áàðèèääæóóèèáí ì ýäýýèèèä ò°ðèéí áàéäóóèèäää ääðäàæ °ä°ò, òàéèáí ä òññáð òàèàð çàààð ç°äè°í æ °ä°ò;
- “Àøèä òḷðòýä- æèí òýíý ýçýä”-èéí ì ýäýýèèèä íèíí óèñûí áàéäóóèèääóóáðè ñíèèèðí òàððèèðáí íèèáí èèèä áèé áíèáí ò àæèûä ýððýð.

çîðeöóöèàð. Í ëîí òëñúí æèøáýð ì ýáýýèèéí ì àýàðàà áóðóó ì ýáýýéýè ì ðóóèàð ì ü òóñáàé ç:éè-éýèðýé áàéáàá áà ì àýàðúá á°áè°ðá°° ÷ òàðèóóèàáàðàé áàéðúá òðàì ñàðèóóèàð áàáóó òàèòàé. Õççí÷éýí ì °íã° óáààð áýì ò òýðàèéá ìíðèíð áíëíì æãçé í°ðö°èä ì ýáýýèèéá áóðóó/ðóáàè áàððàñàí áýááýð ÿè ìíííð ì áàáàèèè áçðááýá ó÷ðàñ ýíý ññóóæúá ì ýðäýæèèéí áæúí òýñàèéí ñàí àè äçáí ýèðýá òóèáóððèáí çîðeöóóèàð;

- Õóóèüä ç°ð÷èèéí òàðèóóèàáúí òýéáýðèèá òóóèèéí ýðáýýá áíëíí òóáü òçí áýæ ýèáààðàé áàéèèàðð òóóèü òí ñðííì æèä òóñáàð;
- Àøèä òçððýá÷ æèíðýíý ýçàèéí çíáýñíèé áçððáýèèéá òëñúí áçððáýèèéí áàçàð, ýñðçè áóðááááá÷ ýðáýýá ññíáíí øàèáàððóóèàèðààð, ýðñáýèá ñóóðèèñàí áàéèèàðð òýíáí áàðàèáááæóóèæ, äçáíýèð áàððáæ áàéð, òèì áàð æèè áçð ñàèæðóóèèèð òèéð.

7.2.11 Бусад санал зөвлөмж

- Ýðýí ñððáàèæèèð ñýðäççè÷èä áíëíí èðäýíèé íèèáí èéí áàéáóóèèááóóá, ñóáèàà÷èä, ò°ðèéí áàéáóóèèááúí òàðèóóñàí àæèðíóóáúá ì ýðäýøççéýð, ÷ááááðæóóèèð, ñððáàèð çîðèíí áàéáóóèèð, òððøèááá ñóáèèð, òýáýí ä çîðèóèñàí áàððúí áàèááá áýèðáýð;
- Ì °íã° óáààð áýì ò òýðýá áíëíí àøèä òçððýá÷ æèíðýíý ýçàèéí òàèàððð ñóáàèèáá, äçí øèìæèèáýýá íýì ýááççéýð.

Ашигласан материал

1. https://eiti.org/files/BP/board_paper_30-4-b_beneficial_ownership_pilot_-_evaluation_report.pdf
2. 4th EU Anti Money Laundering Directive definition: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015L0849&from=EN>
3. The EITI Standard, EITI 2016
4. Board paper 30-4-B, Beneficial ownership pilot evaluation report, EITI International Secretariat, 2015
5. Mí í ãi èúí î éái ðéí ò çééäýðéýèééí èè òí ä áàéäèúí ñàí àà-èèäúí áàðàèääæóóèèè, Coffey International Development Ltd (Èí ò òè Èí ò àðí áéøí è Ááääèí ì ì áí ò èí ì ì áí è) 2010
6. Transparency International, Policy Briefing #02/2014
7. Mongolia Country Strategy Note, Natural Resource Governance Center, 2015
8. Transparency International, Technical Guide, Implementing the G20 Beneficial Ownership Principles, 2015
9. ì í äñýí òóóèü, 1999
10. Áàèèäúí ýñðýä òóóèü, 2006 î í
11. Èí ì ì áí èéí òóðàé òóóèü, 2011 î í
12. Ì ÓÁÒÑÒ òóðàé òóóèü, 2013 î í
13. Í ÁÍ ÁÓÄÑÇÄÑÇÓÑ òóðàé òóóèü, 2012 î í
14. Áái éí ù òóðàé òóóèü, 2010 î í
15. Àøèäò ì àèòì àèúí òóðàé òóóèü, 2006 î í
16. Áàçðúí òì ñí ù òóðàé òóóèü, 1991 î í
17. Ö°ì èéí ýí àðàèéí òóðàé òóóèü, 2009 î í
18. Óèñúí àçðàýèèéí Áð°í òèé òóóèü
19. Ì î í ãí è áái éí ù Ñàí òççàèéí äýì ò òýðýäðýé òýì òýò òýèòñèéí ýðò ççéí áàéääè
20. Óèñúí àçðàýèèéí Áð°í òèé ààçðúí Àçðàýèèéí ààçðúí ýðò ççéí áàéääè
21. Ö°ð°í ä° ì ðèí äúí ì ýäççèèéí çàð-èì
22. Ö°ðèéí áàéäóóèèääóóä /ÑÇÓ, Ì ÓÁ, ÁÌ Á ä ì /-úí òàééääí àèòúí ñòàí ààðò
23. ä°ääèèéí óððàé-2, Ì î í ãí è Óèñúí Ì Ì ÈÓÄÑ-úí 2012-2013 î í ù òàééái ä òèéñýí àçí øéí àèèäýý
24. ÓÈÖ, ÓÈÖ-úí Óóóèü ççéí Áàéí äúí òì ðì î í ù òì äòì î èóóä
25. Çàñàèéí ààçðúí òì äòì î èóóä
26. Áð°í òèé ñàéäúí òóðàèèóóä
27. Ñàéäúí òóðàèèóóä
28. Àøèäò ì àèòì àèúí ààçðàñ ààðàèñàí àçðýì , æòðàì
29. Áóñää ì àðàðèèè

ХАВСРАЛТ 1: ОУИТБС-ЫН СТАНДАРТ

2002 ий ү 9 ажыгүд пәдә аи и а Аодөөеэи Ёи даи и апаода ои ои и и Ё - А-уи еажые аид чидеи ааеаооёнаи “Ои даи дои е оааеёеи әүөөеи әүүә оyi әүyi ее оөеаө” әүүд Ёо Адөөәи е, Ои ада Ёдәәи ауи Аайд Оёни Адои өөе пәәә Ои е Аәәәеи аyaәәәи Ё еәи дөи ө еәәәдөйөеи еө ои а аәәәуи пәи аа-еәә (Ё - ЁОАН)-уа иеи оёи әyi әеи оydyaәәәдөйөд ои аоһи аәеы. Yaәyү оә Нәи аа-еәәә әүөөеи 51 оёи аәәәи , һи и д и yäyү аәәәә һи .

2003 ий а Ёи аи ои ои и аи өи, ооәеи оyaөө, едәyi еө и еәи еи аәәәоөәәооә çyдya 140 аадөө оөөөөә-әеи иди өһи оодөуи çyд и еәи дөи пәәәадуи и дөи аа оөәөдөеи даәәадд и yäyүөөөә еәә и yyөөдө, еө ои аи еәи ө чидеәи ои еәи и д Ё - ЁОАН иу аид ççһyi аәәәоөәәәәә yyү -еәәдөйөд оydyaәәәдө 12 çad-и уа пәи аә иyaөөе аадаёнаи аәәәә. Оа Нәи аа-еәәуа оәдәәи чидеи аәәәоөәә аәеуа ЁАОЁИ АО-уи Ёеи оёни оааеёеи ааçад дадөоәи аәеөәә, 2005 ий а Ё - ЁОАН-уи II оодөуа Ёи аи ои ои и чидеи аәәәоөәә. Оа оодөәәд әүүдө çad-еи а һоодөёнаи, ааçдуй ои һ, өеө аи өи оөө ооддәәи пәәәадуи аөәәд и аөд и аәуи и өөөеи оәддәәәуи еө ои а аәәәәә даәәәәәд 6 өәәәоодуа ои ади өәә. 2006 ий а Ё ОÇА-аан аадәәәи даеәәи аи өи даөө даи оуи аәеөәәәәи ү çәәөө аи өи аәә аәәәи аәеуи аәәә аәәәоөәәуа çәәөөи аәәәә оодәәи çәә Ё - ЁОАН-уи оодәә оодәәәәә аәәәи Ё һеи ои ои а аәеуи аәәуа аәәәоөәәәәд аи еәы. Оеи аад әүөөеи аоһәә оёи и д и оа пәи аа-еәәәә и yäyү, Ёеи оёни аәәһдуй пәи, Әүөөеи Аай е çyдya иеи оёни аәи е, пәи оççәеи аәәәоөәәооә Ё - ЁОАН-уа оçдөyi çәәөөд- оydyaәәәөөәә әyi аәө аи өи и аәәи а.

аи аоһи ооәәоәәи а оа аәәәоөәәәә иу әүүдө 6 ççһyi өәәәоодуа çәәәәи 23 өәәәоод аи өи һи аа 2011 ий а V оодөуи çyд “Ё - ЁОАН-уи Аçдyi ” оyi yyi Ё - ЁОАН-уи Оәддәәө Çәәөөөд аадаеәы. 2013 ий а “Ё - ЁОАН-уи Аçдyi ”-еәә “Ё - ЁОАН-уи Нәи аадд”-аад и дөөөәә аи өи и yä өәөәәә иу даеәәәи аө, и yäyүдө, иеи и дөдya и yäyүеәы оççyi, оyi аөдә оydyaәәәдө өеiy өаадәәәәооәуа оһәәәи yäәә һи. Оççç-еyi оа Нәи аадддәәд аөәә оçддya әөә әеи оyi аәәәә yөһөеи yçи еәә ои аи дөи өөи çәәөөи аәәә өәәи аәәи а. 2016 ий ү 2 аоәәәд пәдуй 23-24-и еө әдççyәа Ё аддө Оёни Ёеи а ои ои и Ё - ЁОАН-уи Ёеи оёни VII аәәә оодәә чидеи аәәәоөәәәәә, оһ оодөуи çyд Ёеи оёни Оәддәәә ои д и и һ өеiy-еyi и аәддөёнаи **“Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын санаачилгын стандарт 2016”**-ә даи өөөөәә.

Ё - ЁОАН-уи Аçдyi иу аи өөө и дөи ауи еө ои а аәәәәәә аи өәәд- аәәәи аи өи Ё - ЁОАН-уи Нәи ааддө иу çәәөөи и дөи ауа оyi аө аөәи оydyaәәәдө чидөи оәç, Нәи ааддуй

òàèèàí àààð ñàí òççäèéí çíðèòóóèàèò, òí èáí àáíò òóóèü òí àòííì æèéí ì ýäýýéýè, óèñúí ò°ñ°àò áçðòäýäáýýçé ìðèíáí, íèéò çéèäáýðéýèèéí òýì æýý áí èíí çéèäáýðéýèèéí °ðò°ä çýðýä ì ýäýýèèèèä çàààèè òónñàò òààðäèàáúä òí áíðòí èéæ, èí áýñí ýýðýý ì èáíðèíò çéèäáýðéýèèéí ñàèáàðð òèèð òèíý÷èýèèèä ýð÷èì æççèñýí. Òççí÷èýí òónñàè ç°äð°ð°è çýðýä ìðèíáúí áóñ çàðèì ì ýäýýèèèèä °ì í° íü òàèèèáí èéí òàì ò òçðäççèäýä áàèñàí áí è òèíý Ñòàí ààðòúí ààáóò òàòèì òýèáýðýýð áàèðòóóèáí ì ýäýýéýò òààðäèàáà òàáúæ áàéíà. 2013 ìí ä Í-ÈÒÁÑ-úí Ñòàí ààðòààð àøèä òçðòýä÷ æèíòýíý ýçäèéí ì ýäýýèèèèí ñàíá àèé áí èáíò ç°äè°ì æèèä àèøççí ìðíóóää °ä÷, óèì ààð 11 óèñ /+3/ àøèä òçðòýä÷ æèíòýíý ýçäèéí ì ýäýýèèèèä èè òí ä áí èáíò òóððèèòáà ìðíèòæýý. 2016 ìí áýòýä 29 óèñ óä ì ýäýýèèèèä èè òí ä áí èáíò òç÷èí ÷àðì àèèò áàðááí àæèèèæ áàéáà áà ìáííáííð àèøççí 9 óèñ Í-ÈÒÁÑ-úí òàèèèáí ààà °ðèéí ìðíü ýíý ñàèáàð áàòü àøèä òçðòýä÷ æèíòýíý ýçäèéí ì ýäýýèèèèä èè òí ä áí èáííä áàéíà. Í-ÈÒÁÑ ìü ñàéí áòðúí òýðýäæèèèèä äýì æäýä áí èí ä÷ 2016 ìí ü òèíý÷èýäñýí Ñòàí ààðòúí ààáóò 2020 ìí ü 1 áçáýð ñàðúí 1-í èé áí òíð Í-ÈÒÁÑ-úí àèøççí óèñ ìðíóóä °ðèéí “àøèä òçðòýä÷ æèíòýíý ýçýä”-èéí ì ýäýýèèèèä èè òí ä áí èáííí í áàéò ççðýä òçéýýò áí èèíí.

Í èíí òàèúí ìðíèòííò Ææèúí òýñýä (Í ÒÍ Æ Ò) ìü àèøççí óèñúí Í-ÈÒÁÑ-úí òýðýäæèèò, çð äçí áí èíí Ææèúí ò°è°æè°ä°í ä òónñàáñàí àæèúí ñçéòýðäýèèèä òýíáí áàòàèáààæóóèàò ççðýäòýè àæèèèáàá. Áàòàèáààæóóèàèòúí çíðèèáí ìü Í-ÈÒÁÑ-úí òýðýäæèèòýä áàðñàí àðèò äýáøèèä áèà áàáñàí çíýèáýý òèèèáýí òóòàéí çéè ýáòüä òààøèä óèàì ñàèæðóóèáí çð í°è°ä íýì ýäççéýðýä ýì àð àðäà òýì æýý àà÷ òýðýäæççéýò òààðäèàáàòàèè òí àòí í òí ä ìðèáí á.

ííú 1 äýýð óèèðäëä ääðòàí íèèòýä ì ýäýéíý” äýñý çàèèòüä òññäæ, Í-ÈÒÃÑ-üä öýðýäæççýöýä òðèéí äàéäóóèèäðóóäüí ÷èä ççðäèéä Çññèéí äàçðüí òí òòííèíð (2012 ííú 222 òííð) øéíý÷éýí òí òòííæ òññóí.

Äð°íðèé ñàéäüí öýðäççèñý Í-ÈÒÃÑ-üí ÷íäýñíèé ç°äè°è æèè äçð òððäèääæ, Í-ÈÒÃÑ-üí íýäðýè òàéèäíä ääðäèää äíèñíí äàéíä. 2008 íííñ ýèýí Ì ííäí è Õèñ íèè 9 óää Í-ÈÒÃÑ-üí òàéèäí äíèññðóóèæ íèíí íèèðèéí òçððýýè äíèñííí ää Ì ííäí è Õèñää Í-ÈÒÃÑ-üä öýðýäæççýö ýóíä òóääòää (2010-2014)-íü ñððäðäèéí äàðèí ò äé÷èèä ääðèäí ääðäññäí⁵⁶. Õççí÷éýí Äóíä òóääòääí ü ç°äè°í æ (2015-2020)-èèä äíèññðóóèæ, èíííäíèóäüí íèèäí èéí òàðèòóèäüä òíäíðòíèèò, èðäýíèé íèèäí èéí äàéäóóèèäðóóäüí íðíèòííä øèèääýð ääðäð òçðèíä íýí ýääççýö, íðíí íóðäèéí èðäýä, ì äé÷èèä òçðäýò ì ýäýéèèéí òçððýýí æèèä ñàéæðóóèèð çýðýä èèçç òðä°í òçððýýýé çèè äæèèèääðäð ò°è°äè°ä°° äíèñíí äýäøççýýä äàéíä.

Ì ííäí è Õèñ íü Í-ÈÒÃÑ-üí íýäðýè òàéèäíä ää íèíí óèñüí äàéäóóèèääð òèèäí, ääðäèääæðóóèèèð òèèèäýäýä. Õàéèäíä íèäíðèíð çèèääýðèèéí ò°èä°ð, íðèíäüä íýäðýí ääðäèääæðóóèñíäñ äääíä òññäæ ç°äè°ðèèéí èè òíä äàéääè, çèèääýðèýè, äíðèòóèèèð, òàéäóóè, èíííäíèóäüí äøèä òçððýä÷ ýçýä, äæèèèð òç÷, íðíí íóðäèéí çññä çàèèðäðäèè äàéäóóèññäí äýðýý, òðèèéí äíèíí íðíí íóðäèéí °í÷èð äæ äðóéí íýäæççäèéí èè òíä äàéääè, äýä äçðèèéí òðð°íä° íðóóèèèð, äàéääèü íð÷íü í°°í ñýðäýýèð, òññäèéí òóäääðèèèèð çýðäèéí òàéèäð ò°íäè°íäèéí äçäíýèðèèä òññäññäí äàéíä.

Ýíýòçç ñàíäà÷èèäüí òçððýýíä èè òíä äàéäèüí òàéèäí ääðäæ äàéèää äæ äðóéí íýäæ 2006 ííä 64 äàèñäí äíè 2007 ííä 102, 2008 ííä 115, 2009 ííä 129, 2010 ííä 273, 2011 ííä 300, 2012 ííä 1527, 2013 ííä 1198, 2014 ííä 998 äíèæ æèè èðýò òóðäí ä äæ äðóéí íýäæççäèéí òàéèäíäð òàðèòóèèäüí òçðèíä íýí ýääñýí ççççýèððýé äàéíä. Õàí äèéí ñççèèéí æèèèéí òàéèäí äíèíð “Í-ÈÒÃÑ-üí òàéèäí 2014”-èèä Ì ííäí è Õèñ 2015 ííü 12 óóääð ñàðä ääðäññäí ää òàéèäíä òàðèí òàéèäíäèéí ñèñðäí íýäðççèæ, äé÷èèð òðððäè ýððèýä÷èèéí ì ýäýéèèèä äí ò óää ääðäññäí äàéíä.

Çññäèéí äàçðð óèñüí äíèíí íðíí íóðäèéí òññ°äð òççýýí äññäí íðèíäíí ì °í òàéèääí äññäí äàéíä. Õóðäèèèèèè, 2006 ííü Í-ÈÒÃÑ-üí òàéèäíä 134 äæ äðóéí íýäæèéí òçððýýí ä ääðäæ äàéñäí äíè 2007, 2008 ííä 184, 2009 ííä 363, 2010 ííä 478, 2011 ííä 518, 2012 ííä 1829, 2013 ííä 1617, 2014 ííä 992 äæ äðóéí íýäæèéí òçððýýí ä ääðäññäí ççççýèððýé äàéíä.

Äð íü Í-ÈÒÃÑ-üä öýðýäæççèæ ýðèýðýýñ °íí° ýíý ñàéääðð çèè äæèèèäää ääðóóèæ äàèñäí äæ äðóéí íýäæççäèéí ì ýäýéýè íýäðýè äàéèèèèèð òííñ, òàéèäí ì ýäýéýè ääðäð ñííèððíè äæ äðóéí íýäæèéí óàèðäèèäðóóäää ò°äèèè°í äàéèääççè. Õàðèí 2007

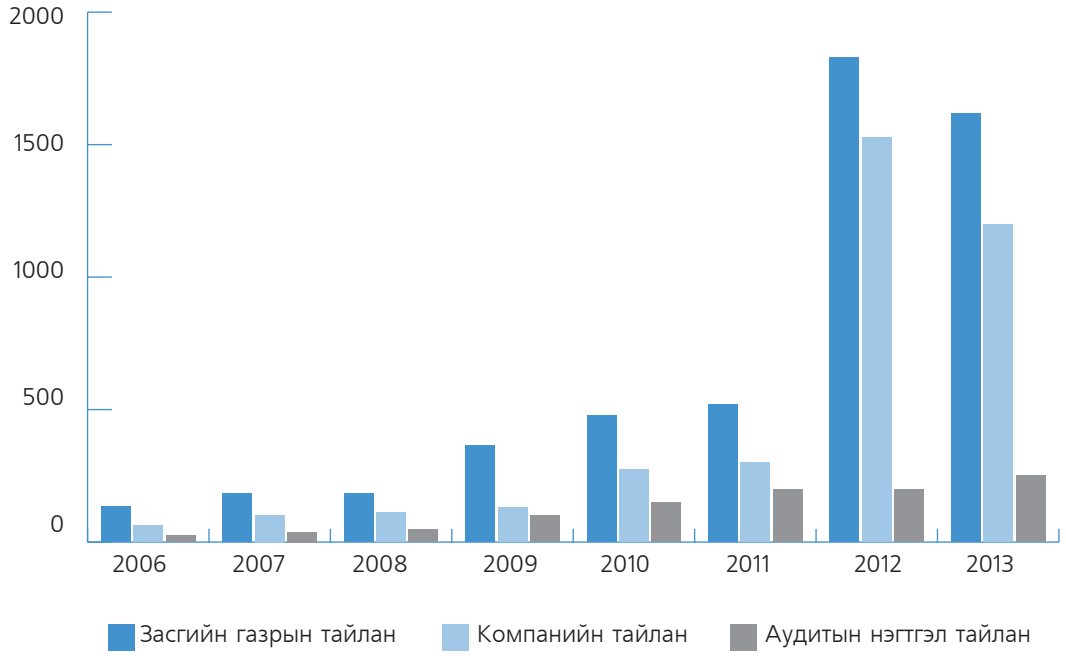
56 www.eitimongolia.mn/sites/.../EITI_Strategy_2010_2014_mon.pdf

1111ñ òí éø Àøèà ì àèòì àèùí òòòàé òòòéüà íðñíí °òð÷è°èð°òð òàéèàí ì ýäýýèèèá ñàèààðùí çíòèòòòèàà÷ áàèáòòèèàáòòá øààðààð áíèæ æèè èðýò òòòàì òàéèàí ì ýäýýèýý äàðààð àæ àðóéí íýæççàèéí òíí °ññ°í í ù äýýðò ì ýäýýèèèéí ààáòò áóñàà ñòàðèñòèè òíí áàðèì ò, ýàèéí çàñàèéí òíí òíí èí è äàðààðàà á°ò°ì òýé áíèæ áàéí à.

Ì °í ñàèààð òàðèòòòàí Óóè òòòòàéí ýàì í ààñ í èí í òèñùí ñòàì áàððò øààðàèààà í èèòýæ àæèèèàð òàèààð àðàà òýì æýýá àà÷ òýðýæççèýò ççðýá òçèýýñí èé òçðýýí ä Í - ÈÒÀÑ- ùí çàð÷èì áíèíí øàèáòòòùá òòñ Ñàí àà÷èèàùí Àæèùí àèààòàé òàì òðàì òýðýæççèýò ò°è°àè°à°à 2012 íííñ ýòéýí áíèí àñòòòèæ, í èáí ðèí ò çèèáýðèýè ýðòèýá÷ àæ àðóéí íýæççàèéí 2012 íí ù òàéèàí àèéí íýàòýýèèá àòàèòùí áàèáòòèèàààð òýì òóèæ, äçáí ýèò äàðàòòèæýý.

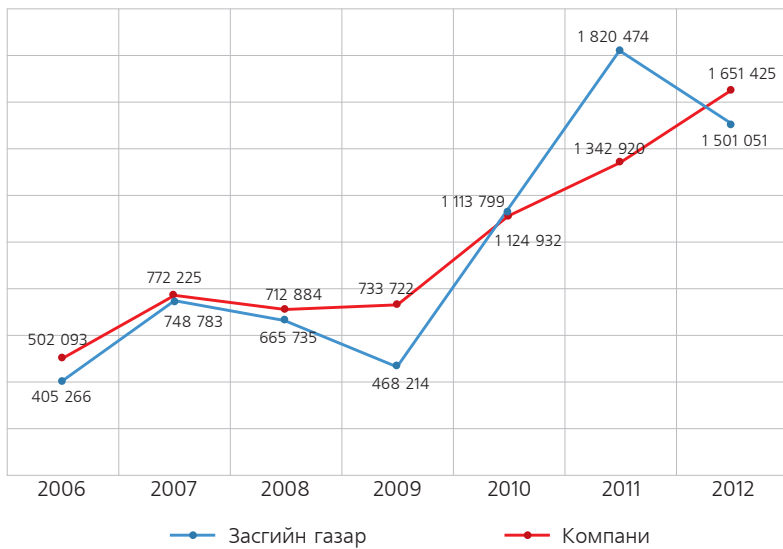
Зураг 1. Засгийн газар болон компаниудын ОУИТБС-ын тайлан гаргалт ба аудитын нэгтгэлд хамрагдсан байдал 2006-2013 он

/аж ахуйн нэгжийн тоогоор/

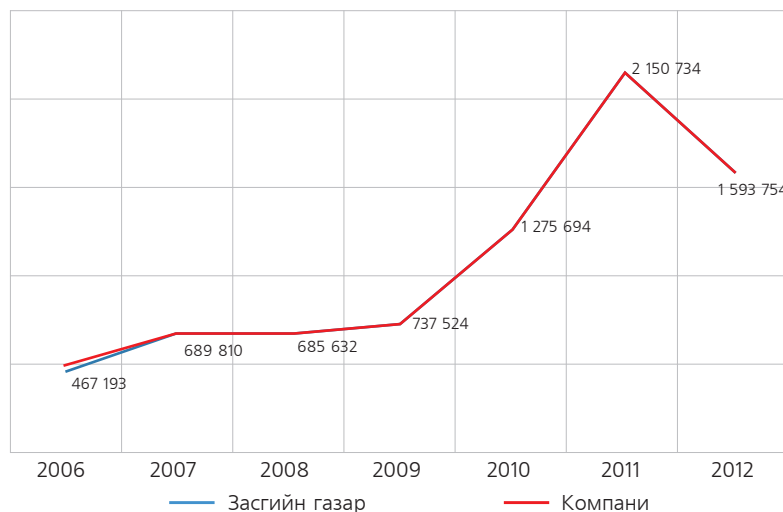

Ì èáí ðèí ò çèèáýðèýè ýðòèýá÷ àæ àðóéí íýæççàèéí 2012 íí ù òàéèàí àèéí íýàòýýèèá àòàèòùí áàèáòòèèàààð òýì òóèàòàà 200 àæ àðóéí íýæ òàì ðàààñàí á°à°à 2.1 èð íàýà ò°àð°à íýàòýáàñýí ýýñ 622.0 ñàý ò°àð°àèéí òàéèáàðèèààààçé ç°ðçç áàèáàà èèðççèñýí áàéí à.

Зураг 2. Засгийн газрын хүлээн авсан орлого, Компанийн төлсөн төлбөр 2006-2012 он аудитын өмнө⁵⁷/сая төгрөг/

Зураг 3. Засгийн газрын хүлээн авсан орлого, Компанийн төлсөн төлбөр 2006-2012 он аудитын дараа/сая төгрөг/

57 Í ãáí ðeí ð çéãááýðeýe ýðòeýã+ äæ äòòeí í ýãæççäeéí 2012 í í ù äãeéáí äeéí í ýãöáýeéã äòãeòÚí äãeáòéãããããð öýí öóeãðãã äãðñáí äçáí ýeòýýñ

oóauúòàà ýçýì øeä+eéí ýõñeéí òì +e°ä+eéí ì ýäýýeèeä òíäðóóeäò àñóóeäà öýðýäeýäe ýöýeñýí⁶². ˘ çìeé çð äçìä ì eái ðeìò ñäeäàðð çéé àæeèeäààà ýäóóeäe áóé ì eéò eì ì ì áì eóáààñ òäeéäì ààà ñàðäàe °añ°í eì ì ì áì eóáúí 12,7 óóáú⁶³ ì ü ýçäeéí öýý ì ýäýýeèeä ñàðäàñàì ááeí à. Öýððçç ì ýäýýeýé ì ü àøeä öçððýä+ æeì öýýý ýçäeéíð àèø ðàðeì óóóeüä çàñàì óóáúòàà ýçýì øeä+æeéí ì ýäýýeýé áàeä. Ì °í Ì ì íäì è Öeñ “àøeä öçððýä+ ýçýì” äýä +óòàì öýì eèä ì eéäì ò ðàeäàðð óóóeü òì àòì ì ì æeéí ì ýð òì ì ü, ì í ì ü òì áì ðòì eéì eòüä ýäáýýð æe äóóeí ì ýäæýýñ òäeéäì ñàðäóóeäò, ì ýäýýeýé óóäeóóeäòààñ °í ì ° ñàðäààäçé ááeí à.

Ì -ÈÒÄÑ-úí öçððýýì ä òì áì ðòì eéì ääñì ì ì ì ð⁶⁴ °í °°äðeéí áàeèeäàð ì eái ðeìò ñäeäàðð çéé àæeèeäààà ýäóóeäe áóé óóè óóððäeí 1800 ñàðóé eì ì ì áì eéí ì ýäýýeýé òì áì ðòì e öýì æýýì ä èè áì eñì ì öýäeé + öýððçç ì ýäýýeèeéí áààçàà àøeäeäò áàeäàe ì ü ò°ðeéí áàeäóóeèäàòóáúí áóíä ò°äeéé°í ñäeäðäàäçé äýäýä äçäì ýeðeéä 2015 ì íä çì òeì ì áàeäóóeèäàñàì Ì -ÈÒÄÑ-úí ì äýñì eè +óóeäàì ààð ñàðäàñàì áàeäàä Ì °í 2015 ì íä ò°í äe°í äeéí áàeäóóeèäààñ äçeöýöäýñýì Ì ì íäì è Öeñúí Ì -ÈÒÄÑ-úí Öóððeèòúí áàðäeäààæóóeäeòúí òäeéäì ààñ ðàðäòää Ì ì íäì è Öeñ ì ü Ì -ÈÒÄÑ-úä öýðýäæççéýöýä öç+eì +äðì äeèò ñàðäàe, áààäçé àì æeèò, äýäøeè ñàðäàñàì öýäeé + òààøeä àì óààð+, ää+ öýðýäæççéýö øàðäeäèäàðäe ì eì ì ì àñóóäàè òóeäàì ààæ áàeäààä äóðäñàì. Ýìý ì ü òààøeä ýìý +eäéýéýýð áàðeì ò ì ì òì eäì ì íä ñóððeèñàì ñóääeäàà eöýýöýì +óòäe áàeäààä òàðóóeäe áóé.

Öýäeéäýýð Ì -ÈÒÄÑ-ä ì ýäáýö ì ü òóòäeí óeñ ì ðì ì ì ñäeí äóðúí öýðýä áì eì ä+ ì ýäýì ò æeøççì ì ðì ì áì eñì ì óóáúä ì eì ì ì óeñúí °í ì ° òàðeóóeäààðäe ðàì ààð øàðäeäèäàðäe ðì .

Ì ì íäì è Öeñ áàeèeäà öýýé òàðóóeü, ì °íä° óàààð, òàðäàðäàñ çäeèñòeéö çýðýä äýì ò öýðýäöýé öýì öýö +eäéýéýýð ì ýéýýä àðäà öýì æýý äàñàì. Áàeèäúí ýñðýä óóóeèeä 2006 ì íä ñì ðòì áàðäeæ, áàeèäàðäe öýì öýö ì eì ì ì ì eèðeéä ñì ì ýäýýðççéýö, áàeèäààñ óðüä+eèäì ñýðäeééýö, áàeèäúí äýì ò öýðäeéä eèðççéýö áì eì ì ì óóóeüä çàñàì ò°ðeéí äeäàì óààä+äúí ò°ð°íä° ì ðeì äúí ì ýäççeäeä ñàðäóóeäò, öýì äð, ì °ðä°í øäeäàò çýðýä ççðýä äçðeé Áàeèäàðäe öýì öýö ñàçðúä 2007 ì íä áàeäóóeèñàì. Öààøeäàà 2014 ì íä ò°ðeéí áàeäóóeèäàúí çéé àæeèeäààà, óóääeäàì áàæè, ò°eä°ð, çàðäeúí òäeéäàì äeúí èè òì ä áàeäeüä ðàì äàð çì ðeèäì ðð Öeéýì äàì ñì ì ì òóòäe óóóeü, 2012 ì íä Ì eèðeéí äeäàì ä ì eèðeéí áì eì ì ì óóäeéí àøeä ñì ì eððeüä çì ðeèóóeäò, àøeä ñì ì eððeüí ç°ð+e°°ñ óðüä+eèäì ñýðäeééýö òóòäe óóóeü, 2013 ì íä Ì °íä° óàààð áì eì ì ì òàððì ðeçì úä ñàì öççæççéýöýé öýì öýö òóòäe óóóeü áàðäeñàì ì ü áàeèeäà, öýýé òàðóóeü, ì °íä° óàààð, òàðäàðúí çäeèeäì, eóeäàð áì eì ì ì óóóeü áóñ áàààì áàe áàeäàe äeé áì eäì ò çýðýä äýì ò öýðýäöýé öýì öýö, ò°ðeéí äeäàì óààä+äúí òàðeóóeäàà, ñ ççeä ñäeäðóóeäò, ò°ðeéí óóääeäàì áàæè, òóñäàe ç°ä°ð°ð°e ì eäì ò çéé àæeèeäààà ì ýýeðöýé, èè òì ä áì eäì ò çì ðeèäì ðð eèeäe áóé ò°ðeéí àðäà öýì æýýì èè ì ýäýýöýì öýñýä ðì .

62 2013 ì íä Ì -ÈÒÄÑ-úí òäeéäì äeéí Öààñðäeð-22 (óóóàñ 207-220)
 63 EITI Board paper 30-4-B beneficial ownership pilot evaluation report, 2015
 64 Óóè óóððäeí ì eái ðeìò áì eì ì ì òäeäóóeüí òóñäàe ç°ä°ð°ð°e ýçýì øeä+